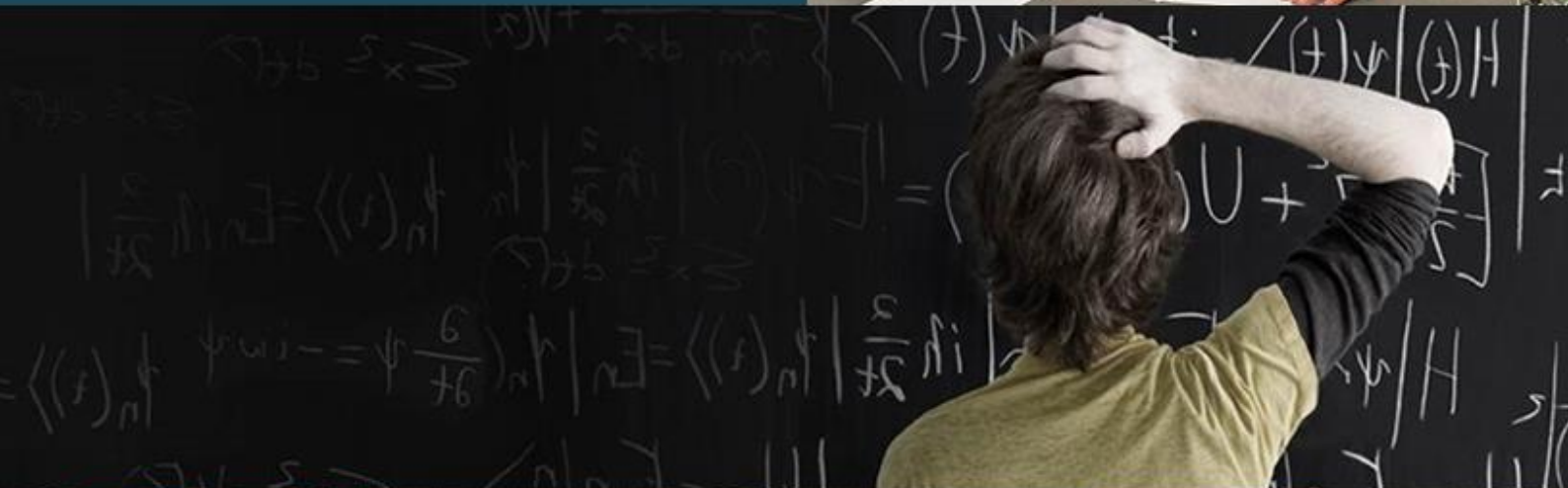

Rapport: Konfirmations- forberedelse

EVALUERING AF RAMMEFOR-
SØG I FOLKESKOLEN

INDHOLD

1.	INDLEDNING	4
1.1	FORMÅL OG UNDERSØGELSESSPØRGSMÅL	4
1.2	FORVENTNINGER TIL RESULTATER	4
2.	RESUME	6
3.	METODE	8
3.1	EVALUERINGSDESIGN	8
3.1.1	OM EFFEKTANALYSERNE	9
3.2	KVANTITATIV DATAINDSAMLING	9
3.3	KVALITATIVE CASESTUDIER OG WORKSHOP	11
4.	EVALUERING AF FORSØGET	13
4.1	FORANDRINGSTEORI	13
4.2	IMPLEMENTERING AF RAMMEFORSØG MED KONFIRMATIONSFORBEREDELSE (INPUT)	15
4.2.1	KONTEKST	15
4.2.1.1	Eksempler på skoler indenfor og udenfor rammeforsøget	15
4.2.2	TILRETTELÆGGELSE AF FORSØGET	16
4.2.2.1	Målgruppe	16
4.2.2.2	Initiativtager til deltagelse i rammeforsøget	16
4.2.2.3	Ansvar for tilrettelæggelse og organisering	17
4.2.2.4	Samarbejdet mellem skole og kirke	18
4.2.3	IMPLEMENTERING	21
4.2.3.1	Organisering af konfirmationsforberedelsen	21
4.2.3.2	Aktiviteter for elever, der ikke skal konfirmeres	24
4.2.3.3	Benyttelse af frigivne ressourcer	27
4.3	OPLEVEDE RESULTATER AF RAMMEFORSØGET (TRIN PÅ VEJEN OG LOKALE MÅL)	28
4.3.1	OVERSKUELIGE SKOLEDAGE	28
4.3.2	UNDERVISNINGSPARATHED OG MOTIVATION	32
4.3.2.1	Undervisningsparathed i skolen	32
4.3.2.2	Undervisningsparathed til konfirmationsforberedelsen	35
4.3.3	BALANCE MELLEM SKOLELIV OG FRITIDSLIV	39
4.3.4	DANNELSE	42

4.3.5 RELATION OG KENDSKAB TIL FOLKEKIRKEN	44
4.4 EFFEKTER AF RAMMEFORSØGET PÅ ELEVERNES FAGLIGE UDVIKLING OG TRIVSEL	49
4.3.6 EFFEKTER – REGISTERANALYSE	49
4.3.7 OPLEVET FAGLIGT UDBYTTE	52
4.3.8 OPLEVET SOCIAL TRIVSEL	56
5. KONKLUSION	61
6. BILAG	64
6.1 KVANTITATIV DATAINDSAMLING OG ANALYSE	64
6.1.1 SURVEYS	64
6.1.2 REGISTERDATA OG EFFEKTANALYSER	67
6.2 KVALITATIV DATAINDSAMLING OG ANALYSE	76
6.2.1 KVALIFICERINGSWORKSHOP	77
6.2.2 OBSERVATIONS OG INTERVIEWGUIDES (SKOLER INDENFOR RAMMEFORSØG)	77
6.2.2.1 Introduktion til casebesøg	77
6.2.2.2 Proces for casebesøg	78
6.2.2.3 Observationsguides	79
6.2.2.4 Interviewguides	85
6.2.3 OBSERVATIONS OG INTERVIEWGUIDES (SKOLER UDENFOR RAMMEFORSØG)	93
6.2.3.1 Introduktion til casebesøg	93
6.2.4 PROCES FOR CASEBESØG	94
6.2.4.1 Observationsguides	95
6.2.4.2 Interviewguides	98

1. INDLEDNING

I dette afsnit præsenteres kort formålet med evalueringen af rammeforsøg med konfirmationsforberedelse, hvilke undersøgelsesspørgsmål der vil blive besvaret af evalueringen samt hvilke forventninger der på forhånd er til eventuelle resultater.

1.1 FORMÅL OG UNDERSØGELSESPØRGSMÅL

I henhold til folkeskolelovens § 55 har Undervisningsministeriet iværksat rammeforsøg om konfirmationsforberedelse og rammeforsøg med mere fleksible muligheder for tilrettelæggelse af skoledagen.

Epinion og Pluss evaluerer begge rammeforsøg, men vil i denne rapport formidle resultaterne fra rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Udover nærværende evalueringsrapport er der udarbejdet et digitalt inspirationshæfte i E-bogsformat. Inspirationshæftet beskriver anbefalingerne fra evalueringen samt Tips & Tricks til den gode planlægning af konfirmationsforberedelse.

Rammeforsøget med konfirmationsforberedelse blev lanceret i år 2015, hvorefter kommunerne kunne ansøge om deltagelse på vegne af skolerne med henblik på at opnå en 4-årig godkendelse til deltagelse i rammeforsøget fra skoleåret 2015/2016 eller 2016/2017. Med forsøget gives skolerne mulighed for at fravige folkeskolelovens § 14 b om undervisningstidens samlede varighed. Skolerne har dermed mulighed for at forkorte skoledagens længde, for så vidt angår understøttende undervisning, med henblik på at eleverne kan deltage i konfirmationsforberedelse i op til to timer ugentligt i løbet af 7. eller 8. klassesettrin. I alt 73 kommuner har ansøgt om deltagelse, og 67 kommuner har opnået godkendelse.

Nærværende evaluering skal besvare de følgende overordnede undersøgelsesspørgsmål relateret til forsøget:

- Hvordan er rammeforsøget blevet implementeret?
- Hvilke oplevede resultater har der været ved at deltage i rammeforsøget?
- Hvilke lærings og trivselsmæssige effekter har der været for eleverne ved at deltage i rammeforsøget?

Udover at levere viden om forsøgets implementering og effekt vil evalueringen bidrage til skolers kommende arbejde med at planlægge og skabe rum for konfirmationsforberedelse i samarbejde med kirken.

1.2 FORVENTNINGER TIL RESULTATER

I forhold til hvad man kan forvente af resultater, så er der ikke umiddelbart grund til at forvente, at rammeforsøget i sig selv skulle medføre forøget læringsudbytte eller trivsel, idet både elever udenfor og indenfor forsøget modtager den samme form for konfirmationsforberedelse. Det er dog værd at hæfte sig ved at elever, der deltager i forsøget,

modtager færre undervisningstimer, hvorfor det under alle omstændigheder er centralt at afdække, om der skulle være positive eller negative resultater af forsøget.

Vi forventer dog at både elever, præster, skoler og forældre vil opleve, at forsøget medfører **mere overskuelige skoledage, bedre sammenhæng mellem skoleliv og fritidsliv for elever samt giver større motivation og læringsparathed** ift. at deltage i konfirmationsforberedelsen. Derudover kan de færre timers samlet skoledag og konfirmationsforberedelse tænkes at medføre, at eleverne er mere oplagte og motiverede for at modtage deres almindelige undervisning.

Det er et opmærksomhedspunkt i evalueringen af dette forsøg, at der kan være **forskellige interesser på spil**, som kan påvirke de vurderinger, der gives af forskellige respondentgrupper.

Fx er der grund til at forvente, at både præster og elever vil være positive overfor forsøget. Eleverne får ved deltagelsen en kortere skoleuge og undgår at skulle bruge deres fritid på konfirmationsforberedelse, hvilket alt andet lige må opleves som mere attraktivt for eleverne end alternativet. Præsterne oplever sandsynligvis bedre vilkår, idet de nu kan gennemføre konfirmationsforberedelse indenfor "normal kontortid" og ikke sen eftermiddag. Derudover får de eleverne om dagen, hvor de ikke er trætte oven på en lang undervisnings dag, hvorfor de alt andet lige forventes at være mere motiverede og klar til at modtage konfirmationsforberedelse.

Skolerne forventes også umiddelbart at være positive overfor forsøget. De kan dog tænkes at have flere forbehold. Det skyldes, at de afgiver eleverne i skoletiden i timer, de ellers selv kunne have haft til rådighed til andre faglige formål eller til at arbejde med klassens trivsel. Derudover kan forsøget tænkes at medføre mere koordinering for at få skoledagen til at fungere, når der skal indarbejdes plads til konfirmationsforberedelse.

2. RESUME

Den overordnede konklusion fra evalueringen af rammeforsøget med konfirmationsforberedelse er, at der ikke kan findes bevis for, at rammeforsøget har betydning for elevernes trivsel og faglighed. Det står dog helt klart, at især præster og elever, ikke overraskende, er yderst tilfredse med muligheden for at implementere konfirmationsforberedelsen i skoledagen. Skolerne er dog mere kritiske overfor at integrere konfirmationsforberedelse i skoledagen.

Implementering

I alt 67 kommuner har opnået godkendelse til at deltage i forsøget om konfirmationsforberedelse og har dermed kunne fravige folkeskolelovens § 14 b om undervisningstidens samlede varighed. Skolerne har dermed haft mulighed for at forkorte skoledagens længde, for så vidt angår understøttende undervisning, med henblik på at eleverne kan deltage i konfirmationsforberedelse i op til to timer ugentligt i løbet af 7. eller 8. klassetrin.

Resultaterne viser, at rammeforsøget **primært er blevet implementeret af skolerne selv**. Langt de fleste skoler har i samarbejde med kirken organiseret konfirmationsforberedelsen som enkelte ugentlige lektioner fordelt over skoleåret.

Elever på forsøgsskoler, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse, har som regel enten **fri eller undervisning med andre elever**, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse i tidsrummet for konfirmationsundervisningen.

De frigivne ressourcer fra forsøget benytter skolerne primært på at lave **to-lærer ordning og holdtimer**.

De kvalitative casestudier viser, at for de elever, der går til konfirmationsforberedelse, opleves implementeringen af rammeforsøget som positivt, da deres skoledag dermed undgår at blive forlænget med konfirmationsforberedelse. Men også skoler uden for rammeforsøget har tilrettelagt – og er som udgangspunkt forpligtede til at tilrettelægge – konfirmationsforberedelsen på en måde, så eleverne ikke skal til konfirmationsforberedelse fx sen eftermiddag. Afgørende for om elever, lærere og præster oplever en god tilrettelæggelse er, at skolen og kirken samarbejder om at finde den bedste løsning for elever og præster (at det ikke ligger uden for skoletid) og for lærerne (at de ikke skal afgive timerne fra kl. 8-10).

Omvendt forholder det sig for de elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse. Det lader til at være en udfordring at lave meningsfulde tilbud til disse elever, da det for lærerne er svært at tilrettelægge understøttende undervisning for en lille del af en klasse. De fleste lærere tilkendegiver at netop den tid, de ellers ville have til at styrke hele klassens trivsel, forsvinder, når de skal afgive timer til konfirmationsforberedelse. Så enten får eleverne fri – og mister dermed to timers understøttende undervisning – eller også laves der lektiecafé. Her er udfordringen, at det ikke nødvendigvis er de elever, der ikke går til konfirmationsforberedelse, som har mest brug for lektiecafé.

Oplevede resultater

Der ses generelt en tendens til at elever, der deltager i rammeforsøget, er mere **friske og veludhvilede** til både den almindelige undervisning og konfirmationsforberedelsen, **deltager mere aktivt i undervisningen og bedre kan koncentrere sig i undervisningen**. Dermed opleves eleverne også **mere undervisningsparate** og som **mere interesserede i at lære nye ting** af både skolerne selv og præsterne sammenlignet med de elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

I forhold til selve udbyttet af indholdet i konfirmationsforberedelsen ses der ikke tendens til en forskel mellem elever på forsøgsskoler og skoler, der ikke deltager i forsøget.

Samarbejdet mellem skole og kirke synes umiddelbart at have gavn af deltagelse i rammeforsøget. Både **skoler og præster, der har elever i rammeforsøget, er overordnet set mere tilfredse med samarbejdet med den anden part og oplever færre udfordringer i planlægningen** af konfirmationsforberedelsen end skoler og præster, der ikke har elever i rammeforsøget.

De kvalitative casestudier illustrerer dog, at det er meget svært at isolere resultaterne af rammeforsøget. Mange ting spiller ind ift. det oplevede udbytte, fx hvornår på dagen konfirmationsforberedelsen ligger, og hvordan den generelle trivsel er i klasserne.

Effekter

Resultaterne af registeranalysen viser, at der **ikke er signifikante effekter af deltagelse i rammeforsøget på nogen af trivselsmålene eller på faglig udvikling i dansk**. Der findes dog en meget lille (0,095 standardafvigelse) men **signifikant negativ effekt ift. matematik**. Ud af de fem mål for trivsel og to mål for faglighed er det altså ét af målene, som viser en lille men signifikant negativ effekt af rammeforsøget, mens de øvrige seks mål ikke viser nogen effekt. Det er ydermere uklart i hvilket omfang, den negative effekt skal tilskrives rammeforsøget, eller om det til en vis grad kan skyldes andre faktorer, som påvirker skoler i og uden for rammeforsøget på forskellige måder. Som vist er der geografiske og etniske forskelle mellem skolerne i og uden for rammeforsøget, men i hvilket omfang dette har betydning for konklusionerne for de registerbaserede analyser, er uklart.

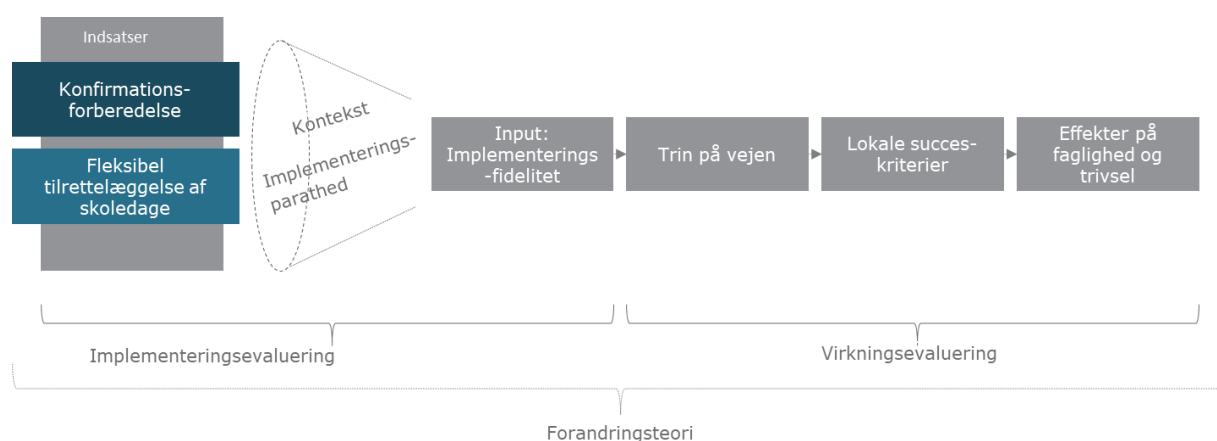
De oplevede effekter er til gengæld mere positive. Særligt præsterne oplever positive effekter på elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling. Generelt er der dog også en positiv oplevelse af effekterne af rammeforsøget blandt elever, skoler og forældre både når der ses på grupperne samlet set, og når elever, skoler eller forældre, som har været en del af rammeforsøget, sammenlignes med nogle, som ikke har været en del af rammeforsøget. I hvilket omfang de rapporterede effekter er udtryk for reelt oplevede effekter og i så fald hvilket grundlag, dette baseres på, eller om det i højere grad er udtryk for en positiv indstilling over rammeforsøget, er dog uklart.

3. METODE

I det følgende afsnit præsenteres evalueringsdesign og datagrundlag for den nærværende evaluering. Der er mere indgående beskrivelser af datagrundlag og analyser i det tilhørende metodebilag.

3.1 EVALUERINGSDESIGN

I forbindelse med nærværende analyse, har vi anvendt nedenstående evalueringsdesign, som undersøger sammenhængen mellem implementering og virkning gennem brug af **forandringsteori**¹. Med dette design har vi både undersøgt indsatsernes effekt på elevernes faglighed og trivsel, men samtidig har vi haft blik for betydningen af den lokale implementeringskontekst- og parathed samt opnåelsen af lokale succeskriterier. Nedenstående figur illustrerer sammenhængen mellem implementerings- og virkningsevalueringen.

Figur 1. Evalueringsdesign

Fokus for **implementeringsevalueringen** har været de input, som skolerne selv tilfører indsatsen. Dette har vi undersøgt ved at studere implementeringsfideliteten dvs. i hvor høj grad, de forskellige indsætser reelt er udført og leveret som tilsigtet og planlagt, herunder hvordan skolerne har anvendt de frigivne ressourcer til at skabe kvalitet i undervisningen. Dette afhænger af henholdsvis *implementeringskonteksten* (fx elevsammensætning- og antal i skolen/klasserne, tilrettelæggelsen af den øvrige undervisning ud over indsatsen eller skolernes samarbejde med kirken ift. konfirmationsforberedelse) og *implementeringsparatheden* (fx lærernes viden om og motivation for at deltage i indsatsen eller præsternes villighed til at gennemføre konfirmationsforberedelse på nye måder). Vi har derfor understøttet fidelitetsanalysen med en analyse af kontekst og parathed for derigennem at afdække, hvad der understøtter en god implementering. På den måde har vi muliggjort en afdækning ikke blot om en indsats er implementeret, men

¹ Se mere her: Bredgaard, Thomas, Julia Salado-Rasmussen og Stella Mia Sieling-Monas (2016). "Virkningsevaluering" i T. Bredgaard, (red.) *Evaluering af offentlig politik og organisationer*, Hans Reitzels forlag; Dahler-Larsen og Krogstrup (2009). *Nye veje i evaluering*. Viborg: Academica; Chen, Huey T. (2015). *Practical program evaluation*, Thousand Oaks. CA: Sage, 2. edition

hvordan og i hvilken kontekst implementeringen har fundet sted og med hvilke resultater.

Virkningsevalueringen har til formål at undersøge, om de forventede resultater og effekter af rammeforsøget er blevet realiseret. I virkningsevalueringen har fokus derfor været på effekt og kausale mekanismer, der leder til effekten dvs. den proces, der skaber forandring eller virkning af en given indsats.

Et konkret værktøj der forbinder virknings- og implementeringsevalueringen, er udarbejdelsen af en **forandringsteori**. Denne er præsenteret i afsnit 4.1.1.

3.1.1 OM EFFEKTANALYSERNE

De **registerbaserede effektanalyser** er gennemført ved hjælp af et Difference-in-Difference design, hvor udviklingen over tid sammenlignes for deltagere i rammeforsøget og en statistisk matchet kontrolgruppe. Matchingen har til formål at sikre, at der statistisk skabes en kontrolgruppe, som ligner gruppen af elever, som har deltaget i rammeforsøget på parametrene: køn, alder, etnicitet, medlemskab af folkekirken og forældrenes: etniske baggrund, uddannelse, indkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet samt civilstatus. Det betyder, at indsats- og kontrolgruppen er ens på disse parametre, og at forskelle i faglig eller trivselsmæssig udvikling ikke kan tilskrives en af disse parametre. Effekterne estimeres via et Difference-in-Difference design, hvor det udnyttes, at der findes målinger over tid af elevernes faglighed (via de nationale test i dansk og matematik) og trivsel (via trivselsmålingerne). Den matchede kontrolgruppe tages som udtryk for, hvordan eleverne i indsatsgruppen ville udvikle sig fra før konfirmation til efter, i fald de ikke havde været med i rammeforsøget. Dette er baseret på den antagelse, at indsats- og kontrolgruppen ville udvikle sig på samme måde, hvis ingen af dem havde været med i nogle forsøg. Effektmålet bliver på den måde forskellen i udviklingen over tid mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen².

3.2 KVANTITATIV DATAINDSAMLING

Den kvantitative dataindsamling består af **surveys blandt kommuner, skoler, præster, elever og forældre** dvs. fem surveys i alt. Formålet har været at indsamle viden om de involverede aktørers erfaringer med forsøget herunder udfordringer ved gennemførslen samt de fordele, de ser ved forsøget. I surveyen blandt skoler er der både indhentede besvarelser fra skoler, der deltager i rammeforsøget, og skoler, der ikke gør. Baggrunden for dette er at skabe et sammenligningsgrundlag, så besvarelserne fra sko-

---

² Dette er baseret på forudsætninger om, at indsats- og kontrolgruppen vil udvikle sig på samme måde over tid, hvis ikke indsatsgruppen havde deltaget i rammeforsøget. Andre faktorer som uobserverede forskelle på de elever der er med i rammeforsøget og de elever, som ikke er med, er dog et forbehold for konklusionerne om, hvor meget af den fundne effekt der kan tilskrives rammeforsøget. Fx er der nogle geografiske forskelle mellem elever i og udenfor rammeforsøget, forskelle i andelen af etniske elever på skoler i og uden for rammeforsøget samt det forhold, at der kan være andre indsatser, forhold eller faktorer end rammeforsøget, som kan påvirke elevernes udvikling i samme periode og dermed skabe en effekt (eller manglende effekt) som tilskrives rammeforsøget. Alt i alt vurderes det dog, at designet er stærkt i forhold til at undersøge effekten af rammeforsøget, særligt i kombination med de øvrige undersøgelser.

ler i rammeforsøget kan perspektiveres til besvarelser fra skoler, der ikke deltager i rammeforsøg. På den måde skulle de eventuelle fordele eller ulemper ved forsøget skildres mere tydeligt.

Tabellen nedenfor giver et overblik over de fem surveys.

Tabel 1: Surveys: Målgruppe, datagrundlag og vurdering af vidensniveau

Målgruppe	Datagrundlag	Fordeling ift. rammeforsøg	Vurdering af vidensniveau
Kommuner (Kontaktperson på 67 godkendte ansøgninger om deltagelse i rammeforsøg)	Undersøgelse blandt 67 kommuner. Besvarelser fra 46 kommuner . Svarprocent: 69% .	Alle 46 kommuner har ansøgt om deltagelse i rammeforsøget.	Relativ høj viden om implementering fx rammer. Lav viden om oplevede effekter.
Skoler (Leder eller lærer med ansvar for koordinering af konfirmationsforberedelse)	Undersøgelse blandt 764 skoler. Besvarelser fra 300 skoler. Svarprocent: 39% .	Invitation til alle skoler, der deltager i rammeforsøget samt 200 skoler, der ikke deltager. Besvarelser fra 225 skoler, der er med i rammeforsøget (heraf 174 skoler, der har benyttet sig af dispensationen), og 75 skoler, der ikke er med i rammeforsøget.	Høj viden om implementering især om samarbejde og koordinering. Høj viden om oplevede effekter ift. faglighed og trivsel.
Præster	Populationsundersøgelse blandt 2068 præster. Besvarelser fra 674 præster. Svarprocent: 33% .	Blandt besvarelserne har 184 præster konfirmeret elever, der var en del af rammeforsøget. 310 præster konfirmerede elever, der ikke var en del af forsøget. 180 præster ved ikke, om deres elever var en del af rammeforsøget.	Høj viden om implementering især om samarbejde og koordinering. Lav viden om oplevede effekter ift. faglighed og trivsel men højere viden om motivation og interesse.
Forældre (Forældre til børn, der er blevet konfirmeret inden for de sidste to år)	Landsrepræsentativ undersøgelse blandt forældre foretaget på Epinions danmarkspanel. Besvarelser fra 406 forældre . *	64 forældre til elever, der har deltaget i rammeforsøget. 210 forældre til elever, der ikke har deltaget i rammeforsøget (eller ikke har kendskab til det). 132 forældre husker ikke, om deres barn deltog i rammeforsøget.	Relativ lav viden om implementering. Relativ lav viden om effekter ift. faglighed og trivsel men større viden om oplevelse af overskuelige skoledage og balance mellem skole og fritidsliv.
Elever (Elever, der netop har deltaget i konfirmationsforberedelse i foråret 2018)	Undersøgelse blandt elever på 27 skoler (heraf 13, der deltager i forsøget, og 14, der ikke gør). Besvarelser fra 20 skoler, hvilket svarer til 860 elever . Svarprocent på skoleniveau: 74% .	Besvarelser fra 10 skoler, der deltager i forsøget, og 10 skoler, der ikke gør. Det svarer til 347 elever, der har deltaget i rammeforsøget og 513 elever, der ikke har deltaget i rammeforsøget.	Relativ høj viden om implementering. Høj viden om oplevede effekter.

*Note: Survey til forældregruppen er kørt over Epinions Danmarkspanel, hvorfor der ikke er tal på antallet af invitationer, men kun på antal besvarelser.

I surveyene spørges de forskellige respondentgrupper ofte til de samme spørgsmål. Det giver god mulighed for at triangulere deres svar og belyse et emne fra forskellige vinkler. Det betyder dog ikke, at deres svar vægtes ligeværdigt i alle sammenhænge. Fx er der emner, hvor skolerne har bedre indsigt end forældre og præster. Det gælder fx ift. hvordan, eleverne indgår i undervisning samt deres trivselsmæssige og faglige udbytte af undervisningen. Ligeledes kan præsterne bedre vurdere, om der er et større udbytte af konfirmationsundervisningen ved at placere dem i den understøttende undervisning end ikke, og forældrene må forventes at have bedre kendskab til, om eleverne formår at have balance mellem skole og fritidsliv end præster og skole.

Registerundersøgelsen er baseret på data fra Danmarks Statistik om karakteristika ved eleverne og deres forældre samt på udtræk fra STIL omkring elevernes svar i trivselsundersøgelsen og de nationale test i dansk og matematik. Tabellen herunder viser hvilken type data, der er indhentet fra DST og STIL.

Tabel 2: Oversigt over registerundersøgelsens datagrundlag

Datakilde	Datagrundlag	Variable
De nationale test	Få en indikator for elevens faglige niveau før og efter deltagelse i rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> • Elevernes score i dansk ved de nationale tests i 6. og 8. klasse • Elevernes score i matematik ved den nationale test i matematik i 6. klasse og 8. klasse for skoleåret 2017/2018
Den nationale trivselsmåling	Undersøge elevernes trivsel før og efter deltagelse i rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> • Før og eftermåling af elevernes trivsel baseret på de nationale trivselsmålinger
Data om elever fra Danmarks Statistik	Viden om karakteristika ved eleverne	<ul style="list-style-type: none"> • Køn • Alder • Etnicitet • Medlemskab af folkekirken i konfirmationsåret • Karakter ved folkeskolens afgangsprøve
Data om elevernes forældre fra Danmarks Statistik	Viden om elevernes sociale baggrund	<ul style="list-style-type: none"> • Etnicitet • Højest gennemførte uddannelse • Indkomst • Tilknytning til arbejdsmarkedet • Civilstatus

Herudover er registerundersøgelsen beriget med informationer om hvilke skoler, der har deltaget i rammeforsøget, hentet fra ansøgningskemaerne samt fra survey gennemført med skolerne om hvorvidt, skolerne har gjort brug af dispensationen, de har fået tildelt.

3.3 KVALITATIVE CASESTUDIER OG WORKSHOP

Formålet med de kvalitative casestudier har været at nærmere belyse skolernes erfaring med implementeringen af indsatserne samt at få ord på lærernes, præsternes, elevernes og forældrenes oplevelse af de opnåede resultater.

Der er gennemført kvalitative casestudier på **to skoler, som har deltaget i rammeforsøget med konfirmationsforberedelse, og to skoler, som ikke har deltaget i rammeforsøget**. Udvælgelsen af de skoler, som har været med i rammeforsøget, er baseret på to kriterier:

- Hvordan konfirmationsforberedelsen er tilrettelagt
- Hvem der får gavn af de frivillige ressourcer

De to skoler, som ikke er en del af rammeforsøget, er rekrutteret fra to kommuner, hvor ingen skoler er med i rammeforsøget. Den ene skole har en høj score i UVMS trivselsundersøgelse, mens den anden skole har en gennemsnitlig score i UVMS trivselsundersøgelse.

Samtidig har vi forsøgt at **holde urbaniseringsgraden konstant** på tværs af skolerne og har derfor søgt at rekruttere skoler, som ligger i mellemstore byer.

I bilaget er beskrevet hvilke observationer og interviews, der er foretaget på de gennemførte casebesøg.

Alle interview er gennemført på baggrund af en semistruktureret interviewguide.

Efterfølgende er der afholdt en **workshop** hvor **13 kommuner**, der er en del af rammeforsøget, har deltaget. Alle kommuner i rammeforsøget var inviteret.

På workshoppen har kommunerne fået præsenteret de kvantitative resultater og med afsæt i forandringsteorien drøftet de anbefalinger, som evalueringen er kommet frem til.

4. EVALUERING AF FORSØGET

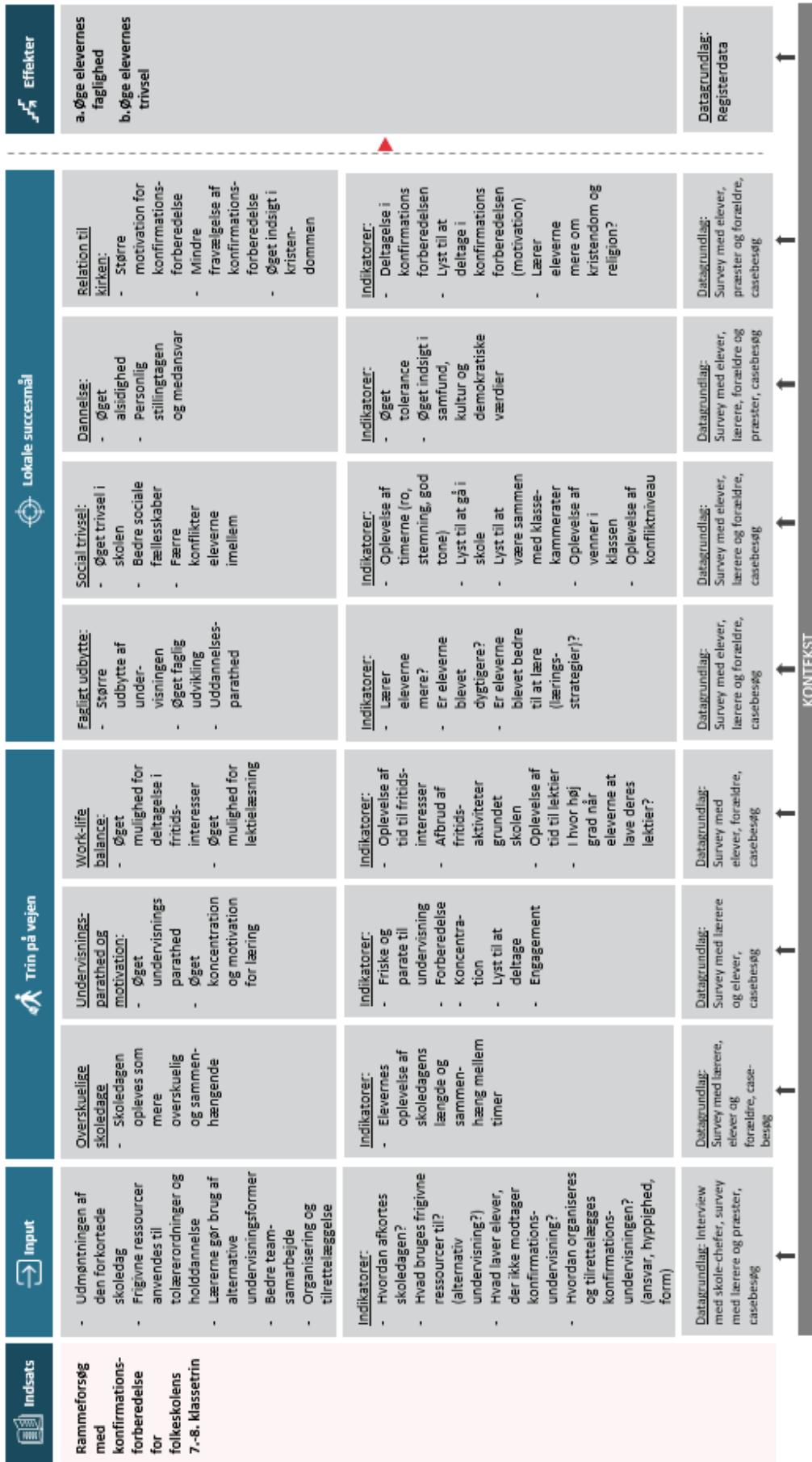
I dette kapitel præsenteres resultaterne fra evalueringen af rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Indledningsvis præsenteres forsøgets forandringsteori, som har struktureret dataindsamling og analyse af resultaterne.

4.1 FORANDRINGSTEORI

Rammeforsøget med konfirmationsforberedelse blev lanceret i år 2015. Herefter havde kommunerne mulighed for at ansøge om deltagelse på vegne af skolerne med henblik på at opnå en 4-årig godkendelse til deltagelse i rammeforsøget fra skoleåret 2015/2016 eller 2016/2017. Med forsøget gives der mulighed for, at skolerne kan fravige folkeskolelovens § 14 b om undervisningstidens samlede varighed. Skolerne har dermed mulighed for at forkorte skoledagens længde, for så vidt angår understøttende undervisning, med henblik på at eleverne kan deltage i konfirmationsforberedelse i op til to timer ugentligt i løbet af 7. eller 8. klassetrin.

Deltagelsen i rammeforsøget med konfirmationsforberedelse kræver, at der indsendes et ansøgningsskema med motivation for deltagelse i forsøget, forandringsteori mv., og at ansøgningen godkendes af Undervisningsministeriet. I alt 73 kommuner har ansøgt om deltagelse, og 67 kommuner har opnået godkendelse.

På baggrund af de ansøgende kommuners ansøgninger har vi udviklet en forandringsteori, som er præsenteret nedenfor. Det skal bemærkes, at forandringsteorien skal ses som en overordnet idealmodel, som trækker på skolernes forventninger til forsøget.

KONTEKST

Figur 2. Forandringsteori

4.2 IMPLEMENTERING AF RAMMEFORSØG MED KONFIRMATIONSFORBEREDELSE (INPUT)

I dette afsnit beskrives de input, der er iværksat for at sikre implementeringen af rammeforsøget. Inputtene omhandler de konkrete aktiviteter, der afholdes, samt de ressourcer, der anvendes på de enkelte skoler, som deltager i rammeforsøget.

4.2.1 KONTEKST

For nogle skoler har deres individuelle kontekst betydning for ansøgningen til rammeforsøget. Af de skoler, der nævnte kontekst som en relevant faktor for deres ansøgning til samt implementering af forsøget, nævnte størstedelen af dem geografiske omstændigheder (primært store afstande) i kommunen.

I ansøgningerne til rammeforsøget fremhæver 21 pct. af de godkendte kommuner, at de har en særlig udfordring med store afstande i kommunen i forbindelse med konfirmationsforberedelse. Udfordringen består i, at eleverne har lang transporttid til og fra konfirmationsforberedelse. Dette giver både planlægningsmæssige udfordringer men også endnu længere skoledage for eleverne, når der kan være tale om op til en times transport hver vej.

De store geografiske afstande kan samtidig betyde, at eleverne på skolen tilhører forskellige sogn og derfor skal gå til konfirmationsforberedelse forskellige steder. Dette er også et forhold, der kan være udfordrende i forhold til planlægningen, og som rammeforsøgets dispensation kan være en løsning på.

4.2.1.1 Eksempler på skoler indenfor og udenfor rammeforsøget

Skoler i rammeforsøget
<p>Kommune A</p> <p>Kommunen er med i rammeforsøget. Det specielle i denne kommune er, at nogle elever bliver konfirmeret i 7. klasse og andre i 8. klasse. Det afhænger af hvilket sogn, de tilhører.</p> <p>På Skole A1 bliver eleverne konfirmeret i 8. klasse. Der er seks 8. klasser med ca. 150 elever i alt. Der er en forholdsvis høj andel af elever, der ikke skal konfirmeres, både fordi der er mange elever med anden etnisk baggrund end dansk, og fordi en del elever med dansk baggrund fravælger konfirmationen. Eleverne på skolen hører til mange forskellige kirker, og det er derfor et puslespil at få det til at gå op; både planlægning med kirkerne og i forhold til transporttid, da der kan være et godt stykke fra skolen til kirken, hvor konfirmationsforberedelsen foregår. Skolen kan ikke tilgodese alle kirker men kun dem, som de har flest elever, der skal til.</p> <p>En del elever skal konfirmeres i kirken, der ligger 4,3 km fra skolen og uden for bygrænsen. Konfirmationsforberedelsen finder sted hver tirsdag kl. 13.20 til kl. 14.45. Eleverne får derfor fri fra skole kl. 13.05 om tirsdagen. Der går ikke bus til kirken på det tidspunkt, så menighedsrådet har valgt at betale for en taxa, der henter eleverne på skolen. De elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse, har fri.</p>
<p>Kommune B</p> <p>Kommunen er med i rammeforsøget. Eleverne bliver konfirmeret i 8. klasse. Skole B1 er udskolingsafdeling med ca. 500 elever på 7. til 9. klassetrin. Skolen ligger centralt i byen, og kirken ligger kun 1 minuts gang fra skolen, hvorfor der ikke er transportproblemer.</p>

Konfirmationsforberedelse finder sted hver onsdag kl. 8.00 til 9.30. De elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse, skal møde på skolen, hvor de skal deltage i obligatorisk lektiehjælp.

Kommuner udenfor rammeforsø

Kommune C

Kommune C er ikke med i rammeforsøget. Eleverne bliver konfirmeret i 7. klasse. Udskolingsafdeling ligger i en lille landsby. Stort set alle elever i 7. klasse bliver konfirmeret i den lokale kirke, der ligger omkring en kilometer fra skolen.

Konfirmationsforberedelsen finder sted i sognegården om torsdagen fra kl. 14.00 til kl. 15.30 for begge klasser men hos hver sin præst. De elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse, har fri.

Kommune D

Kommune D er ikke med i rammeforsøget. Eleverne bliver konfirmeret i 8. klasse. Skole D1 har fire 8. klasser. Skolen ligger i en mindre landsby tæt på en større by. Kirken ligger lige overfor skolen.

Skolen gennemfører sammen med den anden skole i byen og de lokale præster en årlig "præsteuge" (tema-uge), hvor præsterne underviser de elever, der skal konfirmeres, og samtidig laver lærerne en "kristendomsuge" (tema-uge) for de elever, der ikke skal konfirmeres. Kirkerne giver en del penge til gennemførelsen af ugen, så der fx kan tiltrækkes oplægsholdere, som skolen ellers ikke ville have råd til.

Udover det finder konfirmationsforberedelse sted nogle onsdage eftermiddage i efteråret, så de elever, der går til konfirmationsforberedelse, får de timer, som de skal.

4.2.2 TILRETTELÆGGELSE AF FORSØGET

I det følgende beskriver vi hvordan kommuner, skolen og kirkerne har tilrettelagt selve forsøget, inden vi går i dybden med selve implementering af forsøgets elementer.

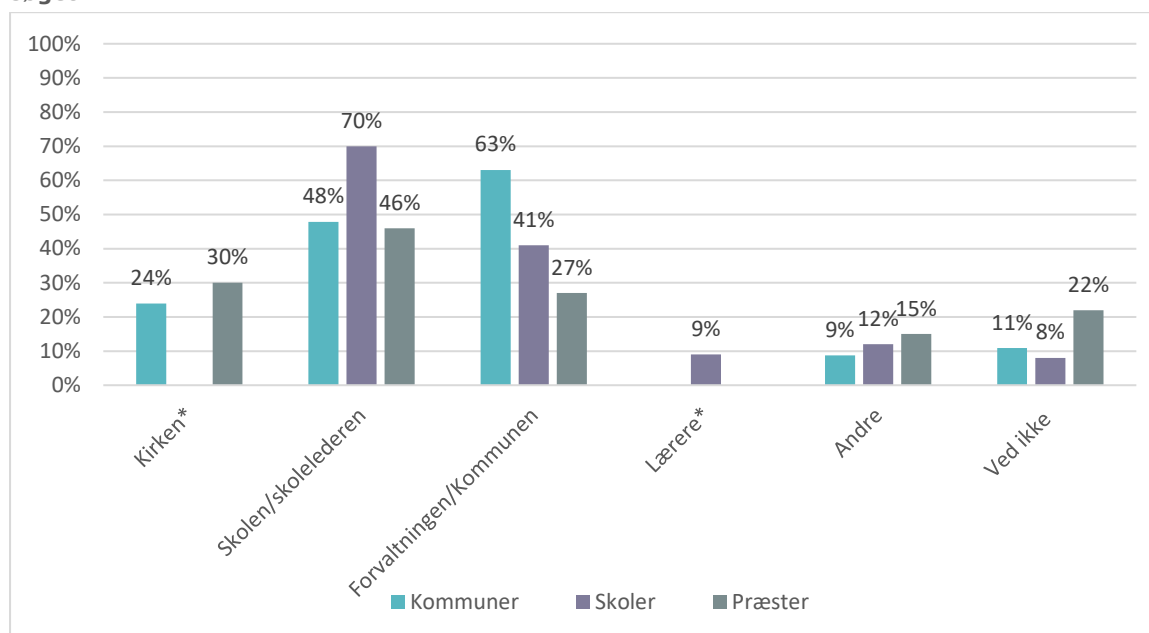
4.2.2.1 Målgruppe

Målgruppen for rammeforsøget er elever i konfirmationsalderen. Ifølge de deltagende kommuner omfatter det **primært 7. klasses elever (72 pct.)**, mens det i ca. 20 pct. af kommunerne gælder 8. klasses elever. I 4 pct. af kommunerne konfirmeres både 7. og 8. klasses elever.

4.2.2.2 Initiativtager til deltagelse i rammeforsøget

I de fleste tilfælde er det enten en eller flere skoler eller forvaltningen, der har taget initiativ til at deltage i rammeforsøget. Kirken har dog også været initiativtager i nogle kommuner. I mange kommuner har det været et samarbejde mellem skoler og forvaltning (og i visse tilfælde kirken), der har skabt samlet initiativ til at deltage i rammeforsøget.

Figur 3: Hvem tog initiativ til, at skolen/skolerne, hvor dine konfirmander gik, skulle deltage i forsøget?

*Svarkategorien "kirken" er ikke blevet præsenteret i skolesurvey, og "lærerne" har ikke været en svarmulighed for hverken kommuner eller præster.

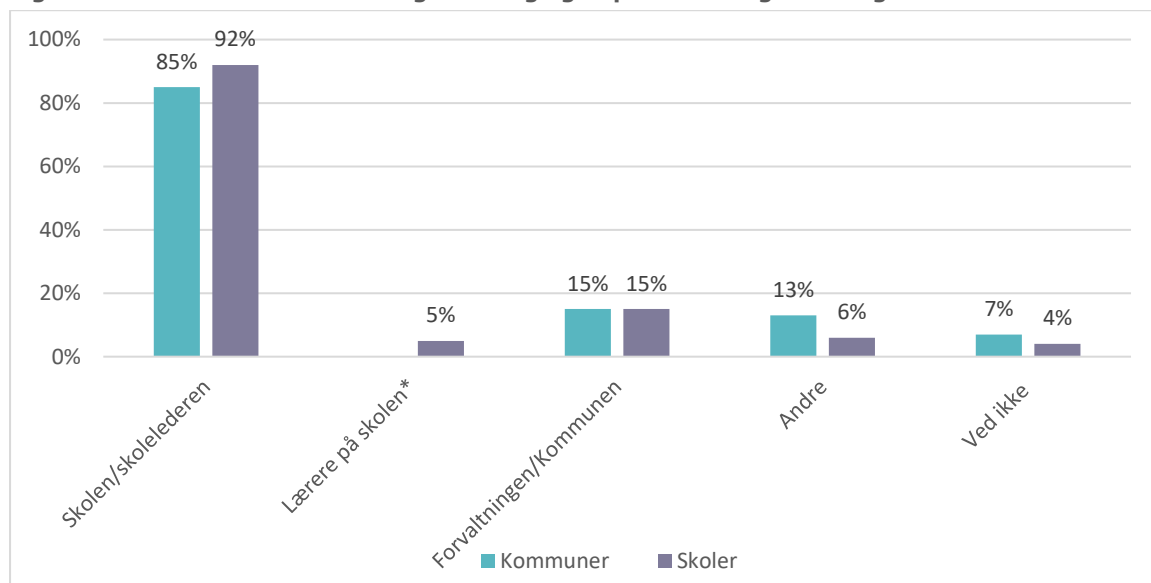
Ifølge kommunerne har ca. halvdelen af dem ansøgt for alle skoler i kommunen, mens 44 pct. af kommunerne har ansøgt for nogle skoler i kommunen. De primære årsager til at nogle kommuner ikke har søgt for alle skoler, er, 1) at nogle skoler i området ikke har elever i udskolingen, og 2) at skolerne selv har måtte bestemme, om de ville være med i ordningen eller ej.

Spørger man skolerne, hvorfor de ikke har ansøgt om deltagelse i forsøget, svarer 35 pct., at de ikke ønskede at deltage i en forsøgsordning. 28 pct. svarer "andet", mens 14 pct. ikke ved hvorfor, de ikke har ansøgt om deltagelse. Nogle skoler har fravalgt forsøget, fordi de har mange elever, der ikke vil konfirmeres, og endeligt er 17 pct. af de adspurgte skoler med i forsøget, selvom de ikke har indgået i de oprindeligt godkendte ansøgninger men i stedet har fået tilladelse til at deltage i forsøget senere.

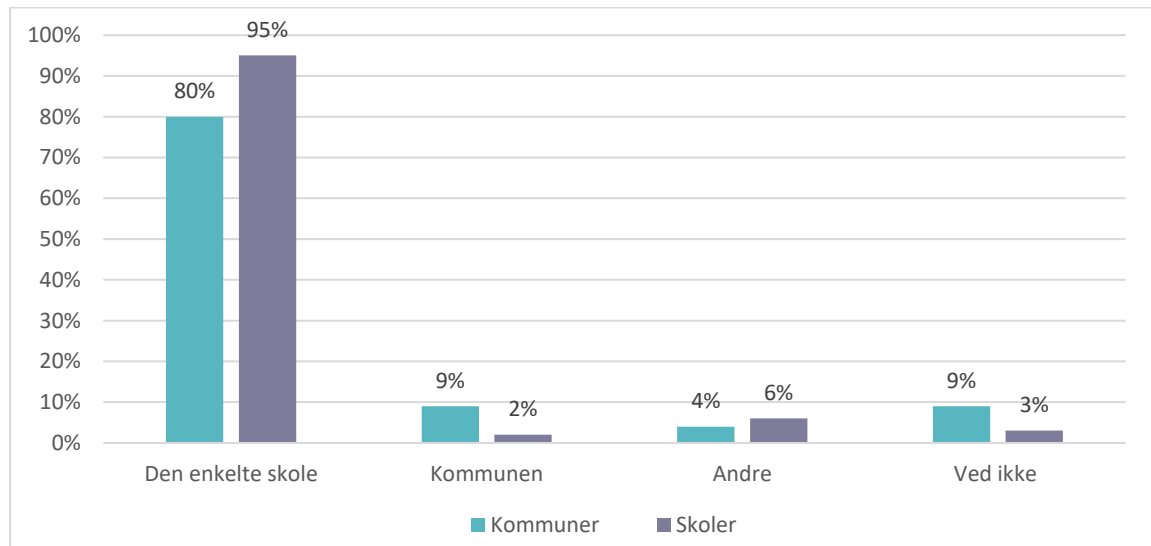
Af de skoler, der har fået dispensation, synes langt de fleste også at have benyttet sig af den. Ifølge kommunerne er det således kun én kommune, der kender til, at en eller flere skoler ikke har benyttet sig af deres dispensation. Blandt skolerne har 22 pct. af de skoler, der har fået dispensation, tilkendegivet, at de ikke har benyttet dispensationen, mens 78 pct. har benyttet den.

4.2.2.3 Ansvar for tilrettelæggelse og organisering

Som det fremgår af figuren nedenfor, er det i langt de fleste tilfælde skolen og skolelederen selv, der har ansvaret for at organisere og implementere forsøget. I nogle tilfælde er der tale om et samarbejde mellem skolen og forvaltningen. Forvaltningen har hele eller en del af ansvaret for organisering og implementering hos ca. 15 pct. af skolerne.

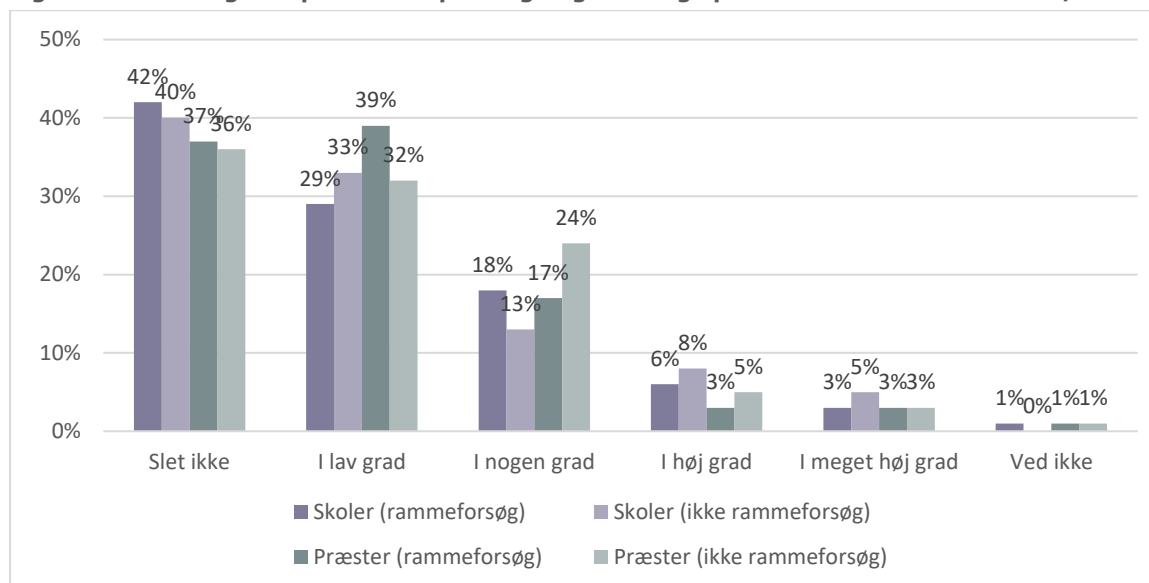
Figur 4: Hvem har ansvaret for organisering og implementering af forsøget?

I forbindelse med forsøget frigives der nogle ressourcer på skolerne som følge af, at to timers understøttende undervisning erstattes af konfirmationsforberedelse. Dette bliver i løbet af rapporten betegnet som de "frigivne ressourcer". Figuren nedenfor viser, at det på langt de fleste skoler er skolerne selv, der beslutter, hvordan de frigivne ressourcer skal anvendes, mens forvaltningen kun har indflydelse i få tilfælde.

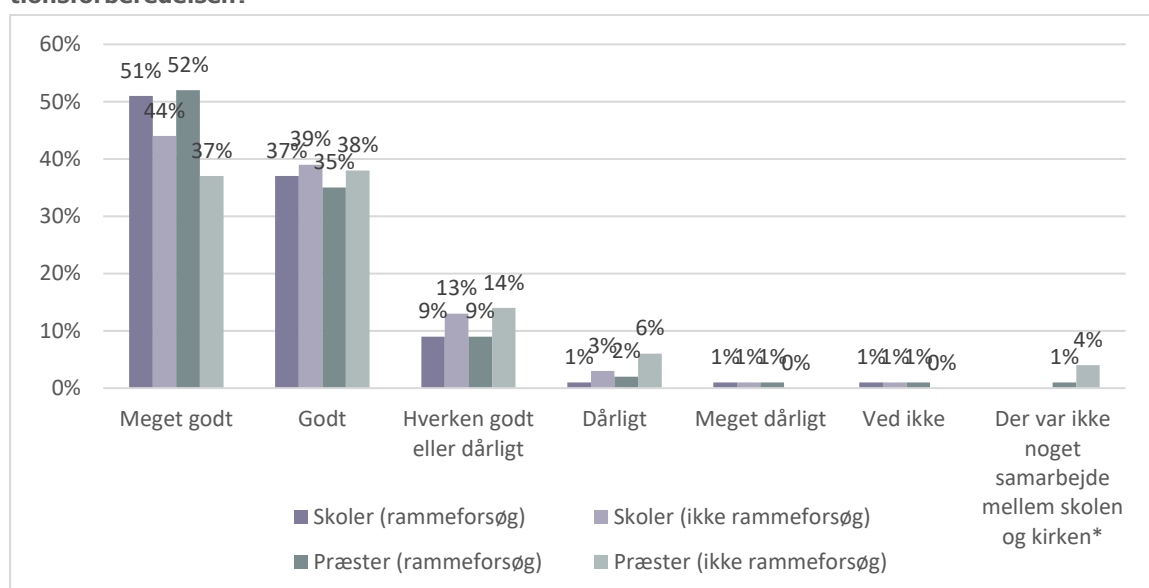
Figur 5: Hvem har bestemt, hvordan de frigivne ressourcer anvendes?

4.2.2.4 Samarbejdet mellem skole og kirke

Ser man på samarbejdet mellem skoler og præster, vurderer begge parter, at der generelt har været en lav grad af problemer i forbindelse med planlægning af konfirmationsforberedelsen. Dog synes der at være en tendens til at skoler og præster, der har deltaget i rammeforsøget, i mindre grad har oplevet udfordringer end de skoler og præster, der ikke deltog i forsøget.

Figur 6: I hvilken grad oplevede du planlægningsmæssige problemer i forhold til skolen/kirken?

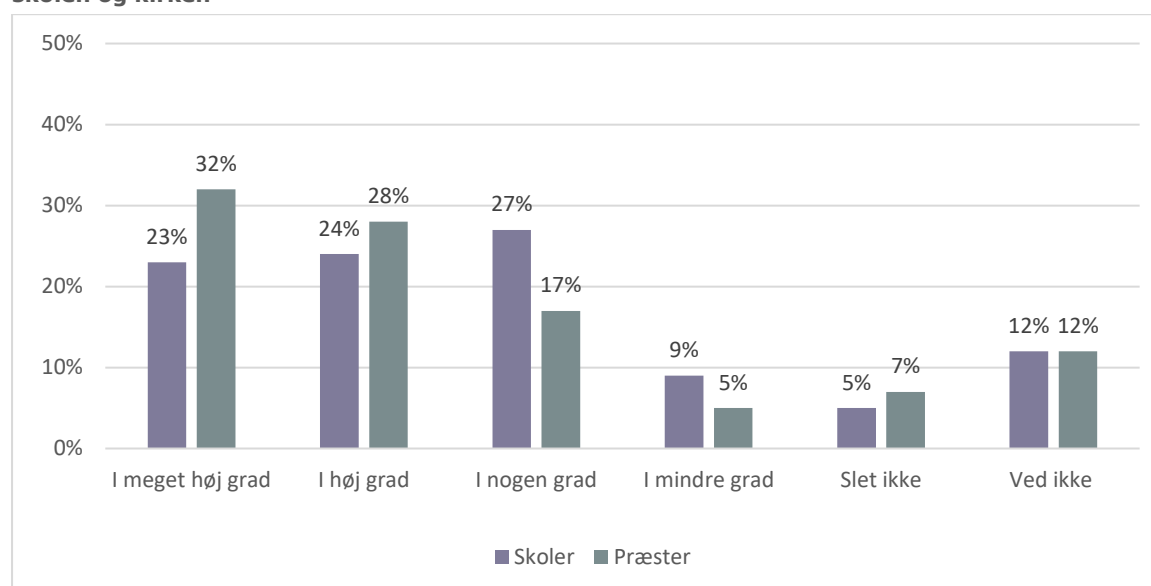
Alt i alt vurderer både skoler og kirker, at samarbejdet mellem dem har været godt eller meget godt. Her ses igen en tendens til at præster og skoler, der har deltaget i ramme-forsøget, er en smule mere begejstrede for samarbejdet i forhold til skoler og præster uden for forsøget, der omvendt synes en smule mere kritiske over for samarbejdets kvalitet.

Figur 7: Hvordan vil du alt i alt vurdere samarbejdet mellem skolen og kirken i forhold til konfir-mationsforberedelsen?

*Svarkategorien blev ikke præsenteret for skolerne

Det vurderes ligeledes, at deltagelsen i rammeforsøget har ført til et bedre samarbejde mellem skolen og kirken for størstedelen af præsterne. 6 ud af 10 mener, at rammeforsøget i høj eller meget høj grad har bidraget til et bedre samarbejde. Kun 7 pct. af præsterne mener slet ikke, at deltagelse i rammeforsøget har ført til bedre samarbejde. Hos skolerne tegner der sig også et positivt billede af rammeforsøgets indflydelse på samarbejdet dog i lidt mindre grad end blandt præsterne.

Figur 8: I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Bedre samarbejde mellem skolen og kirken

I forældre-surveyen er forældrene blevet spurgt til samarbejdet mellem forældrene og kirken om barnets konfirmation. Hos alle forældre, uanset om deres barn har gået på forsøgsskole eller ej, svarer 7 ud af 10, at de er enige eller meget enige i, at der har været et godt samarbejde mellem forældre og kirken i forbindelse med barnets konfirmation. Kun 5 pct. af forældrene til børn i forsøgsskoler er uenige, mens 9 pct. af de, der ikke har haft børn på forsøgsskoler, er uenige eller meget uenige i, at samarbejdet omkring konfirmationen var godt. Forældrene synes således generelt at være tilfredse med samarbejdet med kirken om konfirmationen, uanset om barnet var en del af rammeforsøget eller ej.

Ud fra interviewene med de besøgte skoler virker det ikke til, at det er selve rammeforsøget, der har den store indflydelse på samarbejdet. Enten oplever skolen, at de også tidligere har haft et godt samarbejde med præsterne, eller også er der ikke ændret ret meget i samarbejdsrelationen.

Skoleleder i rammeforsøg: "Vi har ikke den store kommunikation med kirken. Der har været nogle koordineringsproblemer med præsterne – og uanset om konfirmationsforberedelse ligger inden for eller uden for skoletid, skal vi jo have en dialog med præsterne!"

Skoleleder uden for rammeforsøg: "Vi oplever samarbejdet som positivt. Der er et tæt samarbejde med præsterne."

Et tæt samarbejde mellem skole og præster om tilrettelæggelsen af konfirmationsforberedelsen betyder, uanset om skolerne har deltaget i rammeforsøget eller ej, at man tager hensyn til hinanden. Fx planlægger en af skolerne ikke en masse 'boglige' fag den dag, hvor eleverne skal til konfirmationsforberedelse om eftermiddagen. Der planlægger

de kreative fag og bevægelse, så eleverne får en varieret skoledag og ikke "er trætte i hovederne", når de møder op til konfirmationsforberedelse.

På workshoppen kom en interessant vinkel omkring samarbejde frem, da flere kommuner pegede på, at rammeforsøget har ført til, at forvaltningen mødes med provsterne for at aftale den overordnede ramme for konfirmationsforberedelsen. Det er så provsternes ansvar at orientere og tale med præsterne i kommunen. De enkelte skoler og de enkelte præster kan stadig lave en lokal aftale, men kan de ikke blive enige, så gælder den aftale, som forvaltning og provster har indgået (af flere kaldet *tilbagefaldsaftalen*).

Det er nyt, at provsterne er kommet på banen i forhold til konfirmationsforberedelse, og det opleves som en styrkelse af samarbejdet. Deltagerne i workshoppen pegede på, at det er rammeforsøget, der har givet et godt grundlag for det samarbejde.

Deltager i rammeforsøg: "Det år, hvor vi ikke var med i rammeforsøget, mødtes vi med præsterne. Det var nogle ubehagelige møder om hvem, der skulle have de gyldne morgentimer. Da vi kom ind i rammeforsøget, ændrede det sig. Vi har et helt andet samarbejde i dag. Det gik fra en krigszone til et samarbejde."

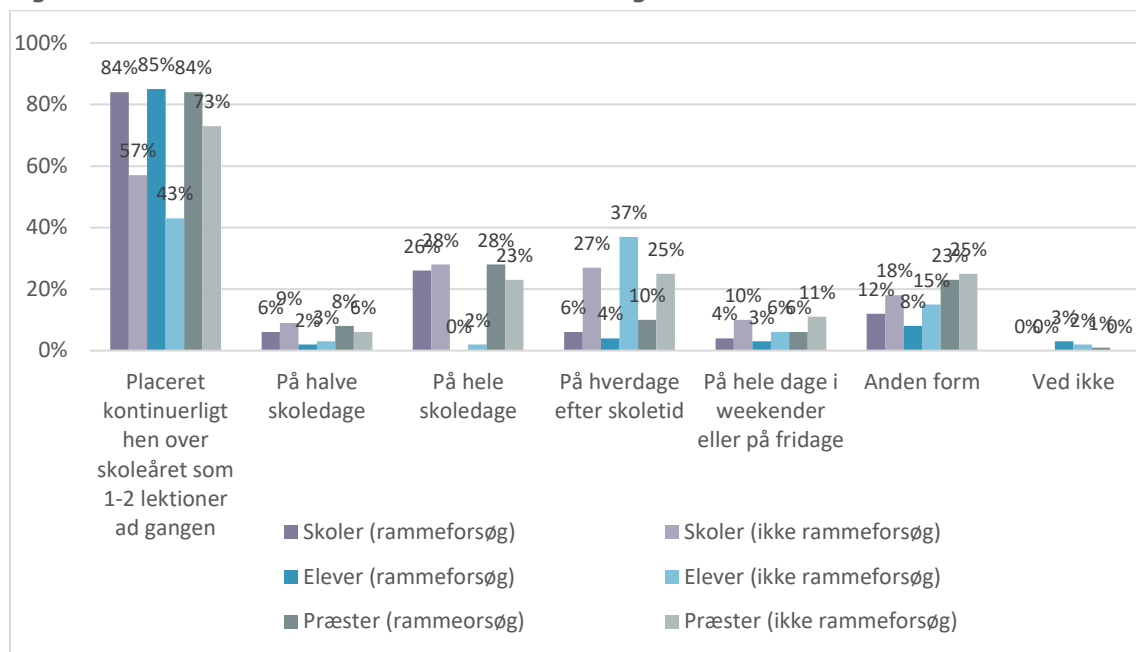
4.2.3 IMPLEMENTERING

4.2.3.1 Organisering af konfirmationsforberedelsen

For langt størstedelen af eleverne foregik konfirmationsforberedelsen kontinuerligt henover hele eller dele af skoleåret med **1-2 lektioner om ugen**. Særligt elever uden for rammeforsøget havde undervisningen på hverdage efter skoletid, mens enkelte elever udenfor rammeforsøget også havde konfirmationsforberedelse på hele skoledage, halve skoledag eller i weekender eller fridage.

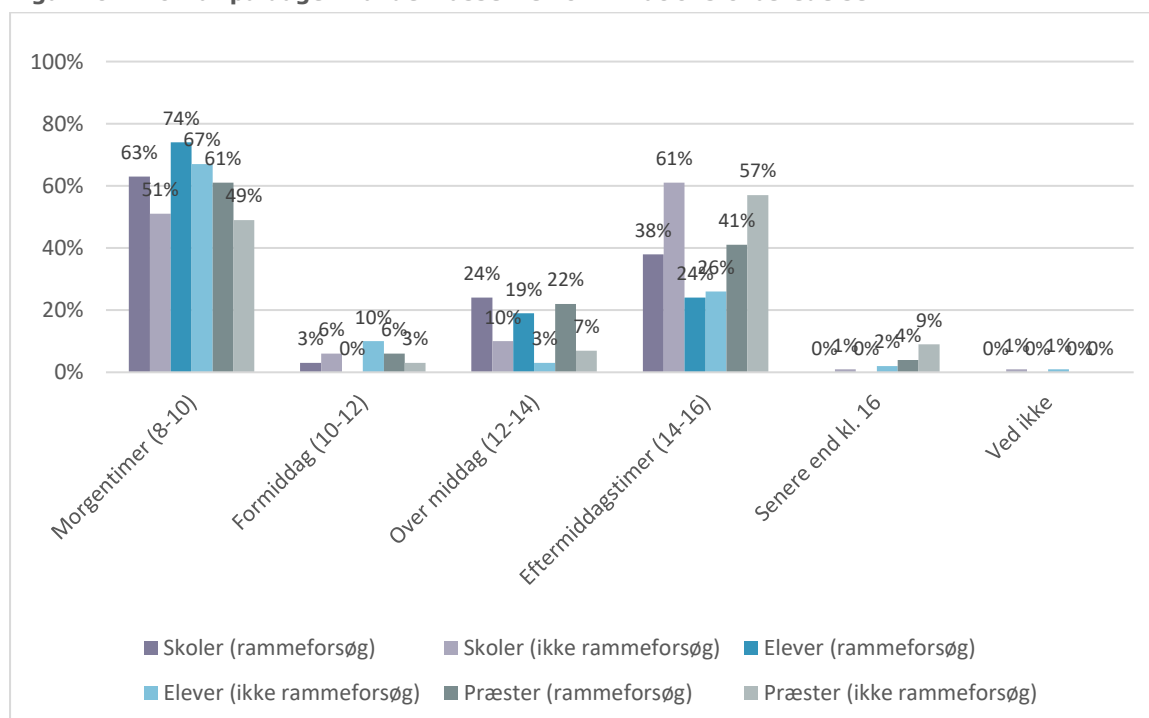
Som udgangspunkt er skolerne forpligtede til at tilrettelægge konfirmationsforberedelsen således, at denne ikke foregår om aftenen eller i weekenderne. Men jf. Folkeskolelovens § 53 fastsættes tiden for konfirmationsforberedelsen "ved forhandling mellem kommunalbestyrelsen og præsterne i kommunen. Kan der ikke opnås enighed mellem parterne, træffes afgørelsen af kommunalbestyrelsen efter forhandling med de berørte menighedsråd." Kommunalbestyrelsen og præsterne kan derfor indgå en aftale om, at konfirmationsforberedende undervisning ligger udenfor skoletiden, hvis dette tjener et meningsfuldt formål.

Figur 9: Hvordan var konfirmationsforberedelsen organiseret?

Konfirmationsforberedelsen lå som regel **enten i morgentimerne fra 8-10 eller i eftermiddagstimerne omkring kl. 14-16**. Blandt forsøgsskolerne er der en tendens til, at lidt flere elever havde konfirmationsforberedelsen i morgentimerne, mens eleverne uden for rammeforsøget i højere grad havde undervisning om eftermiddagen. Dog tyder survey-resultaterne på, at også mange elever uden for rammeforsøget havde konfirmationsforberedelsen om morgenen.

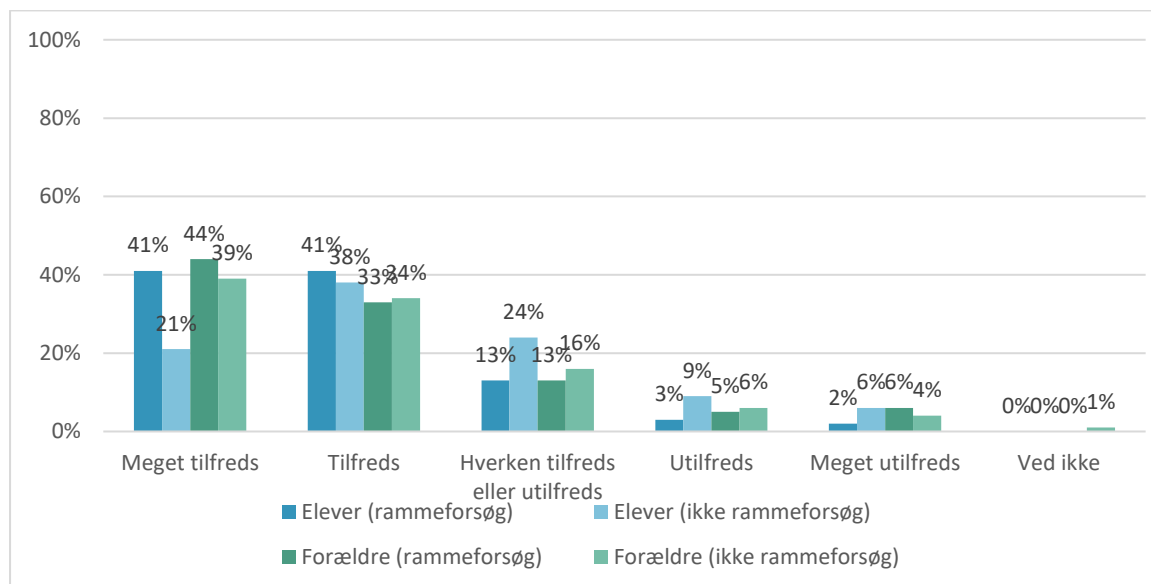
Figur 10: Hvornår på dagen havde klasserne konfirmationsforberedelse?

Generelt er eleverne tilfredse med det tidspunkt, konfirmationsforberedelsen lå på. Det er dog i særlig grad eleverne, der var med i rammeforsøget, der er tilfredse med tidspunktet, mens eleverne uden for forsøget er en smule mindre tilfredse overordnet set.

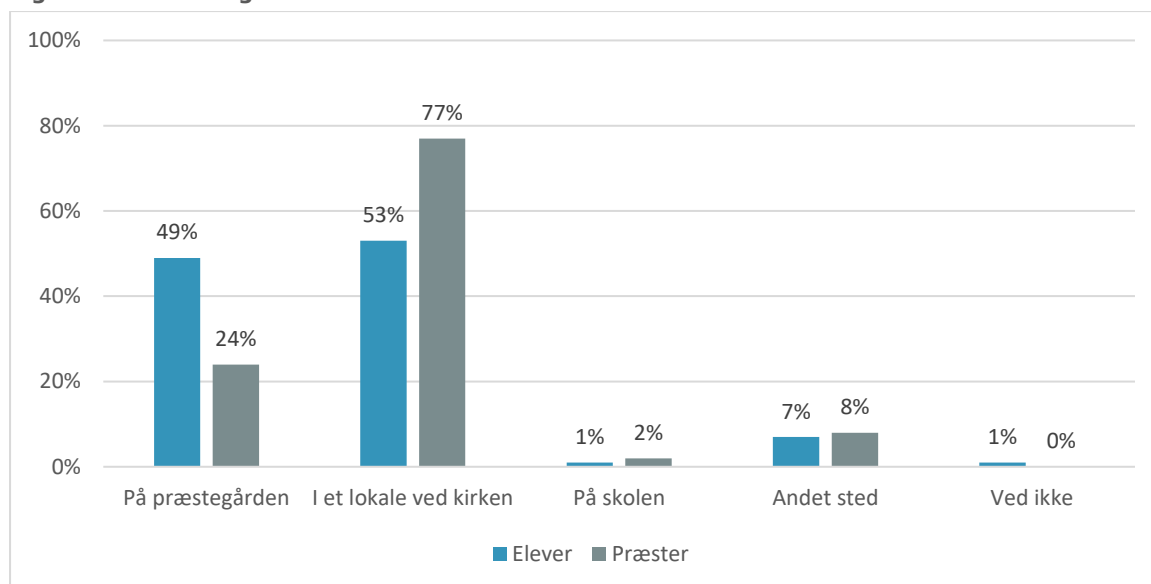
Blandt forældrene er der ikke på samme måde en forskel i tilfredshed, som følge af barnets deltagelse i rammeforsøget eller ej.

Figur 11: Hvor tilfreds var du overordnet set med tidspunktet på dagen for konfirmationsforberedelsen?

I langt de fleste tilfælde foregik konfirmationsforberedelsen i kirkens regi enten på præstegården eller i et lokale ved kirken. Kun 1-2 pct. af elever og præster giver udtryk for, at undervisningen foregik på skolen.

Figur 12: Hvor foregik konfirmationsforberedelsen?

Fra casestudierne oplevede vi, at den største udfordring i organiseringen af konfirmationsforberedelsen er, at både lærere og præster er interesserede i at få eleverne i "de gyldne timer" fra kl. 8-10, hvor eleverne er mest friske.

Præst i rammeforsøg: "Jeg vil helst have eleverne om morgenen, der er de lidt kvikkere, men jeg er glad for, at det nu er rykket til først på eftermiddagen [i modsætning til, da det lå sen eftermiddag]."

Lærer i rammeforsøg: "Det er ærgerligt, nu hvor skoledagene er blevet så lange, at de "friske" timer skal gå til noget, der rent faktisk er frivilligt. Så skal vi stå klokken halv fire og undervise i matematik. Det er ikke nemt."

Det er ikke overraskende, at især præsterne er positive over for rammeforsøget. Nogle af dem har efter folkeskolereformens gennemførelse prøvet at gennemføre konfirmationsforberedelse meget sent på dagen – og det var udfordrende, vurderer de.

Eleverne er optagede af, at konfirmationsforberedelse ikke går ud over deres fritidsinteresser, og er derfor naturligt positive over for rammeforsøget, der giver mulighed for at lægge forberedelsen inden for skoletiden.

En skole – uden for rammeforsøget – gennemfører sammen med den anden skole i byen og de lokale præster en årlig temaugedag, der er opdelt i to spor. Disse spor udgør dels en "præsteuge", hvor præsterne underviser de elever, der skal konfirmeres, og dels en "kristendomsuge" for de elever, der ikke skal konfirmeres. I "kristendomsugen" er det lærerne, der underviser. Endelig er der et fælles spor for begge grupper af elever. Kirkerne giver en del penge til gennemførelsen af ugen, så der fx kan tiltrækkes oplægsholdere, som skolen ellers ikke ville have råd til. Dermed sikres skolen nogle muligheder, som de ellers ikke ville have, og præsterne får mulighed for at have eleverne mere intensivt end de ugentlige to timer.

Skoleleder uden for rammeforsøg om deres temaugedag: "Der var en del modstand i starten fra nogle af de forældre, der ikke var en del af folkekirken. Vi har derefter forfinet temaugen, så den egner sig til både konfirmander og ikke-konfirmander. [...] Der har ikke været nogle elever, der har valgt det fra. De synes generelt, at det er spændende."

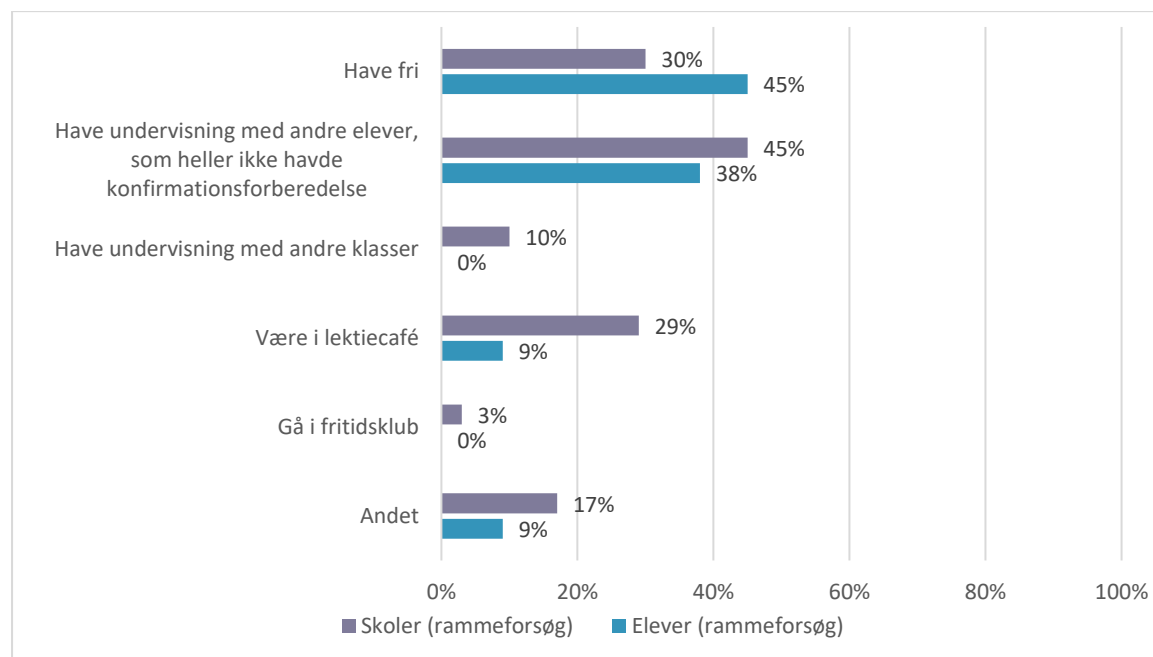
Generelt udtrykker skolerne, at de i forvejen er pressede på tid til den understøttende undervisning særligt i udskolingen, hvor der skal ske rigtig mange ting herunder fx UU-vejledning, sammenholdt med at eleverne bliver teenagere med de udfordringer, det medfører af konflikter osv. Især lærerne føler sig pressede men også lederne, der skal forsøge at få skemaerne til at hænge sammen, er pressede. Eksempelvis nævner en leder, at han ikke aner, hvordan han til næste skoleår skal få den understøttende undervisning til at række til de 'normale' opgaver og konfirmationsforberedelse, hvis skoledagen yderligere forkortes.

4.2.3.2 Aktiviteter for elever, der ikke skal konfirmeres

Siden det ikke er alle elever, der deltager i konfirmationsforberedelse, er det relevant at afdække, hvad disse elever laver i tidsrummet for konfirmationsforberedelsen på forøgsskolerne.

Som det kan ses i figuren nedenfor, angiver 30 pct. af skolerne, der deltager i ramme-forsøget, at elever, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse, har fri, mens 45 pct. af eleverne selv angiver det. Ifølge skolerne er de mest populære løsninger for eleverne, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse, enten at have undervisning med andre elever, der heller ikke skal konfirmeres, eller være i lektiecafé. Ifølge eleverne selv er de oftest i lektiecafé, mens de andre har konfirmationsforberedelse, hvis ikke de har fri. Det er her også vigtigt at have in mente, at elever og ledere ikke nødvendigvis er fra de samme skoler, hvilket kan forklare en del af forskellene i svar.

Figur 13: Hvad skulle elever, der ikke gik til konfirmationsforberedelse, lave i tidsrummet for konfirmationsforberedelsen? *

*Elever: "Hvad lavede du, når de andre elever havde konfirmationsforberedelse?"

Erfaringerne fra casestudierne underbygger ovenstående erfaringer. På en skole fortæller de, at det er obligatorisk at elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse, møder op til lektiecafé. Skolen oplever det dog som et problem at dem, der ikke går til konfirmationsforberedelse ikke nødvendigvis er dem, der har mest brug for ekstra lektiehjælp.

Skoleleder i rammeforsøg: "Der er bestemt elever, der går til konfirmationsforberedelse, der stadig kunne bruge understøttende undervisning. Det har vi fundet ud af efterfølgende. Det rammer jo nogle elever, som ikke får den del, men burde have den. Dybest set, selvom vi er med i dette rammeforsøg, ser vi, at konfirmationsforberedelsen burde ligge uden for skoletiden. Vi kunne godt bruge de ressourcer."

En anden skole i rammeforsøget tilbyder ved skoleårets start at de elever, der ikke skal konfirmeres, kan få understøttende undervisning. Fx havde de forestillet sig, at flersprogede elever kunne få ekstra undervisning i dansk. Tilbuddet om understøttende undervisning er frivilligt, og skolen har endnu ikke oplevet, at nogen har taget imod tilbuddet. Derfor er det i praksis sådan at de elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse, har fri.

På spørgsmålet om hvorvidt skolen har undersøgt om de elever, der ikke går til konfirmationsforberedelse men får understøttende undervisning i stedet, får noget ud af det, reflekterer en udskolingsleder over det.

Udskolingsleder i rammeforsøg: "Nej, det har vi ikke undersøgt. Jeg tænker også meget over, hvad er det, vi kan putte ind i de her lektioner? Det kan være blandede klasser, og det er ikke nødvendigvis deres klasselærere, som er der. Og lektielæsning det er jo ikke så godt, for vi skal jo gerne "lege" med den understøttende undervisning."

Heller ikke eleverne oplever at få meget ud af understøttende undervisning som fx lektiecafé.

Elev, der ikke går til konfirmationsforberedelse: "Vi laver lektier, og nogle gange laver vi faktisk ikke så meget. Vi har vikar, og enkelte gange kom der slet ikke nogen. Vikaren sætter musik i ørene, og vi laver lektier og planlægger. Nogle gange planlægger vi sport. Der er faktisk de færreste, der laver lektier."

Også forældre er relativt kritiske overfor tilbuddet til elever, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse indenfor forsøget.

Forælder til elev, der ikke skulle konfirmeres: "For mit barn, der ikke går til konfirmationsforberedelse, ville det ikke gøre noget, hvis han én dag om ugen kunne sove længe, men han skal til understøttende undervisning, imens de andre går til konfirmationsforberedelse. Ham og de andre elever fik absolut ingenting ud af det forløb. Det var en pasningsordning. Det var til grin. Der var blevet sat i udsigt, at der skulle ske undervisning i etik og lignende, og det var overhovedet ikke det, der skete. Der var intet reelt indhold i timerne. Det er jo som sådan ikke det store problem for min søn. Han er teenager, så han er ikke super generet af ikke at lave noget, men det forløb var til grin."

Lærerne tilkendegiver, at det er svært at lave et ordentlig tilbud til de elever, der ikke skal konfirmeres. De kan ikke tage emner op, som er for hele klassen, og de oplever, at de mangler den understøttende undervisning til at pleje det sociale i (hele) klassen.

Derfor bliver det reelt sådan at de elever, der ikke skal konfirmeres, mange steder får fri.

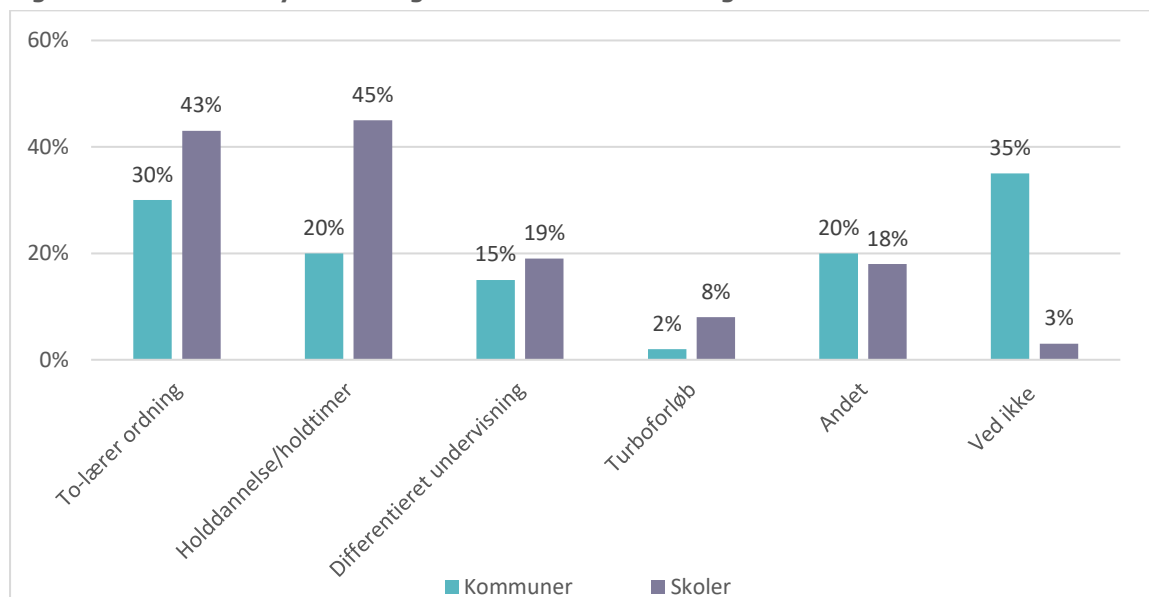
Generelt går det igen på den kvantitative dataindsamling, i de kvalitative casestudier og på workshoppen at skolernes største udfordring er at skabe et kvalitativt alternativ til de elever, som ikke går til konfirmationsforberedelse. Ingen har den gode løsning, men alle peger på, at det er nødvendigt, at der bruges tid og ressourcer på at udvikle tilbud til de elever, som ikke tager til konfirmationsforberedelse.

4.2.3.3 Benyttelse af frigivne ressourcer

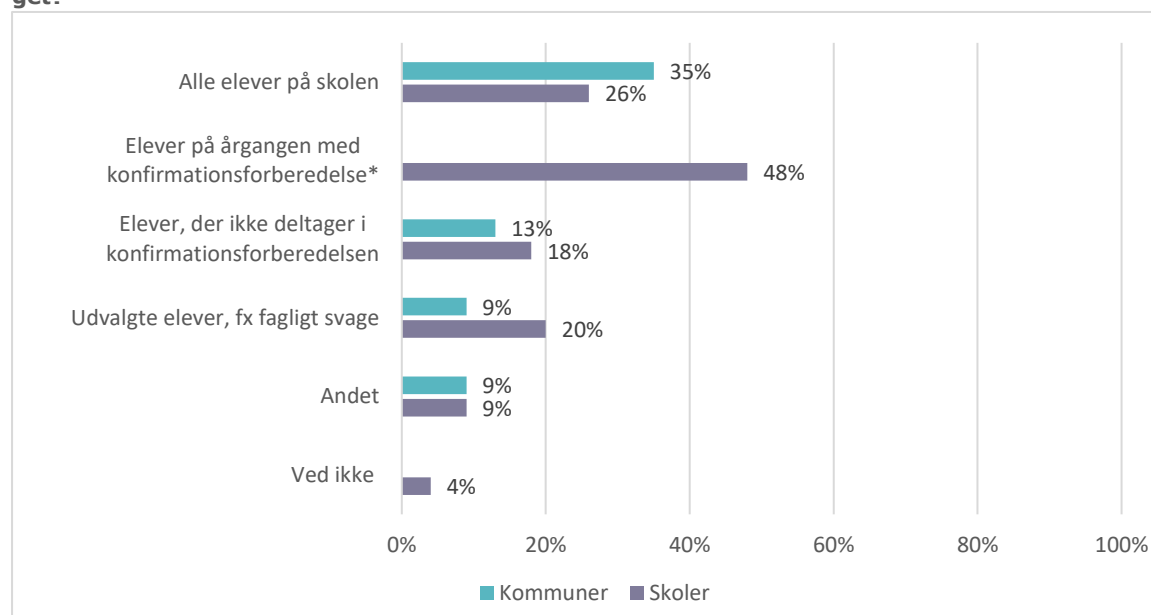
De frigivne ressourcer, der bliver tilgængelige for skolerne som følge af forsøget, benyttes primært til **to-lærer ordning og holddannelse/holdtimer**. Næsten halvdelen af skolerne angiver, at de benytter ressourcerne på holddannelse, og 43 pct. benytter dem til to-lærer ordning. 19 pct. bruger ressourcerne på at lave differentieret undervisning, mens kun 8 pct. bruger dem på at lave turboforløb.

Figur 14: Hvordan benyttes de frigivne ressourcer fra forsøget?

Hvem de frigivne ressourcer gavner, varierer fra skole til skole. Blandt ca. halvdelen af skolerne er det eleverne på årgangen med konfirmationsforberedelse, der får gavn af de ekstra ressourcer. På en fjerdedel af skolerne gavner ressourcerne alle elever på skolen, mens de på en femtedel af skolerne benyttes til udvalgte elevgrupper. 18 pct. af skolerne bruger ressourcerne på de elever, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse, mens 9 pct. bruger dem på andet. Det er således meget individuelt for skolerne, hvem der får gavn af de frigivne ressourcer.

Figur 15. Hvilke elever får gavn af de ressourcer, som frigives ved skolens deltagelse i rammeforsøget?

*Kommunerne blev præsenteret for "elever på årgangen/hele skolen" (35%), mens skolerne blev præsenteret for en mere konkret opdeling.

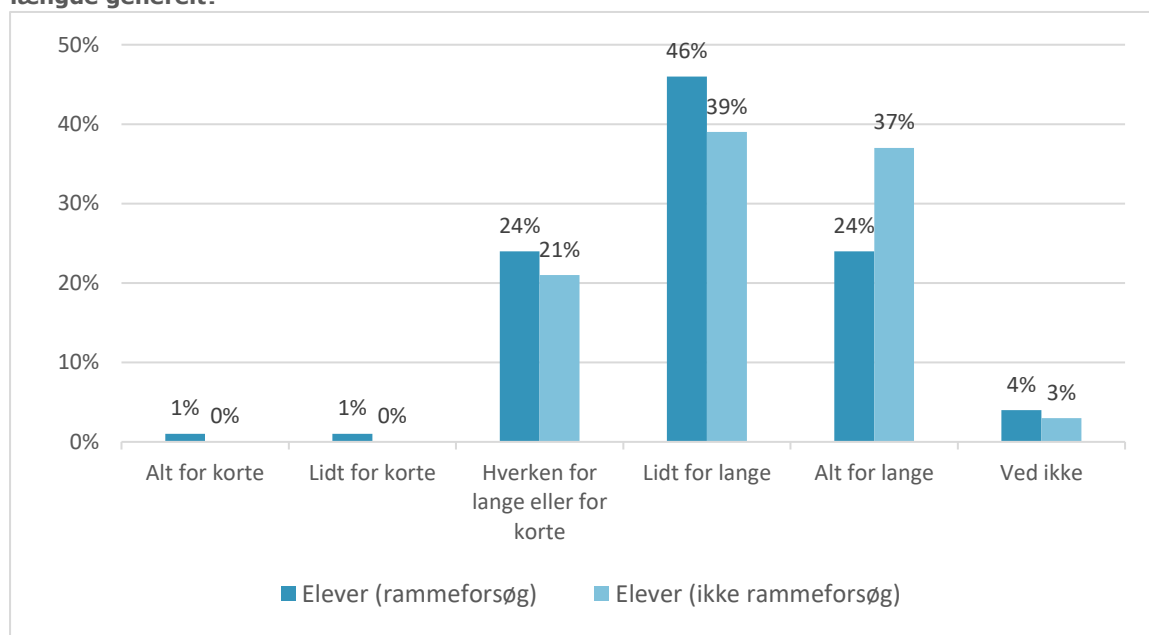
4.3 OPLEVEDE RESULTATER AF RAMMEFORSØGET (TRIN PÅ VEJEN OG LOKALE MÅL)

I dette afsnit beskrives de enkelte trin for, hvordan de iværksatte indsatser eller input forventes at styrke elevernes faglighed og trivsel. Dertil beskrives de lokale succesmål, som kommunerne har angivet som deres mål for indsatsen.

4.3.1 OVERSKUELIGE SKOLEDAGE

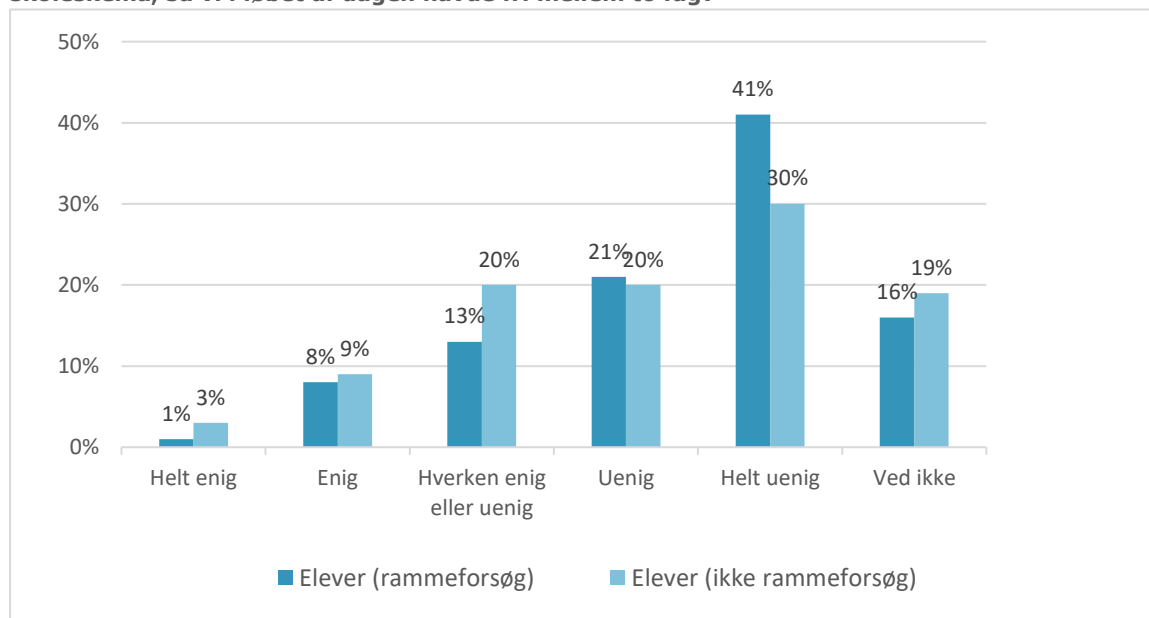
Elever, der deltager i rammeforsøget, **oplever generelt at have mere overskuelige skoledage** end elever, der ikke deltager i forsøget. Som det fremgår af figur 17 angiver 24 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, at de synes, at skoledagen er alt for lang. Dette gør sig gældende for 37 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget. Få elever (2 pct.), der deltager i rammeforsøget, oplever samtidig, at dagen er for kort. Dette opleves ikke blandt nogle af de elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

Figur 16. Hvis du tænker tilbage på skoledagene sidste år, hvad syntes du så om skoledagenes længde generelt?

Elever, der går på skoler, der ikke deltager i rammeforsøget, oplever oftere at have skemalagte huller i skoleskemaet. 41 pct. af de elever, der deltager i rammeforsøget, oplever ikke at have skemalagte huller i skoleskemaet. Dette gør sig gældende for 30 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

Figur 17. Hvor enig er du i sætningen: Sidste skoleår havde vi sommetider skemalagte huller i vores skoleskema, så vi i løbet af dagen havde fri mellem to fag?

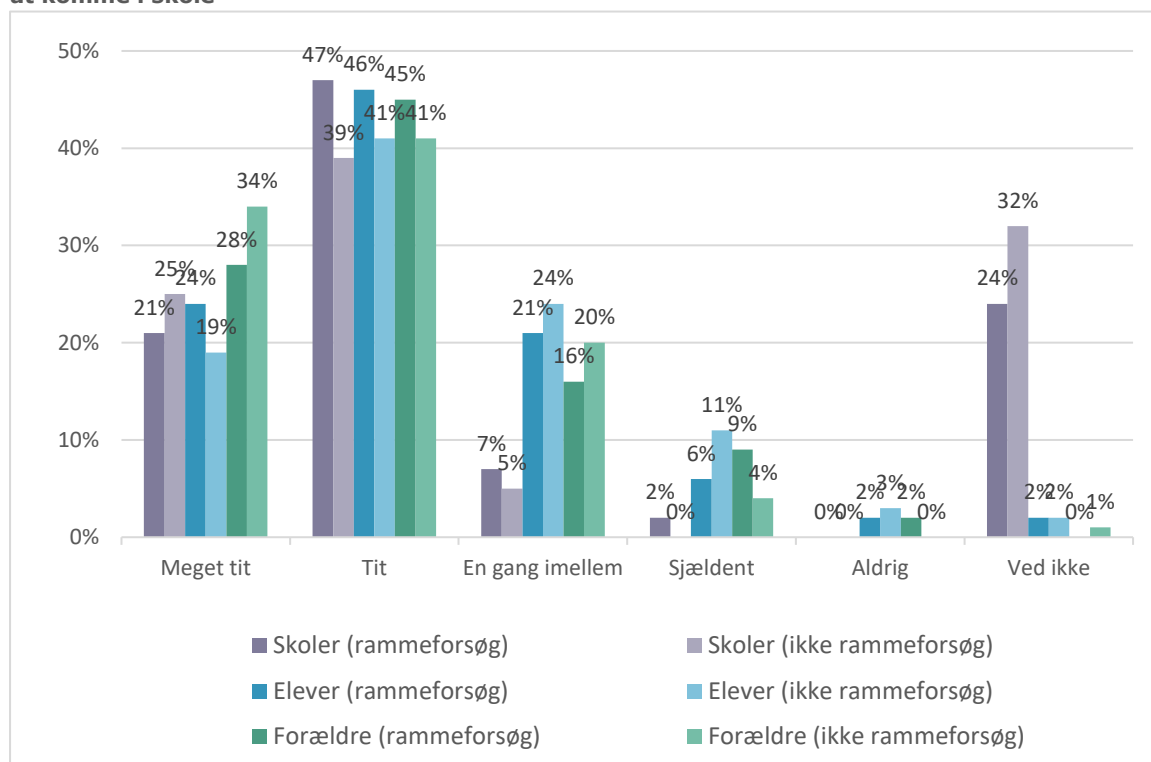
Både elever og skoler oplever, at eleverne er **mere friske og veludhvilede til at komme i skole** som følge af deres deltagelse i rammeforsøget. 70 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit at være friske og udhvilede til at komme i skole. Til sammenligning angiver 60 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, at de tit eller meget tit er enige i dette udsagn.

68 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at eleverne er udhvilede, sammenlignet med 64 pct. af skolerne, der ikke deltager i forsøget.

Elevernes forældre oplever derimod ikke samme forskel på elevernes deltagelse i rammeforsøget. 75 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at deres børn er friske og udhvilede. 73 pct. af forældrene til elever, der deltager i forsøget, har samme oplevelse. Samtidig oplever 11 pct. af forældrene til elever, der deltager i forsøget, at deres børn sjældent eller aldrig er friske, mens kun 4 pct. af forældrene til elever, der ikke deltager i forsøget, sjældent oplever, at børnene er friske.

Denne diskrepans imellem elevernes og deres forældres oplevede resultater er en tendens, der gør sig gældende ifm. flere af de målte parametre (se også figur 21, 22, 24 og 34). Det er uklart præcis hvorfor, denne diskrepans forekommer, men det er værd at notere, at forældrene – særligt ift. parametre omkring aktivitet og koncentration i timerne – ikke er nær så tæt på den aktuelle situation som elever og lærere, og ikke kan følge den reelle udvikling i undervisningstimerne. De har derfor ikke samme grundlag for at bedømme hvorvidt, eleverne reelt er mere friske i timerne etc.

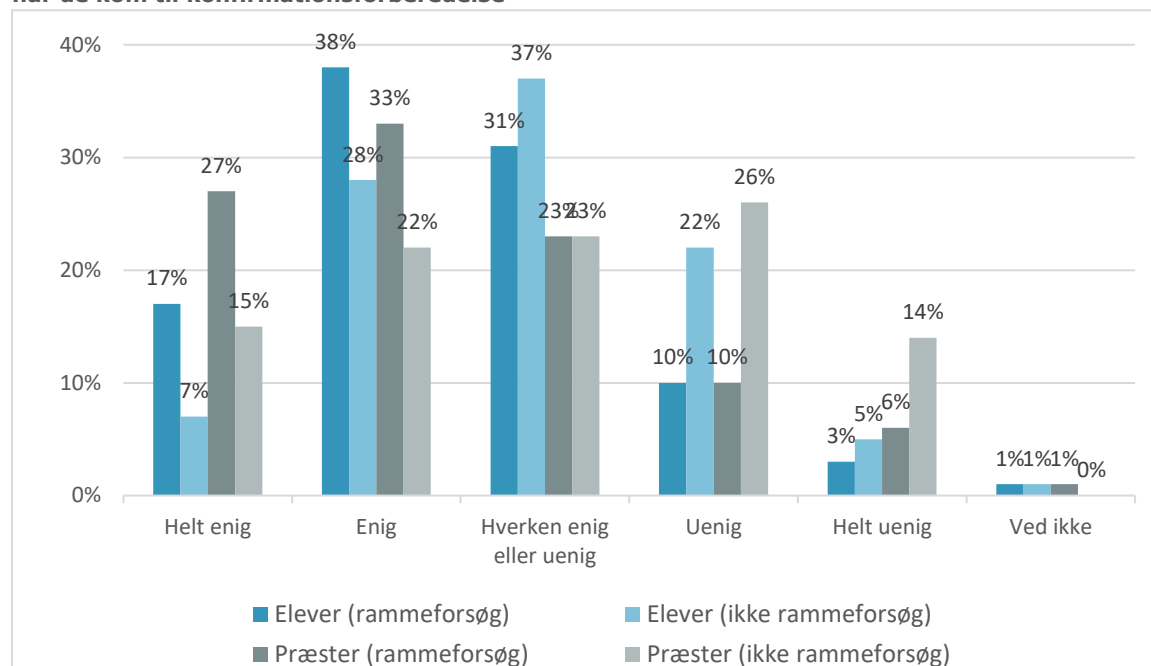
Figur 18. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne var friske og udhvilede til at komme i skole

Også præsterne oplever, at eleverne, der deltager i rammeforsøget, **er markant mere friske og udhvilede end de øvrige elever**. 60 pct. af præsterne er enige eller meget enige i, at eleverne er friske og udhvilede, når de kommer til konfirmationsforberedelse sammenlignet med 37 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

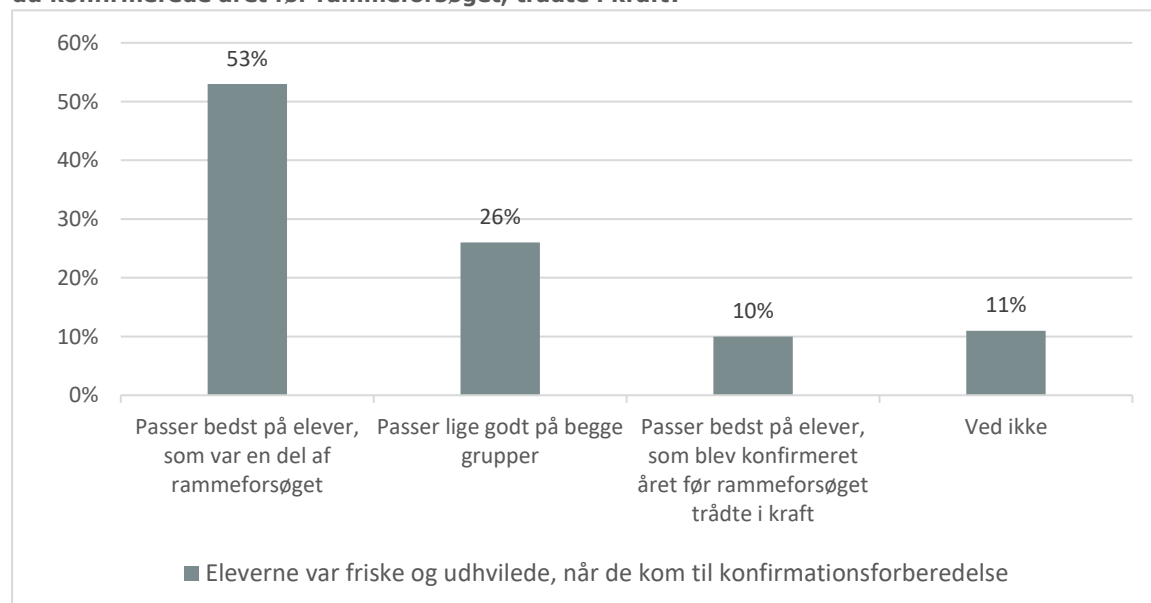
55 pct. af de elever, der deltager i rammeforsøget, oplever selv at være friske til konfirmationsforberedelse, sammenlignet med 35 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget.

Figur 19. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne var friske og udhvilede, når de kom til konfirmationsforberedelse

Når de præster, der konfirmerer elever, som deltager i rammeforsøget, bliver adspurgt direkte, angiver over halvdelen, at eleverne i rammeforsøget er mere friske og udhvilede, når de kommer til konfirmationsforberedelse end de elever, de konfirmerede inden rammeforsøget trådte i kraft.

Figur 20. Præster. Synes du, at nedenstående udsagn i højere grad passer på elever, som har været en del af rammeforsøget eller synes du, at udsagnene i højere grad passer bedst på de elever, som du konfirmerede året før rammeforsøget, trådte i kraft?

4.3.2 UNDERVISNINGSPARATHED OG MOTIVATION

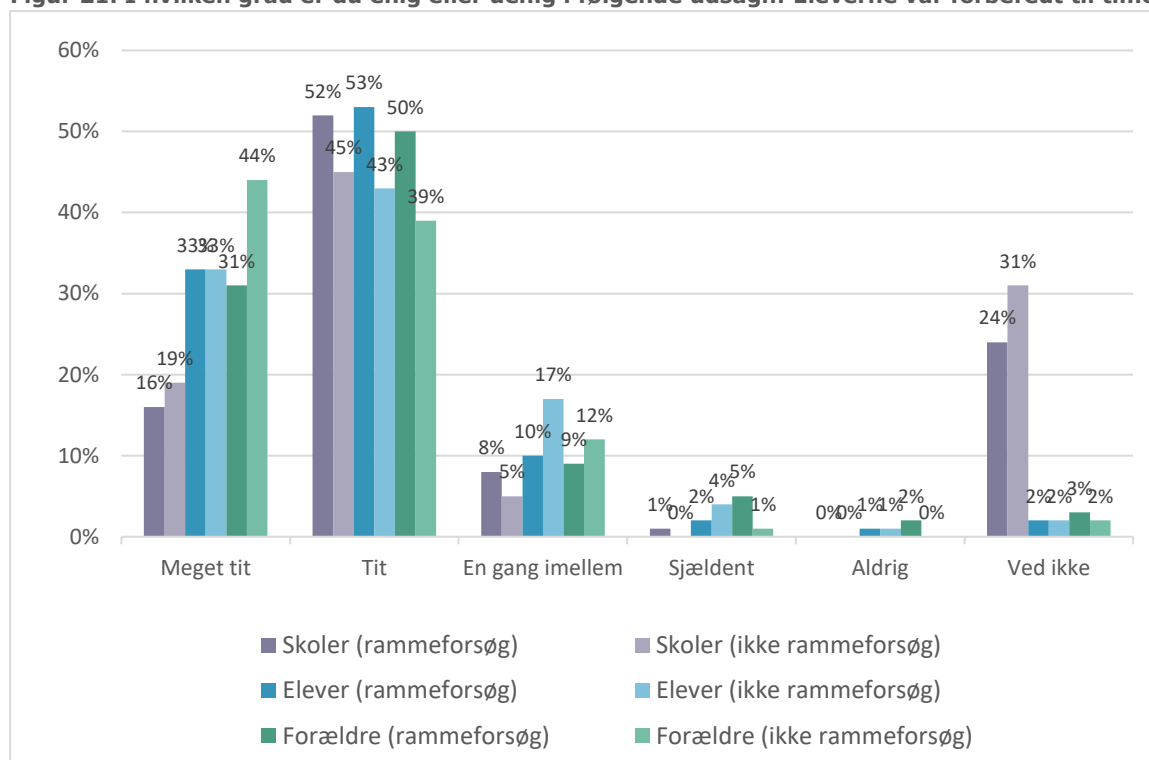
4.3.2.1 Undervisningsparathed i skolen

Både skoler og elever oplever, at de elever, der deltager i rammeforsøget, **lidt oftere er forberedt til timerne** end de elever, der ikke deltager i rammeforsøget. 68 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at eleverne er forberedt til timerne. 64 pct. af skolerne, der ikke deltager i rammeforsøget, har samme oplevelse.

86 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever selv, at de tit eller meget tit er forberedt til timerne, mens dette gør sig gældende for 76 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget.

Elevernes forældre har derimod en anden oplevelse, jf. diskrepansen i elevernes og forældrenes oplevede resultater, der blev nævnt i afsnit 4.3.1. 83 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at eleverne er forberedt til timerne. Heraf mener 44 pct., at deres børn meget tit er forberedt. Til sammenligning oplever 81 pct. af forældre til elever, der deltager i rammeforsøget, at deres børn tit eller meget tit er forberedt. Heraf mener 31 pct., at deres børn meget tit er forberedt.

Figur 21. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne var forberedt til timerne

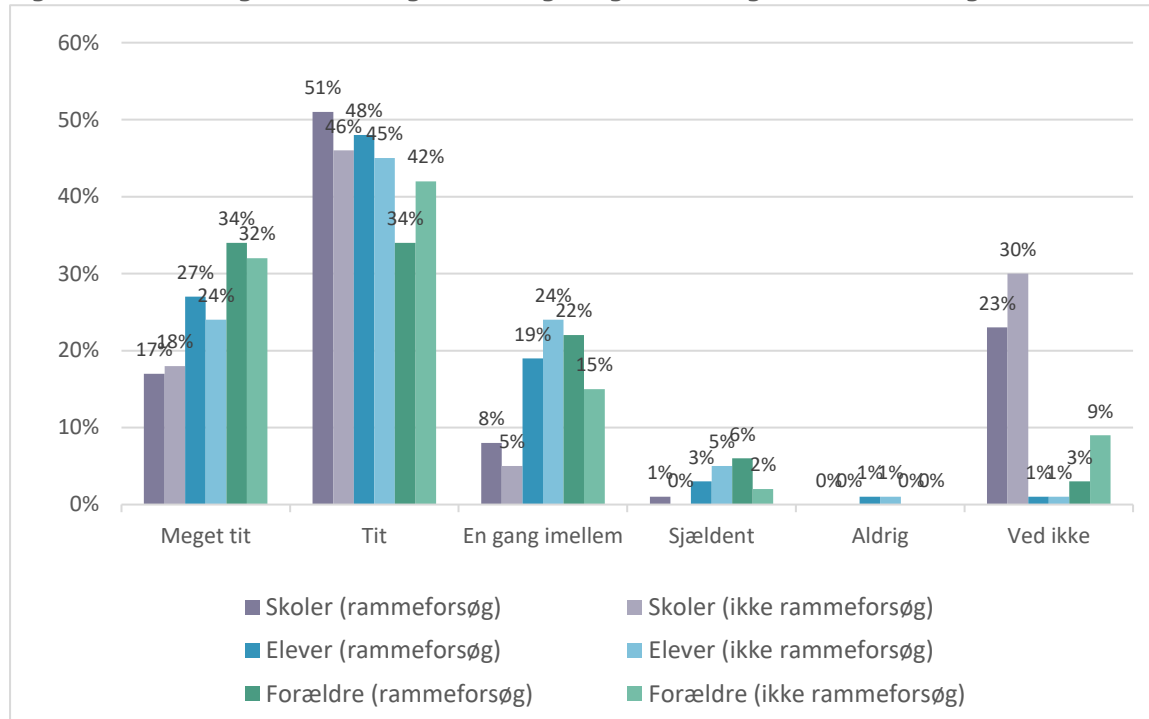
I forlængelse af den forbedrede forberedelse til timerne oplever skoler og elever, der deltager i rammeforsøget, at eleverne også deltager mere aktivt i timerne. 68 pct. af skolerne og 75 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever, at eleverne deltager aktivt. Dette gør sig gældende for henholdsvis 64 pct. af skolerne og 69 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

Forældre til elever, der ikke deltager i forsøget, har omvendt en oplevelse af, at deres børn oftere deltager aktivt i timerne, end forældre til elever, der deltager i forsøget. Således angiver 74 pct. af forældre til børn, der ikke deltager i forsøget, at deres børn tit

eller meget tit deltager aktivt, mens dette gør sig gældende for 68 pct. af forældre til børn, der deltager i rammeforsøget. Ligesom ved elevernes friskhed og forberedthed, er det svært at præcisere hvad, der forårsager denne diskrepans. Igen kan det nævnes, at forældrene ikke er til stede i timerne, hvorfor deres grundlag for at vurdere deres børns aktivitet må vurderes at være mere begrænset end eleverne og lærernes.

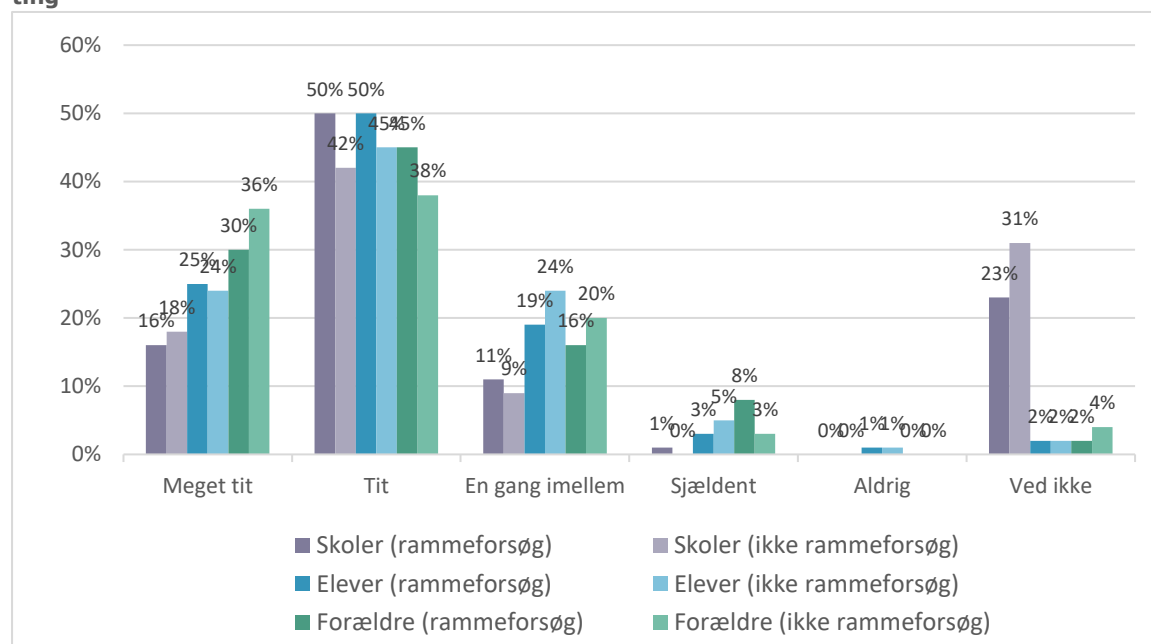
Figur 22. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne deltog aktivt i timerne

Skoler og elever oplever også, at eleverne er mere motiverede for at lære nye ting. 66 pct. af skolerne og 75 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, angiver, at eleverne tit eller meget tit har mere lyst til at lære nye ting. Til sammenligning er 60 pct. af skolerne og 69 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, tit eller meget tit enige med samme udsagn.

Generelt har ca. 75 pct. af forældrene en oplevelse af, at deres børn tit har lyst til at lære nye ting. Heraf angiver 36 pct. af forældre til børn, der ikke deltager i forsøget, at de meget tit er enige med dette udsagn, mens 30 pct. af forældre til børn, der deltager i forsøget, angiver at de meget tit er enige med udsagnet.

Figur 23. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne havde lyst til at lære nye ting

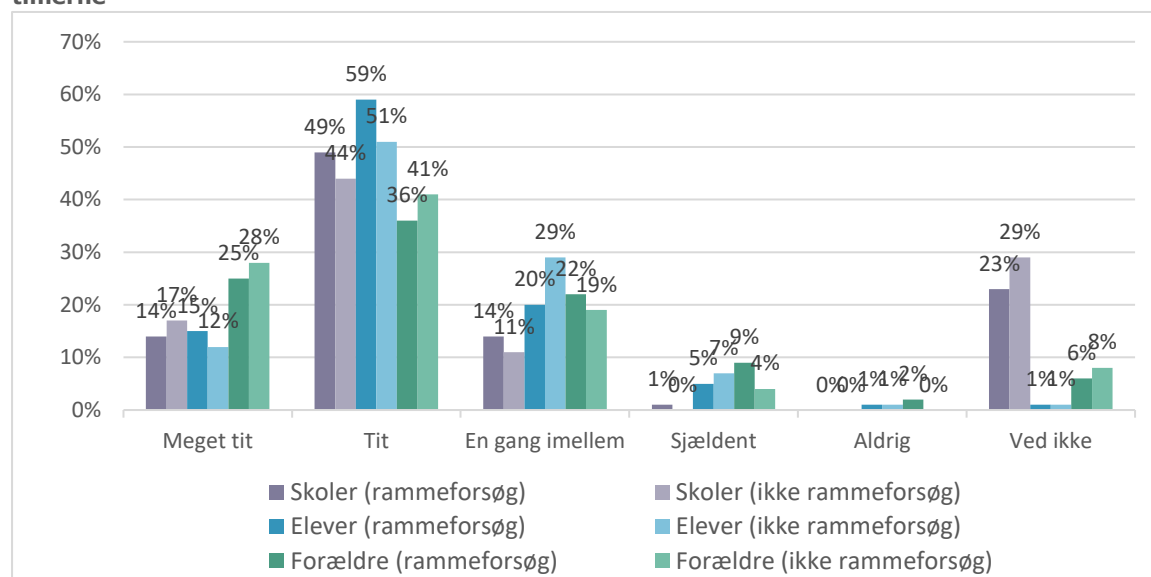

Når det kommer til at kunne koncentrere sig i timerne, synes eleverne, der deltager i rammeforsøget, lidt oftere at kunne fastholde koncentrationen, hvis man spørger både elever og skoler. 74 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at de kan koncentrere sig i timerne, mens dette gælder for 63 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

63 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, mener tit eller meget tit, at eleverne kan koncentrere sig i timer. Dette gør sig gældende for 61 pct. af skolerne, der ikke deltager i rammeforsøget.

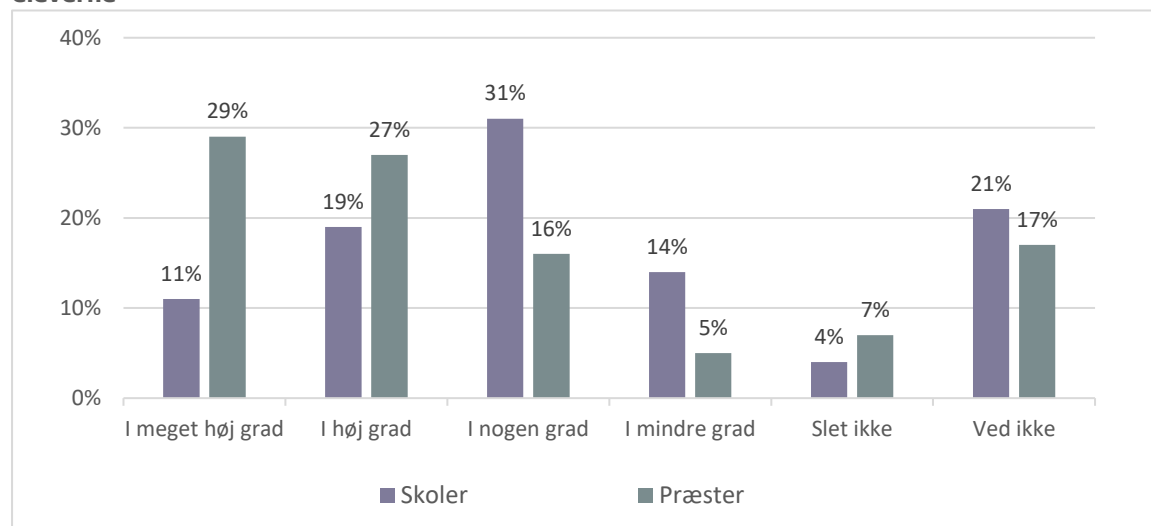
Elevernes forældres oplevelse afspejler derimod ikke samme tendens, jf. diskrepansen i elevernes og forældrenes oplevede resultater, der blev nævnt i tidligere afsnit. Her angiver 61 pct. af forældre til elever, der deltager i rammeforsøget, at deres børn tit eller meget tit kan koncentrere sig i timerne, mens dette gør sig gældende for 69 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget.

Figur 24. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne kunne koncentrere sig i timerne

Særligt præsterne oplever, at skolernes deltagelse i rammeforsøget har ført til øget læringsparathed blandt eleverne. 56 pct. af præsterne, der confirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, oplever i høj grad eller meget høj grad, at rammeforsøget har øget læringsparatheden hos eleverne. 30 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, deler denne oplevelse.

Figur 25. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget læringsparathed hos eleverne

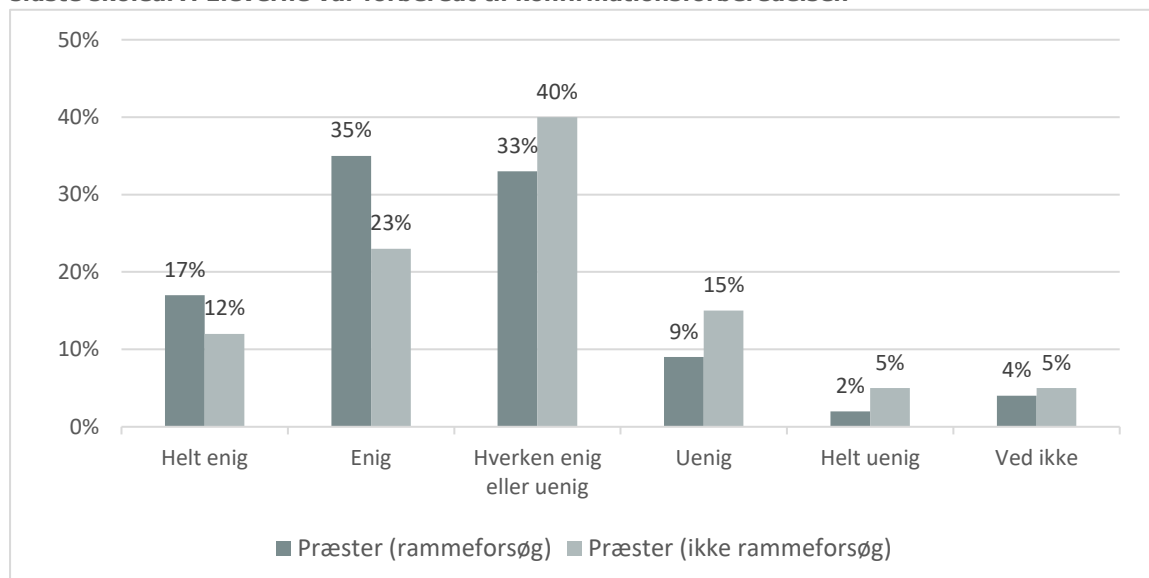
4.3.2.2 Undervisningsparathed til konfirmationsforberedelsen

Præsterne, der underviser elever, der deltager i rammeforsøget, oplever i højere grad, at eleverne er forberedte til undervisningen, end præster der underviser elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

Der må dog tages højde for potentielle positive bias i præsternes besvarelse. Såfremt evalueringens resultat viste en negativ effekt, kunne det tænkes at betyde, at konfirmationsforberedelsen igen flyttes til uhensigtsmæssige tidspunkter udenfor skoletiden. Det må derfor antages, at præsterne er mere tilbøjelige til at svare positivt på spørgsmålene.

Hvorom alting er, angiver 52 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller meget enige i, at eleverne var forberedt til konfirmationsforberedelsen. Dette gør sig gældende for 35 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der ikke deltager i forsøget.

Figur 26. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn om de elever, som du konfirmerede sidste skoleår?: Eleverne var forberedt til konfirmationsforberedelsen

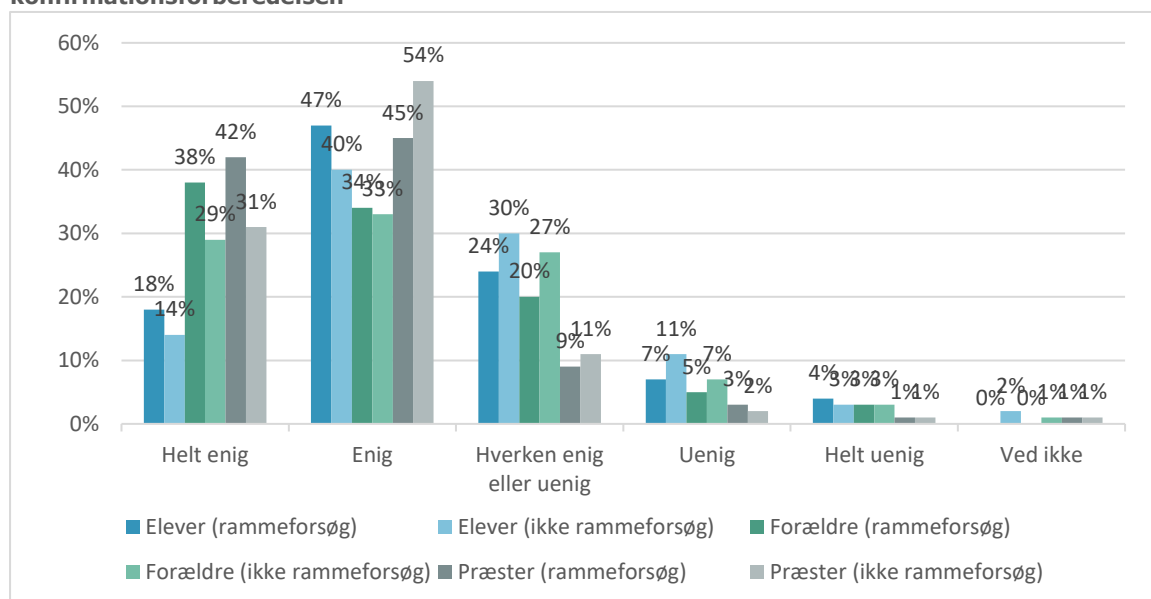

Der opleves overordnet set en lyst hos eleverne til at deltage i konfirmationsforberedelsen hos både eleverne selv samt hos forældre og præster. Lysten synes dog en smule større hos elever, der deltager i rammeforsøget. Blandt eleverne, der deltager i rammeforsøget, er 65 pct. enige eller meget enige i, at de havde lyst til at deltage i undervisningen. Dette gør sig gældende for 54 pct. af eleverne uden for rammeforsøget.

87 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget og 85 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der ikke deltager i rammeforsøget, er enige eller helt enige i, at eleverne har lyst til at deltage. Andelen af præster, der angiver, at de er helt enige i udsagnet, er derimod noget højere for præster, der konfirmerer elever, der deltager i forsøget (42 pct.) sammenlignet med præster, der konfirmerer elever, der ikke deltager i rammeforsøget (31 pct.).

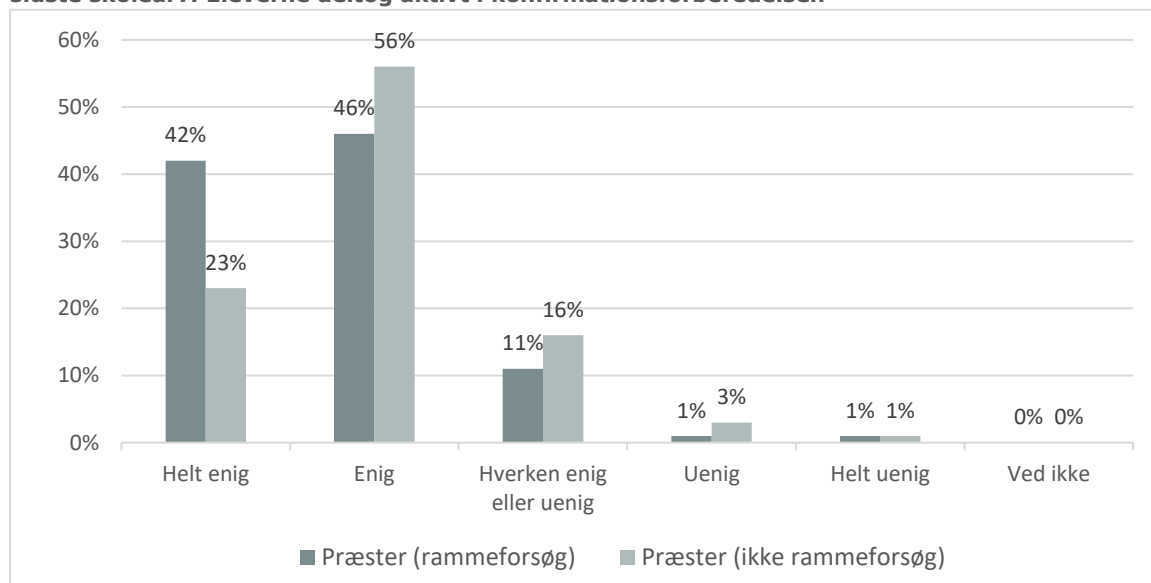
Når det kommer til forældrene, angiver 72 pct. af dem, der har børn, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige i, at deres børn havde lyst til at deltage i konfirmationsforberedelse. For forældre til børn, der ikke deltager i rammeforsøget, er denne andel 62 pct.

Figur 27. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne havde lyst til at deltage i konfirmationsforberedelsen

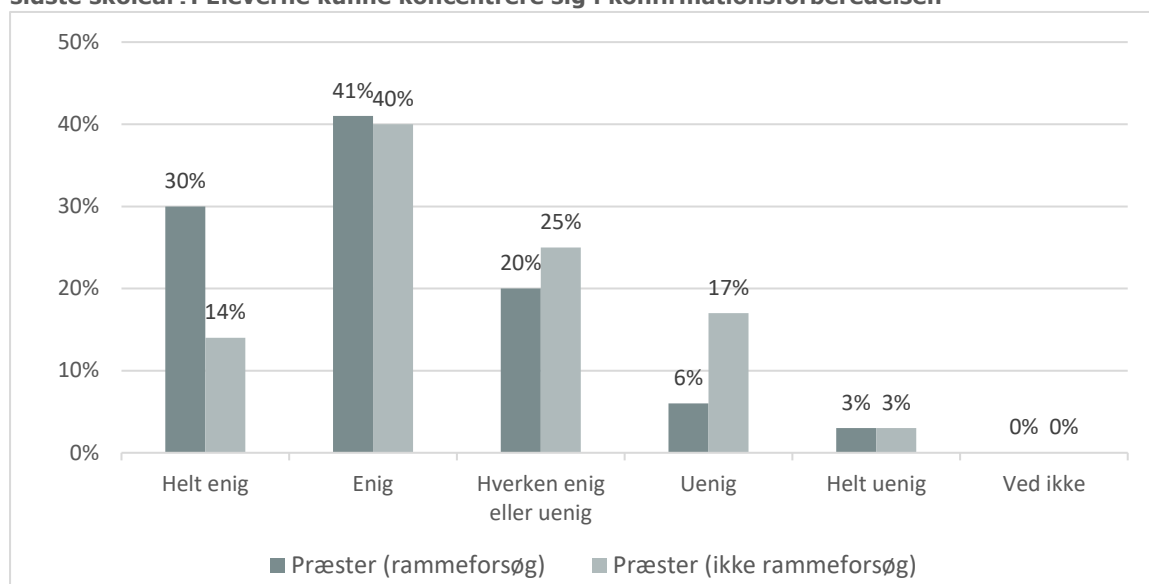
Præsterne, der confirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, oplever også i højere grad, at eleverne rent faktisk deltager aktivt. 88 pct. af disse præster er enige eller helt enige i, at eleverne deltager aktivt i konfirmationsforberedelsen, mens dette gør sig gældende for 79 pct. af præsterne, der confirmerer elever, der ikke deltager i forsøget.

Figur 28. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn om de elever, som du confirmerede sidste skoleår?: Eleverne deltog aktivt i konfirmationsforberedelsen

Præsterne, der confirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, oplever også i højere grad end de øvrige præster, at eleverne kan koncentrere sig til konfirmationsforberedelsen. 71 pct. af præsterne, der confirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, angiver, at de er enige eller helt enige med dette udsagn, mens dette gør sig gældende for 54 pct. af de øvrige præster.

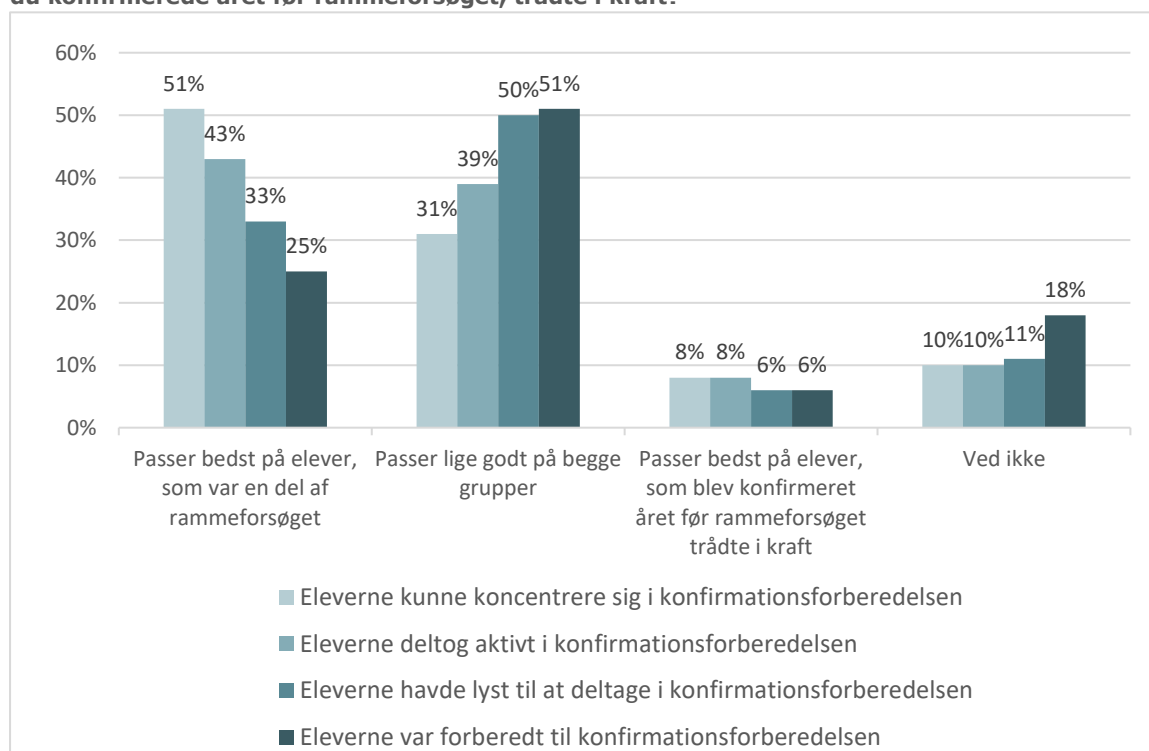
Figur 29. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn om de elever, som du konfirmerede sidste skoleår?: Eleverne kunne koncentrere sig i konfirmationsforberedelsen

Når de bliver adspurgt direkte, angiver 51 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, at eleverne i rammeforsøget kunne koncentrere sig bedre end de elever, som de konfirmerede før rammeforsøget trådte i kraft.

Generelt oplever præsterne, at forbedret koncentration, aktivitet, motivation og forbedthed passer bedre på elever, der er en del af rammeforsøget, end elever, der blev konfirmeret før rammeforsøget trådte i kraft. Elevernes lyst til at deltage samt deres forberedthed opleves dog af halvdelen af præsterne som værende lige høj hos begge elevgrupper.

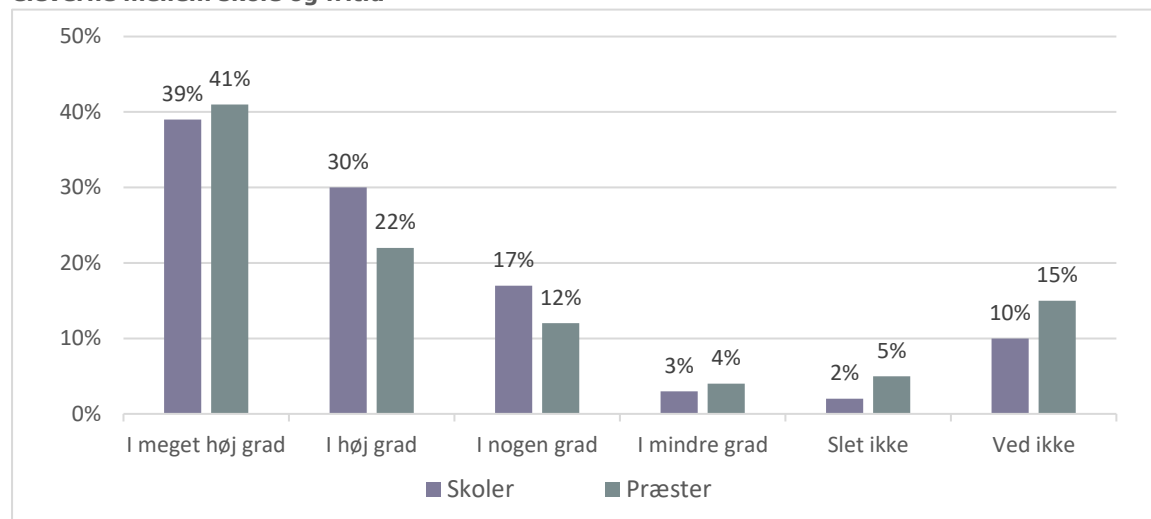
Figur 30. Præster. Synes du, at nedenstående udsagn i højere grad passer på elever, som har været en del af rammeforsøget eller synes du, at udsagnene i højere grad passer bedst på de elever, som du konfirmerede året før rammeforsøget, trådte i kraft?

4.3.3 BALANCE MELLEM SKOLELIV OG FRITIDSLIV

Både præster og skoler, der har deltaget i rammeforsøget, oplever, at forsøget har skabt en **bedre balance mellem skole og fritid for eleverne**. 69 pct. af skolerne og 63 pct. af præsterne oplever således i høj grad eller i meget høj grad, at der er en bedre balance for eleverne.

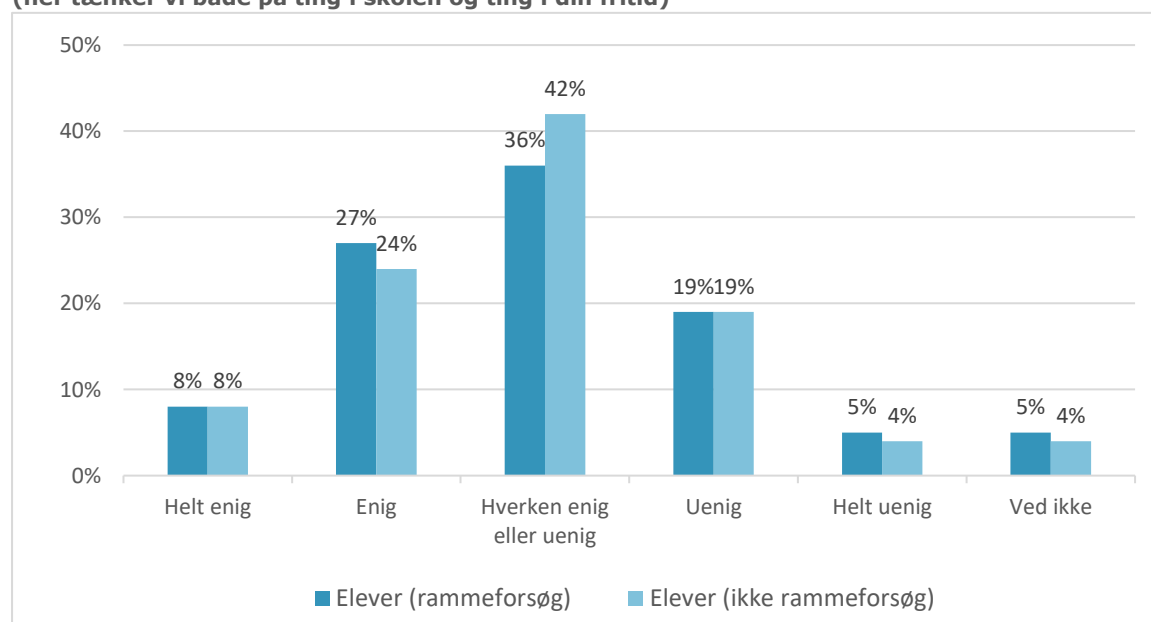
Figur 31. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til?: Bedre balance for skoleeleverne mellem skole og fritid

Elevernes forældre er i stedet blevet adspurgt i hvor høj grad, de er enige i, at der var en god balance mellem skole og fritid for deres barn, da barnet blev konfirmeret. Her svarer 78 pct. af forældre til børn, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige, mens 69 pct. af forældre til børn, der ikke deltager i forsøget, deler denne oplevelse.

Eleverne, der deltager i forsøget, oplever dog i minimalt højere grad end de elever, der ikke deltager i forsøget, at de ofte ikke kan nå alt det, de gerne vil i løbet af dagen.

Figur 32. Sidste skoleår skete det ofte, at jeg ikke kunne nå alt det, jeg gerne ville i løbet af dagen (her tænker vi både på ting i skolen og ting i din fritid)

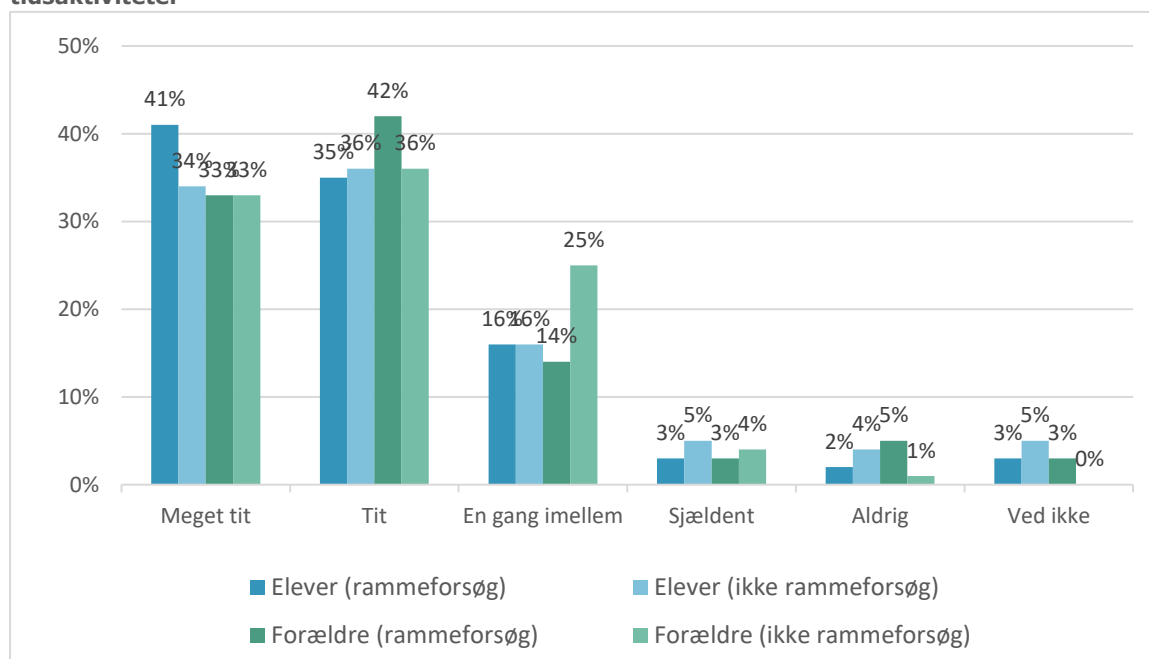

Eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever til gengæld i højere grad end eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, at de har **tid til at gå til fritidsaktiviteter**. 76 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, angiver således, at de tit eller meget tit har tid til at gå til fritidsaktiviteter, mens 70 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, tit eller meget tit er enige i dette udsagn.

Elevernes forældre har generelt samme oplevelse. 75 pct. af forældre til elever, der deltager i rammeforsøget, oplever tit eller meget tit, at deres børn har tid til at gå til fritidsaktiviteter. Dette gør sig gældende for 69 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

Figur 33. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne havde tid til at gå til fritidsaktiviteter

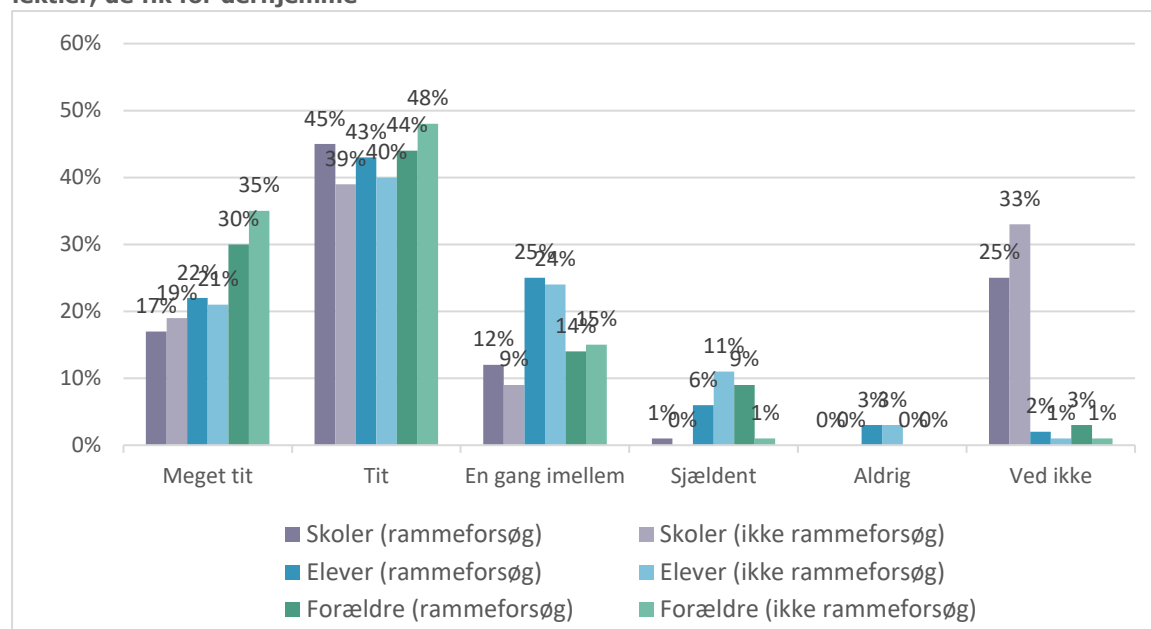
20 pct. af eleverne fra skoler, der deltager i forsøget, angiver dertil, at de måtte stoppe med en eller flere fritidsaktiviteter pga. lange skoledage. Dette gør sig gældende for 25 pct. af eleverne fra skoler, der ikke deltager i forsøget. Deres forældre har dog en anden oplevelse. Her angiver 36 pct. af forældrene til elever, der deltager i forsøget, at deres barn måtte stoppe med en eller flere fritidsaktiviteter pga. lange skoledage. Blot 6 pct. af forældrene til elever, der ikke deltager i forsøget, har angivet en lignende oplevelse.

Overordnet set finder både skole, elever og forældre at eleverne som regel har tid til at lave lektier derhjemme. Dette gælder dog i lidt højere grad for elever, der deltager i rammeforsøget, end elever, der ikke gør. Som det fremgår af figur 34, angiver 62 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, at eleverne tit eller meget tit har tid til at lave lektier derhjemme. 58 pct. af skolerne, der ikke deltager i rammeforsøget, har samme oplevelse. Blandt eleverne oplever 65 pct. af dem, der har deltaget i forsøget og 61 pct. af dem, der ikke har deltaget i forsøget, at de tit eller meget tit har tid til at lave lektier derhjemme.

14 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget oplever, at de sjældent eller aldrig har tid til at lave lektier derhjemme, mens dette gør sig gældende for 9 pct. af eleverne, der deltager i forsøget.

Elevernes forældre har dog en anden oplevelse, jf. diskrepansen i elevernes og forældrenes oplevede resultater, der blev nævnt i tidligere afsnit. Således angiver 83 pct. af forældrene til elever, der ikke deltager i rammeforsøget, at deres børn tit eller meget tit har tid til at lave lektier derhjemme, mens 74 pct. af forældrene til elever, der deltager i forsøget, har samme oplevelse.

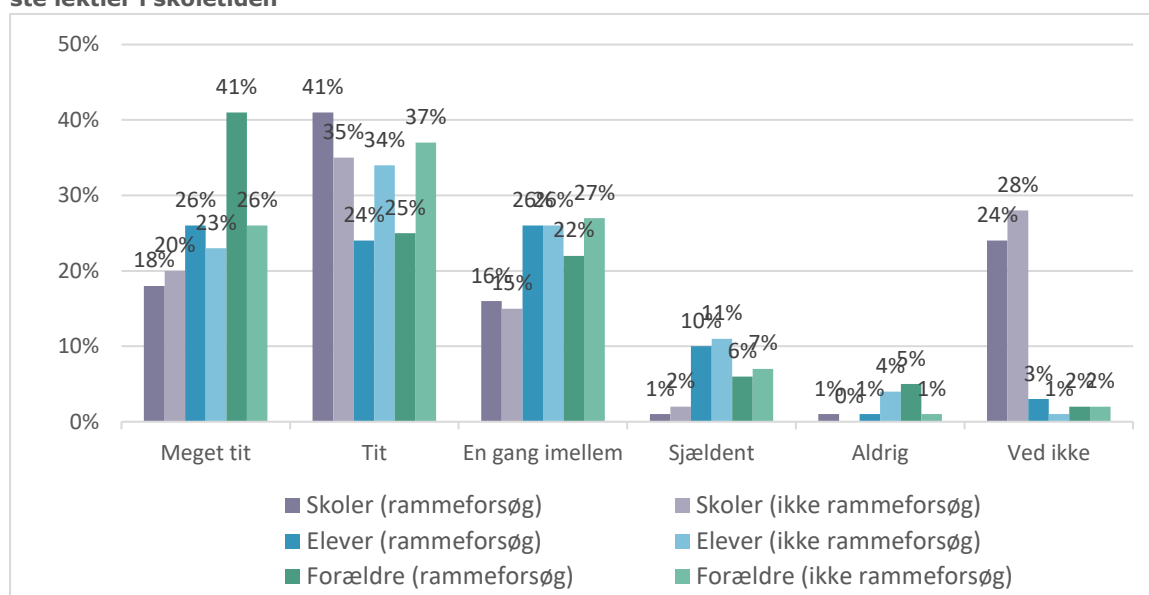
Figur 34. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne havde tid til at lave de lektier, de fik for derhjemme

Eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, har til gengæld oftere tid til at lave lektierne i skoletiden. 50 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever, at de tit eller meget tit kan nå at lave deres lektier i skoletiden, mens dette gør sig gældende for 57 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

Forældrene er dog af den opfattelse, at eleverne, der deltager i rammeforsøget, oftere har tid til at lave lektierne i skoletiden. 59 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, og 55 pct. af skolerne, der ikke deltager i rammeforsøget, oplever således, at eleverne tit eller meget tit har tid til at lave lektierne i skoletiden. 66 pct. af forældrene til elever, der deltager i rammeforsøget oplever, at der tit eller meget tit er tid til at lave lektier i skoletiden. Heraf angiver 41 pct. af dem, at de meget tit er enige i udsagnet. Til sammenligning oplever 63 pct. af forældrene til elever, der ikke deltager i rammeforsøget, at deres børn tit eller meget tit har tid til at lave lektier i skolen, hvoraf 26 pct. oplever, at dette meget tit gør sig gældende.

Figur 35. I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn: Eleverne kunne nå at lave de fleste lektier i skoletiden

Erfaringerne fra casestudierne viser, at eleverne går meget op i, at konfirmationsforberedelsen ikke skal ligge efter skoletid. Især de elever, der går til sport, mener, at det vil ødelægge alt for dem, hvis de i stedet skulle gå til konfirmationsforberedelse. Det er dog ikke kun sport, der trækker.

Elev, der går til konfirmationsforberedelse (rammeforsøg): "Jeg vil hellere hjem og spille computer så. Det ville ødelægge hele dagen derhjemme også, hvis det [konfirmationsforberedelsen] lå efter skoletid."

Direkte adspurgte svarer flere af dem, at de så ville overveje ikke at blive konfirmeret. Reelt er det dog svært at sige noget om, hvorvidt eleverne virkelig ville vælge konfirmationen fra, hvis forberedelsen lå efter skoletid eller i weekenden. De præster, som har oplevet at have forberedelsen uden for skoletiden, siger, at de ikke kan se, at det fik nogen elever til at fravælge konfirmationen.

Forældrene er også mere nuancerede.

Forælder til elev, der går til konfirmationsforberedelse (rammeforsøg): "Mit barn går til mange forskellige sportsgrene, og det ville bestemt være problematisk, hvis det kom til at overlappende med konfirmationsforberedelsen. Men det er kun et halvt års tid, og det er noget, som man burde forpligtige sig til, hvis man går til det."

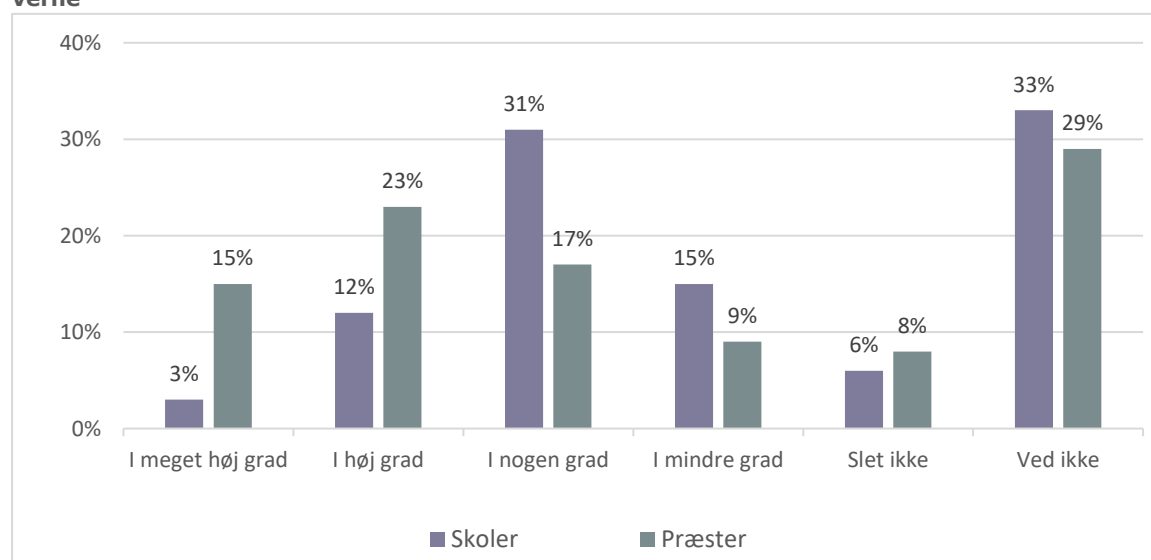
4.3.4 DANNELSE

Skoler og præster er også blevet spurgt til deres oplevelse af rammeforsøgets indflydelse på elevernes dannelse. Dette må forventes, at være konstant på tværs af alle skoler uafhængigt af, om de har deltaget i rammeforsøget eller ej, idet eleverne modtager

den samme konfirmationsforberedelse uanset om det sker i den understøttende undervisning eller ej. Ligeledes forventes og lader det også til at være et svært parameter at måle for både skoler og præster. Godt hver tredje skole og præst har svaret "ved ikke" til, hvorvidt skolernes deltagelse i rammeforsøget har ført til øget dannelse hos eleverne.

Samtidig oplever 38 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i forsøget, i høj grad eller meget høj grad at skolernes deltagelse i rammeforsøget har ført til øget dannelse hos eleverne. 15 pct. af skolerne, der deltager i forsøget, erklærer sig i høj eller meget høj grad enige med udsagnet, mens 31 pct. i nogen grad oplever en positiv udvikling i elevernes dannelse som følge af forsøget.

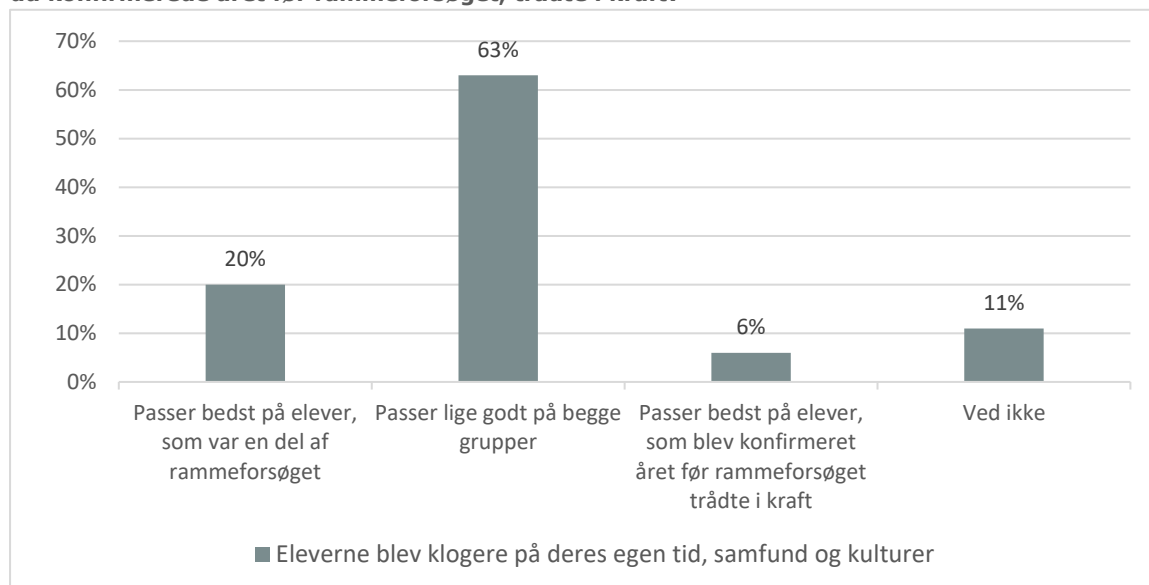
Figur 36. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget dannelse hos eleverne

I forældre-surveyen er alle forældrene i stedet blevet adspurgt i hvilken grad, de tror, at rammeforsøget vil bidrage til at øge elevernes dannelse. Her svarer 58 pct. af forældre til elever, der deltager i rammeforsøget, at de i høj grad eller meget høj grad tror, at det vil øge elevernes dannelse. Andelen af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget, der tror, at det vil øge elevernes dannelse, udgør 25 pct.

Når de præster, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, bliver adspurgt direkte, angiver størstedelen (63 pct.) at udsagnet om hvorvidt, eleverne er blevet kloge på deres samtid, passer lige godt på både elever i og udenfor rammeforsøget. 20 pct. mener, at det passer bedst på eleverne, der er en del af forsøget sammenholdt med 6 pct., der oplever, at det passer bedst på eleverne, der blev konfirmeret inden forsøget trådte i kraft.

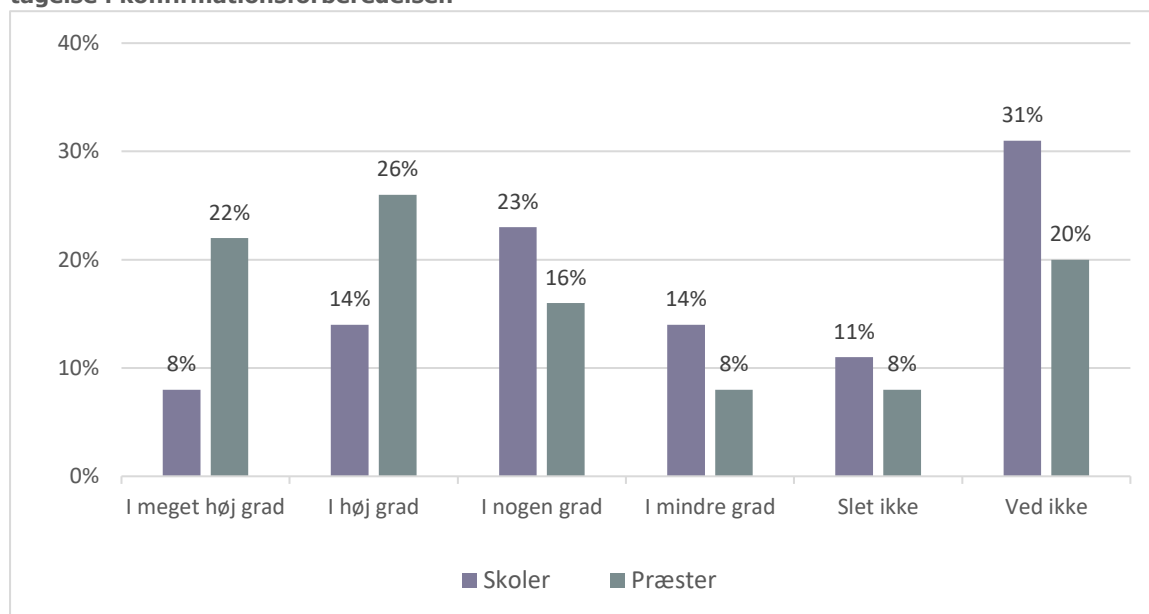
Figur 37. Præster. Synes du, at nedenstående udsagn i højere grad passer på elever, som har været en del af rammeforsøget eller synes du, at udsagnene i højere grad passer bedst på de elever, som du konfirmerede året før rammeforsøget, trådte i kraft?

4.3.5 RELATION OG KENDSKAB TIL FOLKEKIRKEN

Særligt præsterne finder i høj eller meget høj grad, at deltagelsen i rammeforsøget har ført til **øget interesse blandt eleverne i konfirmationsforberedelsen**. Godt halvdelen (48 pct.) af præsterne oplever i høj grad eller meget høj grad, at skolernes deltagelse i rammeforsøget har øget elevernes interesse for og deltagelse i konfirmationsforberedelsen. 22 pct. af skolerne deler denne opfattelse, mens 25 pct. af skolerne i mindre grad eller slet ikke ser denne positive udvikling i elevernes interesse og deltagelse i konfirmationsforberedelsen.

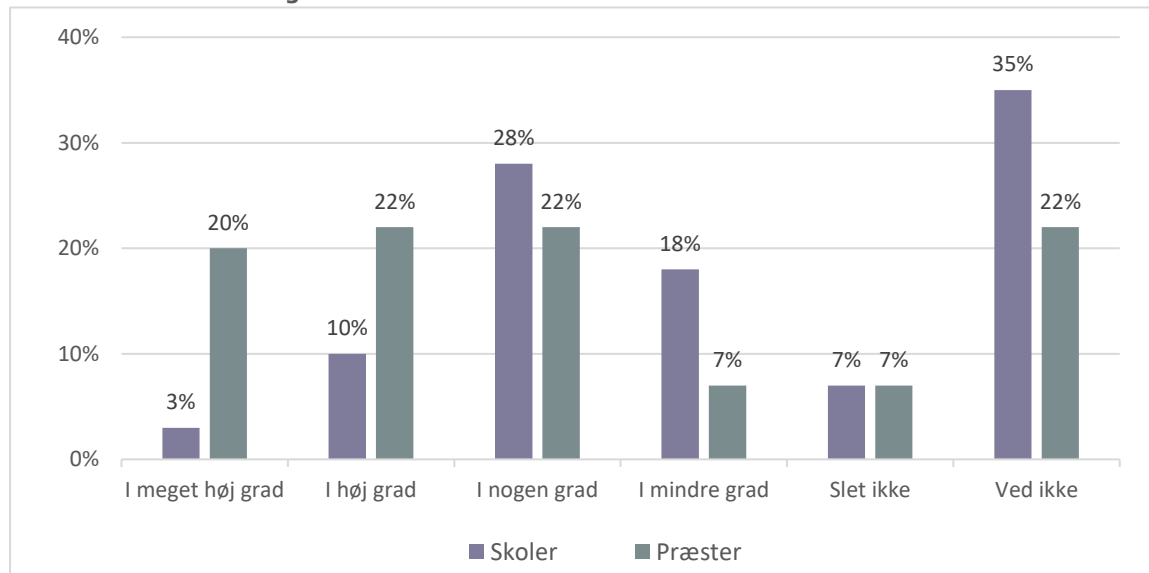
Figur 38. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget interesse for og deltagelse i konfirmationsforberedelsen

Præsterne oplever også, at rammeforsøget generelt har øget elevernes interesse for kristendommen, mens skolerne ikke i samme grad er overbevist om denne udvikling. 44

pct. af præsterne oplever i høj grad eller meget høj grad, at rammeforsøget har ført til øget interesse for kristendommens budskab. Dette gør sig gældende for 13 pct. af skolerne, mens 25 pct. af skolerne i mindre grad eller slet ikke oplever denne udvikling.

Figur 39. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget interesse blandt eleverne for kristendom og kirkens budskab blandt eleverne

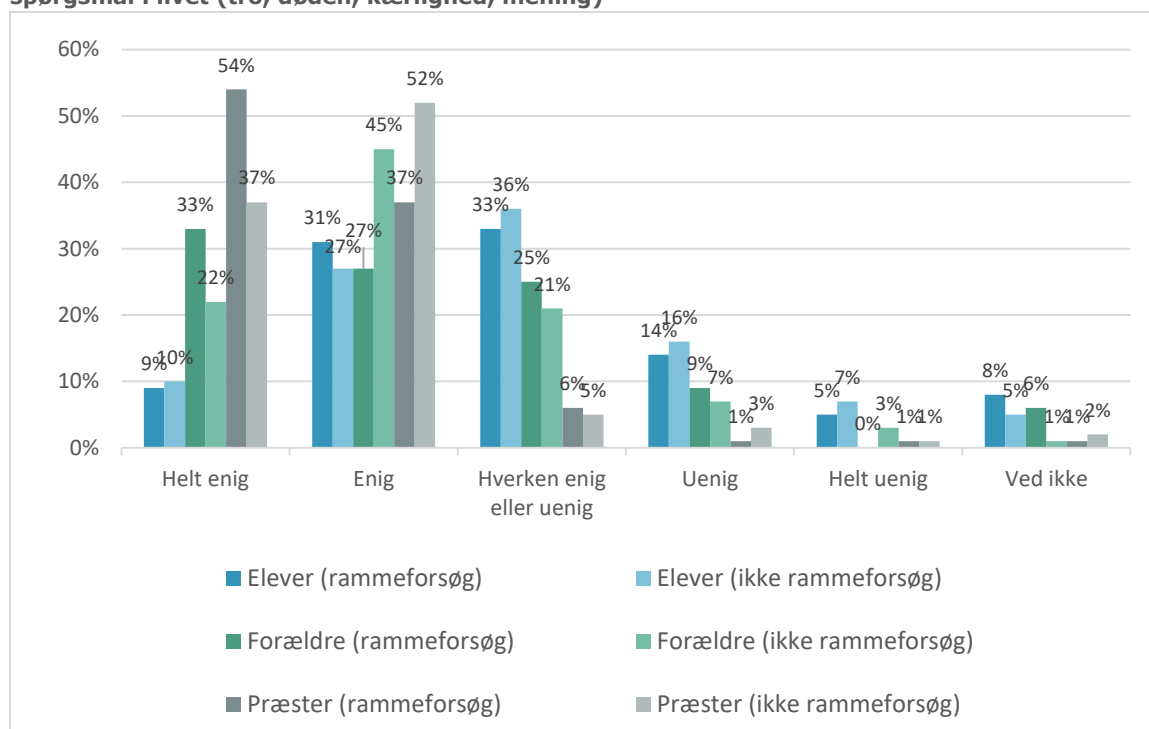

Præsterne oplever dertil, at eleverne udtrykker tanker over de store spørgsmål i livet. Henholdsvis 91 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget og 89 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der ikke deltager i forsøget, er enige eller helt enige i dette udsagn. Der er en betydelig større andel af førstnævnte, der er helt enige (54 pct.) sammenlignet med sidstnævnte (37 pct.).

Hos eleverne selv er der en mere begrænset forskel at spore. 40 pct. af eleverne, der deltager i forsøget, og 37 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget, er enige eller helt enige i, at de udtrykker tanker over de store spørgsmål. 19 pct. af eleverne, der deltager i forsøget, og 23 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget, er derimod uenige eller helt uenige i udsagnet.

Elevernes forældre oplever generelt i højere grad en tendens til, at eleverne overvejer store spørgsmål i livet. Således angiver 60 pct. af forældrene til elever, der deltager i forsøget, at de er enige eller helt enige i, at deres børn udtrykker tanker over de store spørgsmål i livet. Dette gør sig gældende for 67 pct. af forældre til børn, der ikke deltager i rammeforsøget. Dog er andelen af forældre, der er helt enige i udsagnet større blandt forældre til børn, der deltager i forsøget (33 pct.), end blandt de øvrige forældre (22 pct.).

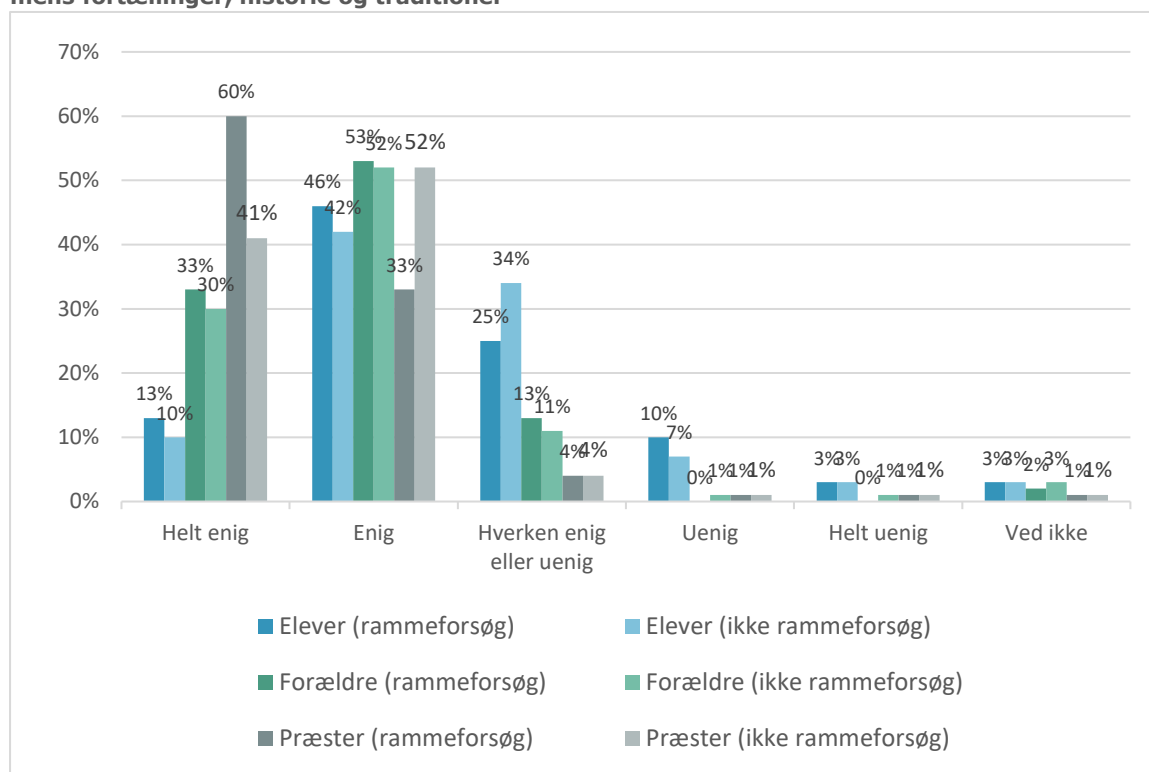
Figur 40. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne udtrykte tanker over de store spørgsmål i livet (tro, døden, kærlighed, mening)

I forhold til spørgsmålet om hvorvidt eleverne udtrykker indblik i kristendommens fortællinger, historie og traditioner, er det igen særligt præsterne, der oplever en positiv udvikling. Generelt er præsterne enige i dette udsagn, idet 93 pct. af begge præstegrupper er enige eller helt enige i, at eleverne udtrykker indblik i kristendommens fortællinger. Dog oplever hele 60 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i forsøget, at være helt enige, mens dette gælder 41 pct. af de øvrige præster.

59 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, er enige eller helt enige i udsagnet, mens 52 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, deler denne oplevelse. Blandt elevernes forældre gør samme tendens sig gældende – omend forældrene generelt er markant mere positive overfor dette udsagn. Således angiver 86 pct. af forældre til elever, der deltager i forsøget, at de er enige eller helt enige i, at eleverne udtrykker indblik i kristendommens fortællinger. 82 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget, har samme oplevelse.

Figur 41. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne udtrykte indblik i kristendommens fortællinger, historie og traditioner

Når de præster, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, bliver adspurgte direkte om elevernes tanker over de store spørgsmål i livet samt deres indblik i kristendommens fortællinger, angiver over halvdelen (henholdsvis 61 pct. og 63 pct.), at udsagnet passer lige godt på begge elevgrupper.

Andelen af præster, der angiver, at udsagnene passer bedre på elever, der er en del af forsøget, er dog større end andelen af præster, der angiver, at det passer bedre på elever, der blev konfirmeret inden rammeforsøget trådte i kraft.

Figur 42. Præster. Synes du, at nedenstående udsagn i højere grad passer på elever, som har været en del af rammeforsøget eller synes du, at udsagnene i højere grad passer bedst på de elever, som

du konfirmerede året før rammeforsøget, trådte i kraft?

Samme tendens gør sig gældende, hvis man sammenholder elever, som gik på skoler, der var en del af rammeforsøget, med elever, der gik på skoler, der ikke var en del af rammeforsøget. Her er andelen af præster, der angiver, at det passer bedst på elever, som var en del af rammeforsøget, at de blev inspireret til at tænke over de store spørgsmål i livet dog lidt lavere (19 pct.).

Samlet set er **forskellene mellem eleverne indenfor og udenfor rammeforsøget begrænsede, når det kommer til viden og refleksion over kirken, kristendommen og de store spørgsmål i livet.** Dette er ikke overraskende, da de elever, der går til konfirmationsforberedelse, får den samme undervisning, uanset om de deltager i rammeforsøget eller ej. Forskellene relaterer sig derfor som vist mere til elevernes energiniveau og balance mellem skoleliv og fritidsliv, mens indholdet er konfirmationsforberedelsen som udgangspunkt er det samme, uanset om eleverne deltager i rammeforsøg eller ej, og udbyttet derfor vil være forholdsvis ens for de to grupper.

4.4 EFFEKTER AF RAMMEFORSØGET PÅ ELEVERNES FAGLIGE UDVIKLING OG TRIVSEL

I dette afsnit vises resultaterne af undersøgelserne af rammeforsøgets effekter på elevernes faglige udvikling og trivsel. Først vises de registerbaserede analyser af rammeforsøgets effekter, herefter vises de oplevede effekter af elevernes faglige og trivselsmæssige udbytte, som det kommer til udtryk i surveys med elever, skoler, præster og forældre.

4.3.6 EFFEKTER – REGISTERANALYSE

Som beskrevet tidligere, og uddybet i metodeafsnittet, undersøges rammeforsøgets effekter med et Difference-in-Difference design med en statistisk konstrueret kontrolgruppe, som er skabt ved at matche eleverne i rammeforsøget med lignende elever, som ikke var i rammeforsøget. På den måde sammenlignes eleverne i rammeforsøget med elever, som ikke har været i rammeforsøget, men som ligner dem i forhold til deres socioøkonomiske baggrund. Det betyder, at eleverne i indsats- og kontrolgruppen er ens i forhold til de observerbare karakteristika køn, alder, etnicitet, medlemskab af folkekirken og forældrenes: etnicitet, uddannelse, indkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet samt civilstatus. Det er alle faktorer, som har stor betydning for elevernes faglige og trivselsmæssige niveau og udvikling over tid. At sikre en så stor ensartethed som muligt mellem indsats- og kontrolgruppe skal øge sikkerheden for, at eventuelle effekter kan tilskrives rammeforsøget og ikke andre systematiske forskelle mellem de to grupper som sammenlignes. Effektmålet bliver på den måde forskellen i udviklingen over tid mellem indsats- og kontrolgruppen. For en mere detaljeret beskrivelse af metoden henvises til metodeafsnittet.

Der ses på alle elever, som har gået på den årgang, der er blevet konfirmeret uanset om eleven faktisk er blevet konfirmeret. Selvom eleven ikke er konfirmeret, har vedkommende stadig deltaget i rammeforsøget på den måde, at skolen har afkortet skoledagen for klasserne på elevens årgang for, at andre elever kunne gå til konfirmationsforberedelse. Elever, som har været undtaget konfirmationsforberedelse, har derfor også modtaget indsatsen og indgår i indsatsgruppen, men de har modtaget en anden indsats end konfirmationsforberedelse i form af et frivilligt tilbud om anden undervisning. Analysen er derfor ikke en analyse af effekten af konfirmationsforberedelse, men en analyse af effekten af rammeforsøget.

Selvom designet er stærkt i forhold til at undersøge effekterne af rammeforsøget, skal der dog tages nogle forbehold for, hvordan resultaterne tolkes. Andre indsatser, end den der gives i form af rammeforsøget, kan have fundet sted i samme periode og have en betydning for elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling. Det kan være andre forsøg, det kan være tiltag som skolerne laver i forbindelse med rammeforsøget, men ikke er omfattet af rammeforsøget, det kan være ændringer i rammevilkår for nogle skoler eller meget andet. De geografiske forskelle i hvilke skoler, der medvirker i rammeforsøget, kan der tænkes at være faktorer, som har påvirket folkeskoler i hovedstadsområdet anderledes end folkeskoler i resten af landet, og som derfor kan have betydning for, hvordan effekterne skal tolkes. I så fald er der risiko for at tilskrive effekter til rammeforsøget, som måske er forårsaget af andre ting. Det er derfor vigtigt, ikke at tolke alt for håndfast på resultaterne af registeranalyserne, men se dem i sammenhæng med fundene i de øvrige undersøgelser i rapporten.

Effekter på elevernes faglighed

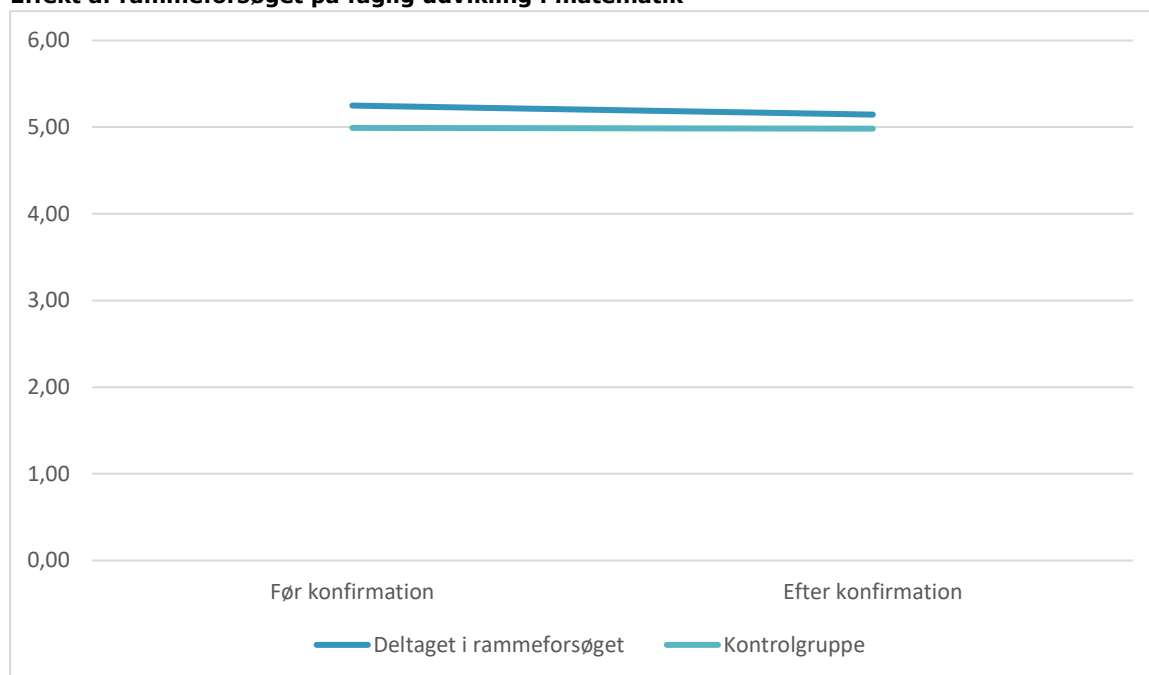
I dette afsnit vises resultaterne af den registerbaserede analyse af rammeforsøgets effekt på elevernes faglige udvikling i dansk og matematik. Elevernes faglige niveau i de to fag måles ved præstationer i De Nationale Test.

I tabellen herunder vises den estimerede effekt af rammeforsøget på elevernes faglige udvikling i dansk og matematik. Effektmålet udtrykker forskellen i udviklingen over tid mellem indsats- og kontrolgruppen. Effektmålet siger altså noget om, om eleverne i rammeforsøget har udviklet sig ligesom kontrolgruppen af elever fra før konfirmationsåret til efter, eller om eleverne i rammeforsøget har udviklet sig mere positivt eller mere negativt end eleverne, som ikke var en del af rammeforsøget.

Fag	Effekt	Signifikansniveau
Dansk	0,0001436	Insignifikant
Matematik	-0,0953822	Signifikant på 1%-niveau

Tabellen viser, at der er **en negativ, men dog meget lille, effekt på elevernes faglige udvikling i matematik, mens effekten er insignifikant i dansk**. Det betyder, at elever, der deltager i rammeforsøget, har udviklet sig en lille smule mere negativt i deres faglige præstationer i matematik sammenlignet med elever, der ikke deltager i rammeforsøget. Den substantielle effekt er dog meget lille; 0,095 point på en standardiseret skala med et gennemsnit på 5 og en standardafvigelse på 2. Det er altså ikke karakterpoint, der vises, men standardiserede skalaer, som skal gøre før- og eftermålinger sammenlignelige.

Nedenfor er elevernes faglige udvikling i matematik illustreret. Eleverne, der er konfirmeret fra skoler i rammeforsøget, har et lidt højere fagligt niveau inden de bliver konfirmeret, men de to grupper nærmer sig lidt, når der ses på niveauet efter konfirmation. Eleverne i rammeforsøget har altså udviklet sig en smule mere negativt end kontrolgruppen, som ligner eleverne i rammeforsøget bortset fra, at eleverne i kontrolgruppen jo ikke har været en del af rammeforsøget. Der er altså indikationer på, at rammeforsøget kan have haft en meget lille negativ effekt på elevernes faglige udvikling i matematik, mens der ikke er noget der indikerer, at rammeforsøget har haft betydning for elevernes faglige udvikling i dansk. Det er dog vigtigt at tage ovenfor nævnte forbehold i betragtning, når der konkluderes på resultaterne.

Effekt af rammeforsøget på faglig udvikling i matematik**Effekter på elevernes trivsel**

I dette afsnit vises resultatet af den registerbaserede analyse af rammeforsøgets effekt på elevernes trivsel. Trivsel måles ved fem forskellige faktorer, hvoraf de fire (faglig trivsel, social trivsel, støtte og inspiration, ro og orden) måler forskellige dimensioner af trivsel. Det femte mål, generel skoletrivsel, er et indeks af alle de elementer, som indgår i de fire øvrige dimensioner, og er dermed et samlet mål for elevernes trivsel. Den præcise operationalisering af de fem mål for trivsel findes i metodeafsnittet.

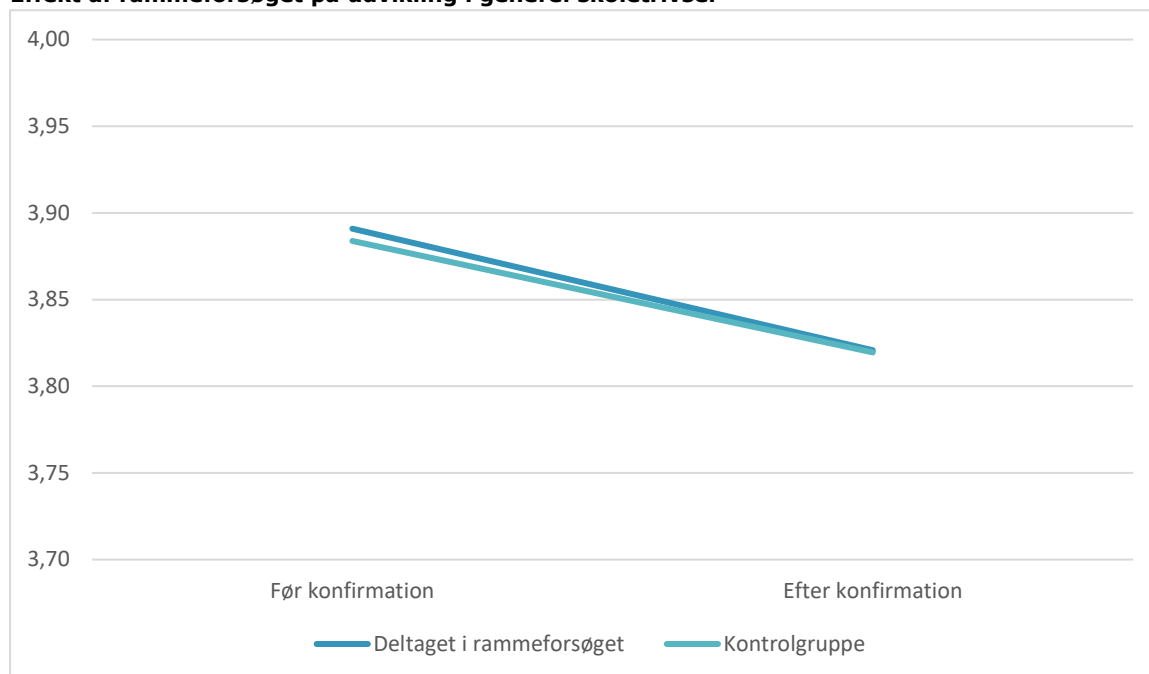
I tabellen herunder vises den estimerede effekt af rammeforsøget på elevernes trivselsmæssige udvikling. Effektmålet udtrykker forskellen i udviklingen over tid mellem indsats- og kontrolgruppen. Effektmålet siger altså noget om, hvorvidt eleverne i rammeforsøget har udviklet sig ligesom kontrolgruppen af elever fra før konfirmationsåret til efter, eller om eleverne i rammeforsøget har udviklet sig mere positivt eller mere negativt end eleverne, som ikke var en del af rammeforsøget.

Fag	Effekt	Signifikansniveau
Faglig trivsel	-0,001271	Insignifikant
Social trivsel	-0,006648	Insignifikant
Støtte og inspiration	-0,011423	Insignifikant
Ro og orden	-0,003351	Insignifikant
Generel skoletrivsel	-0,005830	Insignifikant

Tabellen viser generelt **en meget lille negativ, men i alle tilfælde insignifikant, effekt af rammeforsøget på elevernes trivsel**. Det tyder derfor ikke på at eleverne, der deltager i rammeforsøget, i højere grad har en negativ udvikling i deres trivsel sammenlignet med eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

Effekten for generel skoletrivsel er vist i figuren herunder. Som det ses, er udgangspunktet for indsats- og kontrolgruppen mere eller mindre det samme, og udviklingen er for begge grupper også negativ men parallel. Selvom udviklingen er en lille smule negativ for eleverne, der har været i rammeforsøget, er det altså ikke mere, end hvad man ville forvente, hvis eleverne ikke havde været en del af rammeforsøget.

Effekt af rammeforsøget på udvikling i generel skoletrivsel

Note: trivsel er målt på en skala fra 1-5. I figuren er der zoomet meget langt ind for at forskellene i gruppernes udvikling bliver synlig.

4.3.7 OPLEVET FAGLIGT UDBYTTTE

I dette og det følgende afsnit undersøges det oplevede udbytte af rammeforsøget. Af-snittene er baseret på surveys med skoler, præster, elever og forældre og viser i hvilket omfang, de forskellige grupper oplever at have fået et fagligt eller trivselsmæssigt udbytte af at være med i rammeforsøget. Den registerbaserede analyse fandt ingen signifikante effekter af rammeforsøget ud over en meget lille negativ effekt på de deltagende elevers faglige udvikling i matematik.

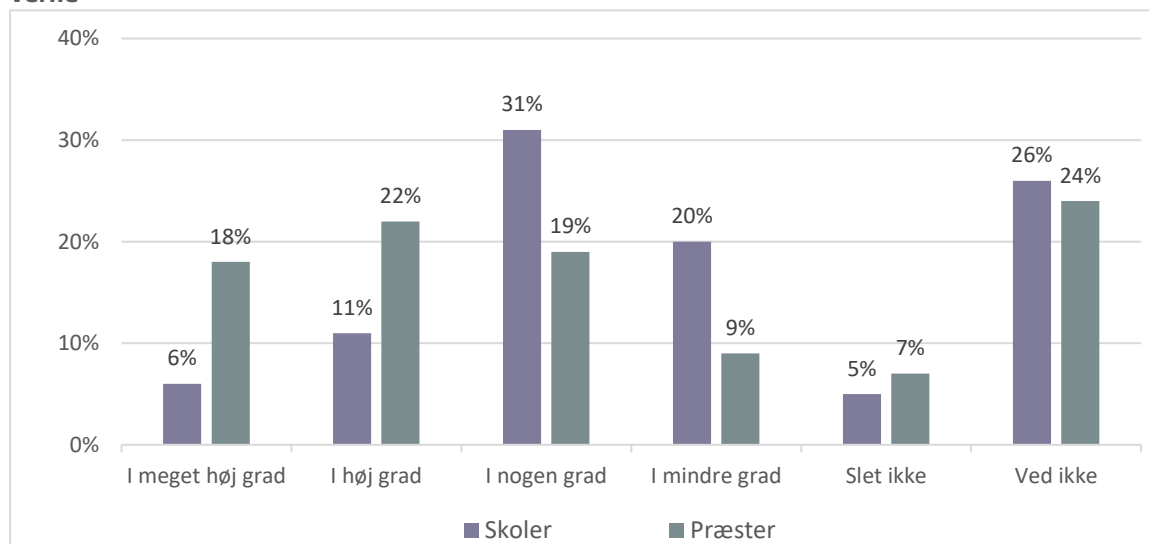
Resultatet af effektmålingerne blev drøftet på kvalificeringsworkshoppen, hvor resultaterne ikke overraskede pegede på, at konfirmationsforberedelsen har en meget lille effekt på faglighed og trivsel blandt eleverne, da den blot er en lille del af elevernes hverdagsliv. Der er således tale om marginaler i det store billede.

Som det fremgår herunder, oplever aktørerne i rammeforsøget dog, at der er flere positive effekter af rammeforsøget.

Særligt præsterne oplever i høj grad eller i meget høj grad, at skolernes deltagelse i rammeforsøget har ført til øget faglighed blandt eleverne. Således svarer 40 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, at de vurderer, at skolernes deltagelse i rammeforsøget i høj grad eller meget høj grad har ført til højere faglighed blandt eleverne.

17 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, angiver, at rammeforsøget i høj grad eller meget høj grad har ført til øget faglighed blandt eleverne, mens 31 pct. siger, at det i nogen grad har ført til øget faglighed blandt eleverne. Præsterne er altså lidt mere positive overfor rammeforsøgets betydning for elevernes faglighed, end skolerne er. Omvendt kan man mene, at skolerne nok har et større indblik i elevernes faglige niveau, end præsterne har.

Figur 43. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget faglighed blandt eleverne

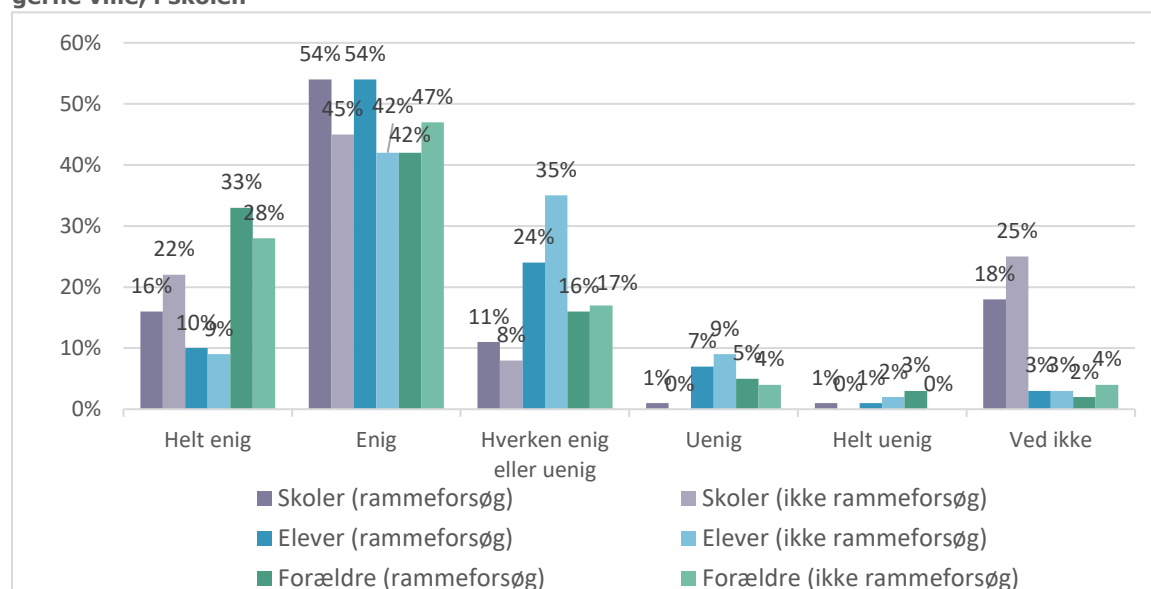
I forældre-surveyen er alle forældrene i stedet blevet spurgt i hvilken grad, de tror, at rammeforsøget vil bidrage til at øge elevernes faglighed. Her svarer 41 pct. af forældre til elever, der har gået på skoler, som har deltaget i rammeforsøget, at de i høj grad eller meget høj grad tror, at muligheden for at afkorte tiden til understøttende undervisning for i stedet at lade eleverne gå til konfirmationsforberedelse, vil øge elevernes faglighed. Andelen af forældre til elever, der er konfirmeret fra skoler, som ikke har deltaget i rammeforsøget, som tror, at det vil øge elevernes faglighed, at skolerne kan at afkorte tiden til understøttende undervisning for i stedet at lade eleverne gå til konfirmationsforberedelse, udgør 22 pct. Forældre til elever, som er konfirmeret fra skoler, som har været med i rammeforsøget, er altså mere positive overfor rammeforsøgets effekter på elevernes faglige udvikling sammenlignet med forældre, hvis børn ikke er konfirmeret fra en skole i rammeforsøget.

De elever, der deltager i rammeforsøget, oplever i højere grad end de elever, der ikke deltog i forsøget, at det er lykkedes for dem at lære det, de gerne ville i skolen. 64 pct. af eleverne, der deltager i forsøget, er enige eller helt enige i, at det er lykkedes for dem at lære det, de gerne ville i skolen, mens 51 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget, angiver, at de er enige eller helt enige med udsagnet.

På skoleniveau oplever 70 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige i, at det er lykkedes for eleverne at lære det, de gerne ville i skolen. Dette gør sig gældende for 67 pct. af skolerne, der ikke deltager i rammeforsøget. Dog er andelen af skoler, der er helt enige med udsagnet lidt større blandt skoler, der ikke deltager i rammeforsøget (22 pct.) end for skoler, der deltager i forsøget (16 pct.).

Elevernes forældre oplever generelt, at det er lykkedes for deres børn at lære det, de gerne ville i skolen. 75 pct. af både forældre til de børn, der deltager i forsøget, og forældre til børn, der ikke deltager i forsøget, er enige eller helt enige i udsagnet. Der er altså ikke forskel mellem forældre eller skoler i forhold til deres vurdering af, om eleverne lykkedes med at lære det, de gerne vil i skolen afhængig af, om de er i eller uden for rammeforsøget.

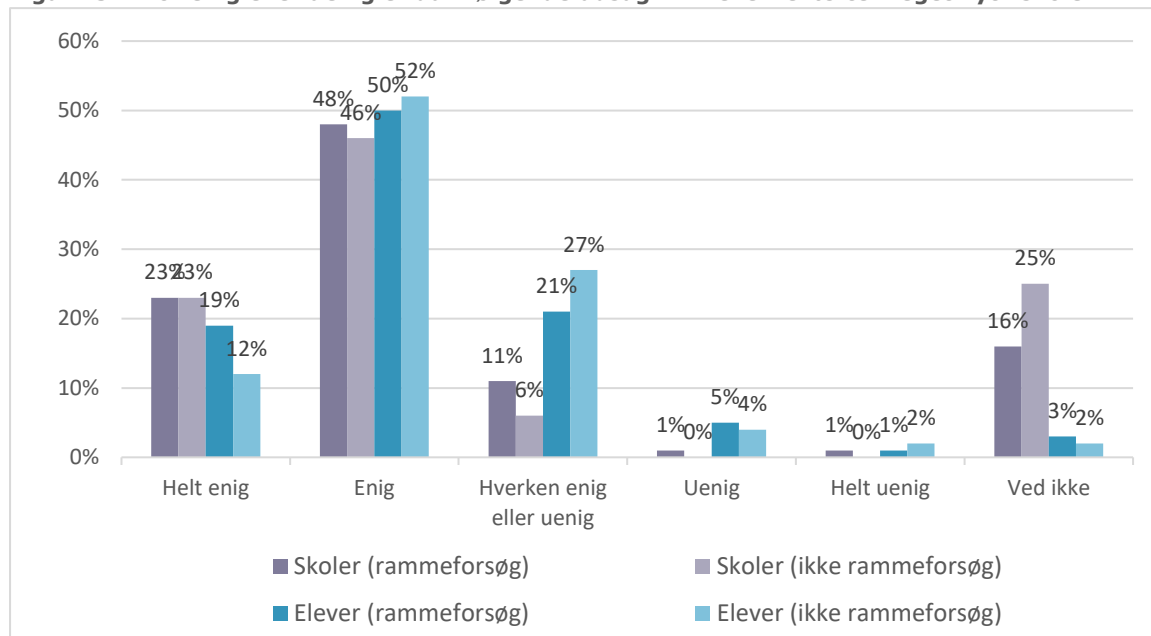
Figur 44. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Det lykkedes for eleverne at lære det, de gerne ville, i skolen

Som det fremgår af figuren herunder, angiver 71 pct. af de skoler, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige i, at eleverne lærer meget nyt i skolen. Dette gør sig gældende for stort set samme andel – nemlig 69 pct. af skolerne, der ikke deltager i forsøget.

Eleverne, der deltager i rammeforsøget, angiver i en anelse højere grad at være enige i udsagnet om, at de lærer meget nyt i skolen sammenlignet med de elever, der ikke deltager i forsøget. Således angiver 69 pct. af eleverne, der deltager i forsøget, at de er enige eller helt enige i udsagnet, mens dette gør sig gældende for en lille smule færre, 64 pct., af de øvrige elever. Andelen af elever, der er helt enige i udsagnet, er dertil 7 procentpoint højere blandt elever, der deltager i forsøget end elever, der ikke deltager.

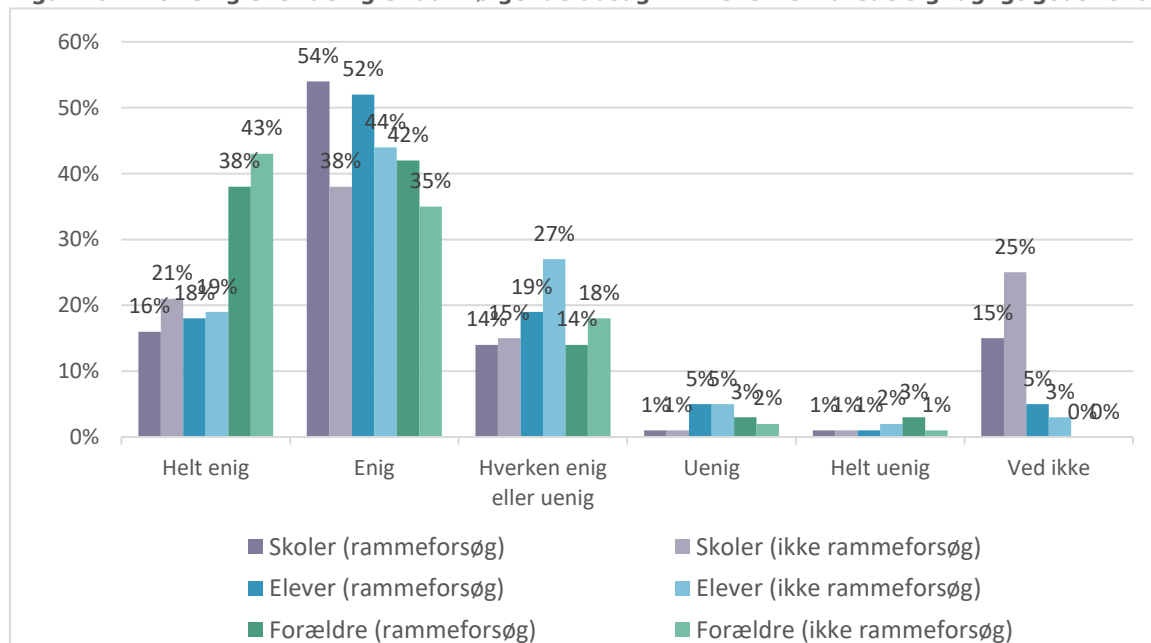
Figur 45. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne lærte meget nyt i skolen

Både de skoler og elever, der deltager i rammeforsøget, oplever i højere grad, at eleverne klarer sig godt fagligt i skolen end de skoler og elever, der ikke deltager i forsøget. Således svarer 70 pct. af skolerne og 70 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige i udsagnet, mens dette gør sig gældende for lidt færre – nemlig 59 pct. af skolerne og 63 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

80 pct. af forældre til elever, der deltager i rammeforsøget, er enige eller helt enige i udsagnet, mens dette gør sig gældende for stort set samme andel, 78 pct., af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget. Dog angiver en lidt højere andel af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget, at de er helt enige i udsagnet (43 pct.) end forældre til elever, der ikke deltager i forsøget (38 pct.).

Figur 46. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne klarede sig fagligt godt i skolen

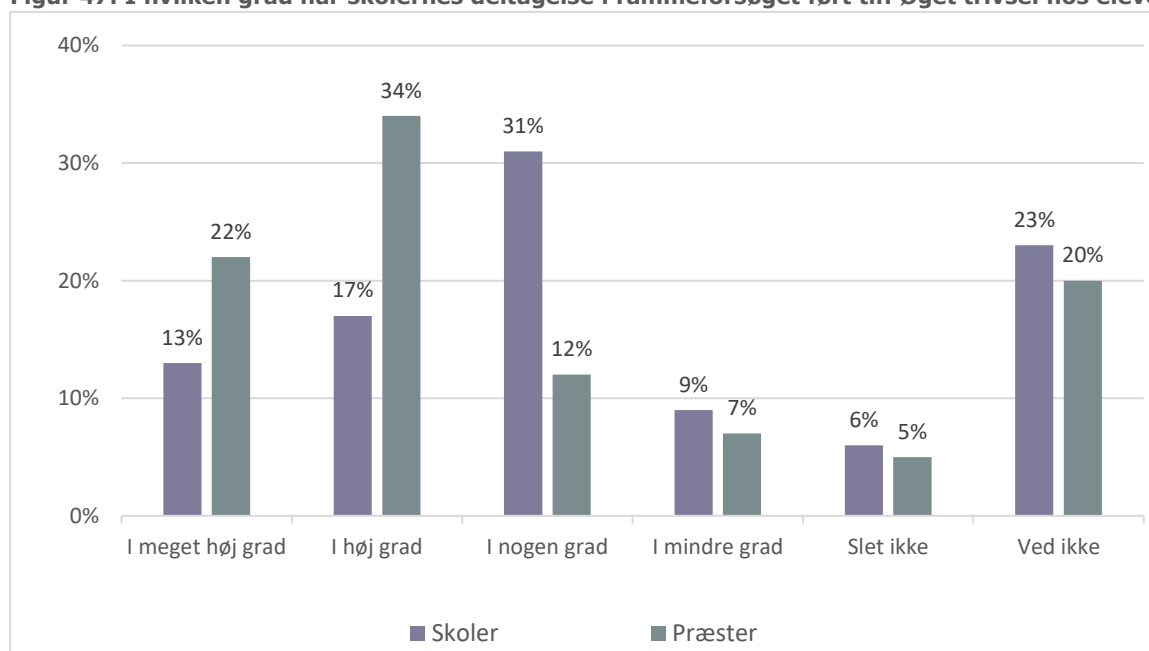

4.3.8 OPLEVET SOCIAL TRIVSEL

Særligt præsterne oplever, at skolernes deltagelse i rammeforsøget har bidraget til øget trivsel hos eleverne. 56 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i rammeforsøget, angiver således, at de i høj grad eller meget høj grad er enige med dette udsagn. 30 pct. af skolerne, der deltager i forsøget, angiver, at de i høj grad eller meget høj grad er enige, mens 31 pct. af skolerne i nogen grad ser en forbedring i elevernes trivsel. Ligesom ved oplevelsen af rammeforsøgets betydning for elevernes faglighed er præsterne altså noget mere positive end skolerne i deres vurdering af, om rammeforsøget har betydning for elevernes trivsel.

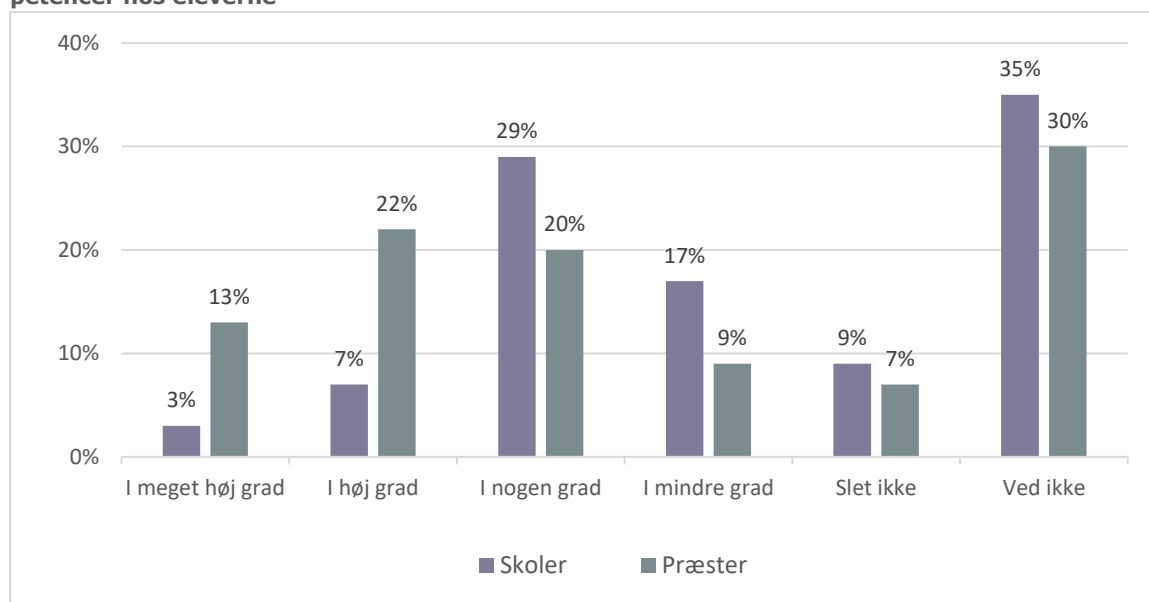
Figur 47. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Øget trivsel hos eleverne

I forældre-surveyen er alle forældrene i stedet blevet spurgt i hvilken grad, de tror, at rammeforsøget vil bidrage til at øge trivsel blandt eleverne. Her svarer 55 pct. af forældre til elever, hvis børn er konfirmeret fra en skole, som har deltaget i rammeforsøget, at de i høj grad eller meget høj grad tror, at det vil øge elevernes dannelse. Blandt andelen af forældre til elever, hvis børn er konfirmeret fra en skole, der ikke har deltaget i forsøget, tror 28 pct., at rammeforsøget vil øge elevernes trivsel.

Det er også i højere grad præsterne, der oplever, at skolernes deltagelse i forsøget har ført til forbedrede sociale kompetencer hos eleverne. 35 pct. af præsterne, der konfirmerer elever, der deltager i forsøget, angiver, at de i høj eller meget høj grad er enige i dette udsagn. Til sammenligning gør dette sig gældende for 10 pct. af skolerne, der deltager i forsøget. 29 pct. af skolerne oplever i nogen grad en forbedring af elevernes sociale kompetencer, mens 26 pct. i mindre grad eller slet ikke oplever denne forbedring.

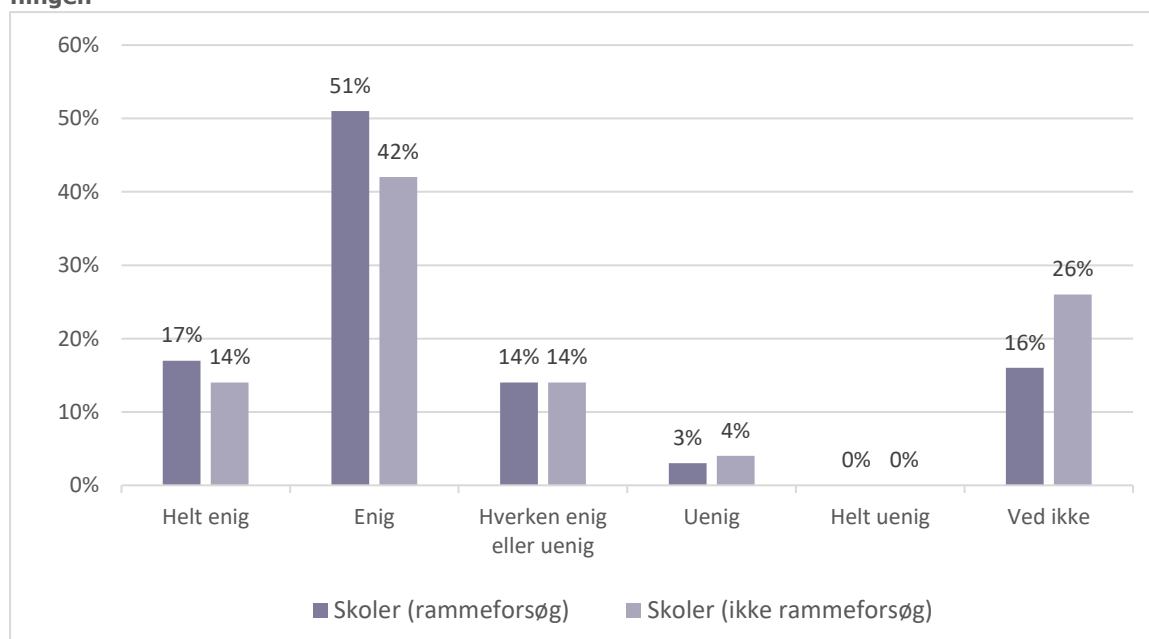
Figur 48. I hvilken grad har skolernes deltagelse i rammeforsøget ført til: Forbedrede sociale kompetencer hos eleverne

I forældre-surveyen er alle forældrene i stedet blevet adspurgt i hvilken grad, de tror, at rammeforsøget vil bidrage til at forbedre elevernes sociale kompetencer. Her svarer 62 pct. af forældre, hvis børn er konfirmeret fra en skole, der har deltaget i rammeforsøget, at de i høj grad eller meget høj grad tror, at det vil øge elevernes dannelse. Den tilsvarende andel blandt forældre, hvis børn er konfirmeret fra en skole, som ikke har deltaget i rammeforsøget, er 21 pct.

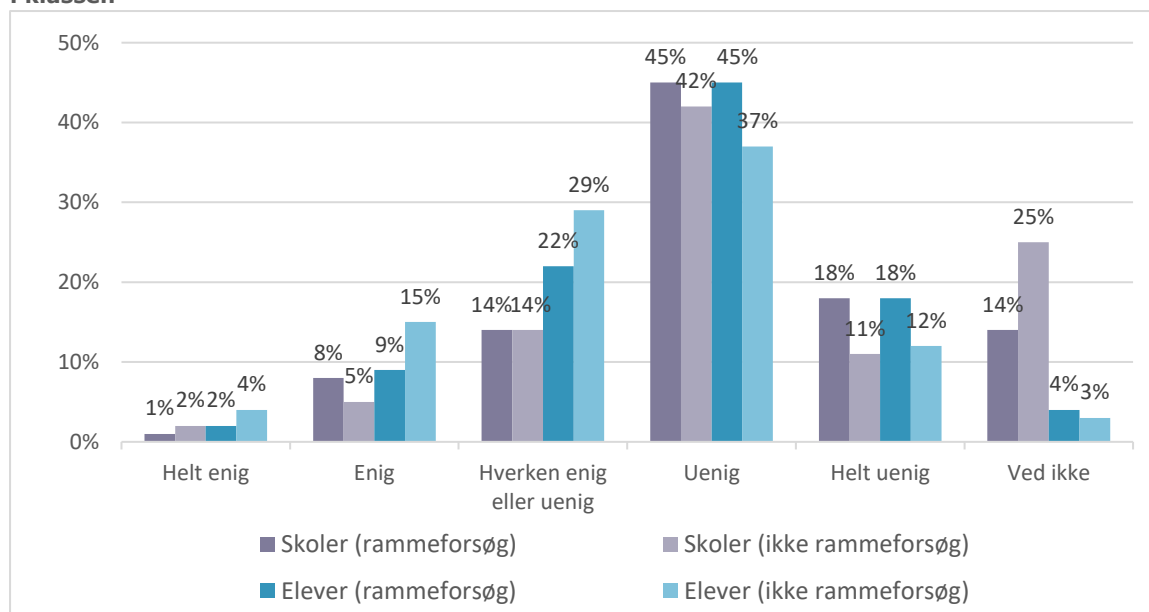
Der er indikationer på, at rammeforsøget har en positiv indflydelse på graden af ro i undervisningen. Således angiver 68 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, at de enige eller helt enige i, at der som regel er ro i klassen, mens 56 pct. af skolerne, der ikke deltager i forsøget, angiver enighed med dette udsagn.

Figur 49. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Der var som regel ro i klassen i undervisningen

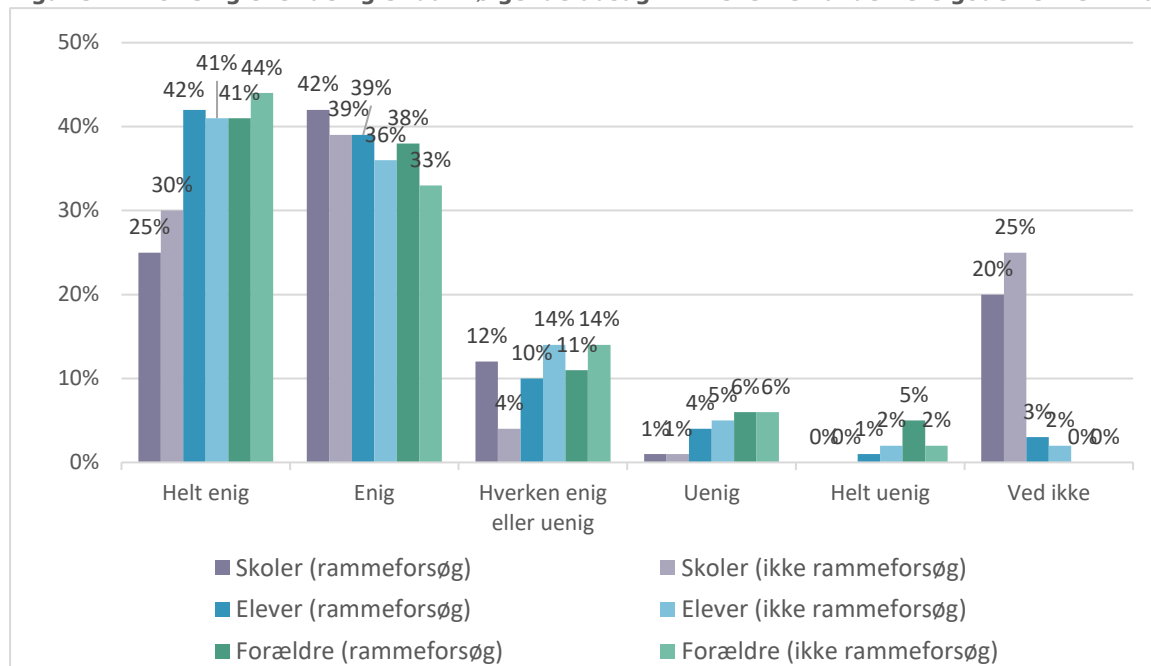
Ovenstående oplevelse stemmer overens med skolernes og elevernes oplevelse af hvor mange konflikter, der opstår mellem eleverne i klassen. 63 pct. af skolerne og 63 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, angiver, at de er uenige eller helt uenige i, at der er mange konflikter mellem eleverne sammenlignet med 53 pct. af skolerne og 49 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget.

Figur 50. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Der var mange konflikter mellem eleverne i klassen

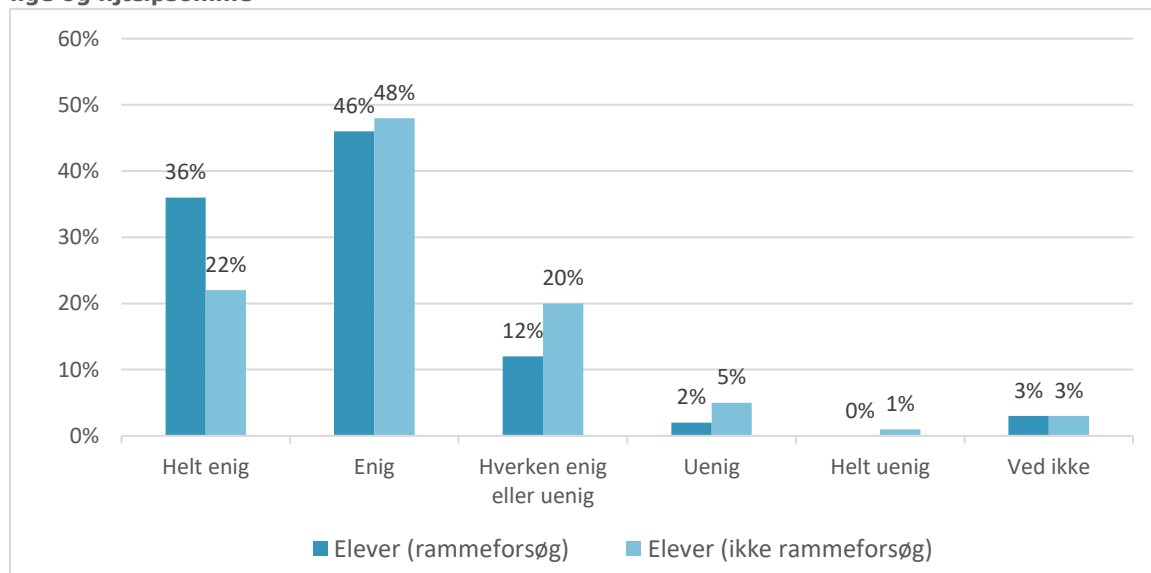

81 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, er enige eller helt enige i, at de har flere gode venner i klassen. Stort set samme andel – nemlig 77 pct. – af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, har samme opfattelse. Henholdsvis 67 pct. af skolerne, der deltager i rammeforsøget, og 69 pct. af skolerne, der ikke deltager i forsøget, er enige eller helt enige med udsagnet. For skolerne er der altså heller ikke nogen særlig forskel. Samme tendens gør sig gældende for forældre, hvor 79 pct. af forældrene til elever, der deltager i rammeforsøget, angiver, at de er enige eller helt enige i udsagnet. 77 pct. af forældrene til elever, der ikke deltager i forsøget, er enige eller helt enige i udsagnet.

Overordnet er de oplevede effekter af rammeforsøget på, om eleverne har flere gode venner i klassen altså små.

Figur 51. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne havde flere gode venner i klassen

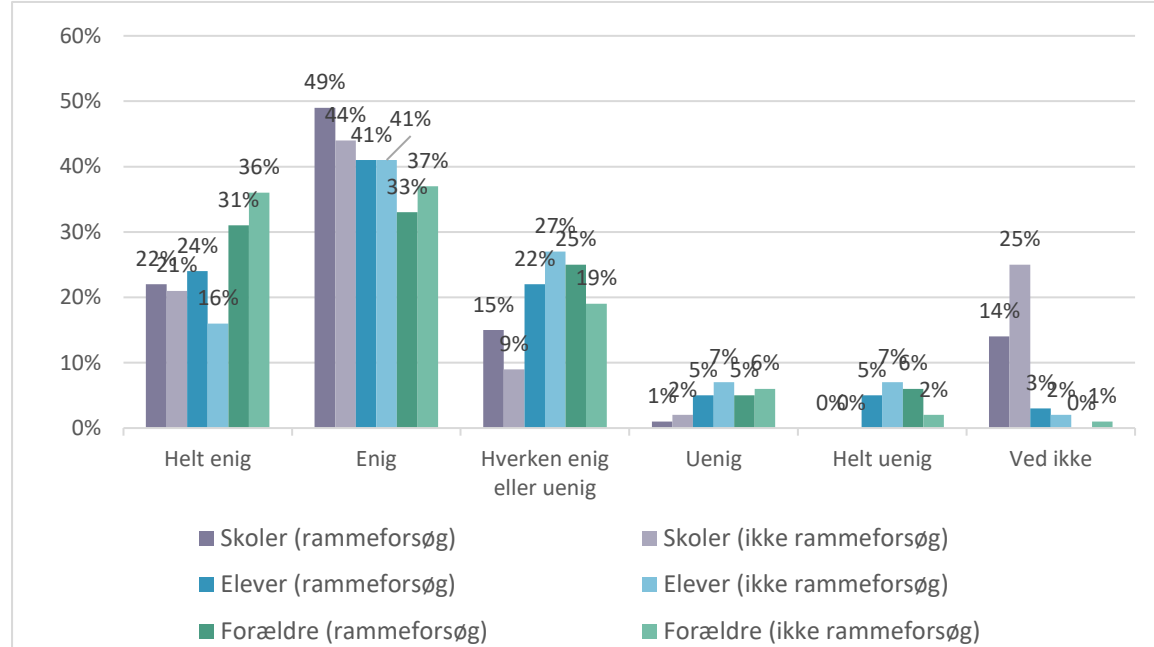
Eleverne, der deltager i rammeforsøget, oplever i højere grad, at deres klassekammerater er venlige og hjælpsomme. Således angiver 82 pct. af eleverne, der deltager i rammeforsøget, og 70 pct. af eleverne, der ikke deltager i rammeforsøget, at de er enige eller helt enige i udsagnet.

Figur 52. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: De fleste af eleverne i min klasse var venlige og hjælpsomme

Både de skoler og elever, der deltager i rammeforsøget, oplever, at eleverne i lidt højere grad har lyst til at komme i skole, end de skoler og elever, der ikke deltager i rammeforsøget. 71 pct. af skolerne angiver, at de er enige eller helt enige med udsagnet, mens dette gør sig gældende for 65 pct. af skolerne, der ikke deltager i forsøget. 65 pct. af eleverne, der deltager i forsøget, er enige eller helt enige i, at de har lyst til at komme i skole sammenlignet med 57 pct. af eleverne, der ikke deltager i forsøget.

Elevernes forældre har dog en anden oplevelse. Således angiver 64 pct. af forældre til elever, der deltager i forsøget, at de er enige eller helt enige i, at eleverne har lyst til at komme i skole. Dette er færre end de 73 pct. af forældre til elever, der ikke deltager i forsøget, som er enige eller helt enige i, at eleverne har lyst til at komme i skole.

Figur 53. Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn?: Eleverne havde lyst til at komme i skole

5. KONKLUSION

I nærværende rapport har Epinion og Pluss formidlet resultaterne af evalueringen af rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Den overordnede konklusion er, at det samlet set ikke tyder på, at deltagelse i rammeforsøget har den store betydning for elevernes trivsel og faglighed. Der ses dog en tydelig tendens til positive oplevede resultater af at deltage i rammeforsøget med konfirmationsforberedelse. Dette gælder især elever og præster, der er yderst tilfredse med muligheden for at implementere konfirmationsforberedelsen i skoledagen, hvilket opleves at give mere læringsparate og motiverede elever både til konfirmationsforberedelse og undervisning. Lærerne er dog mere skeptiske, og er optaget af de udfordringer, den kortere skoledag giver anledning til. Ift. implementeringen af rammeforsøget er det et opmærksomhedspunkt, at man på skolerne skal lave meningsfulde tilbud til de, som ikke deltager i konfirmationsforberedelse i skoletiden, så der ikke er elevgrupper, der i mindre grad stimuleres fagligt og socialt end deres klassekammerater.

I det følgende fremdrages de overordnede konklusioner på evalueringens undersøgelses-spørgsmål:

- Hvordan er rammeforsøget blevet implementeret?
- Hvilke oplevede resultater har der været ved at deltage i rammeforsøget?
- Hvilke lærings og trivselsmæssige effekter har der været for eleverne ved at deltage i rammeforsøget?

Implementering

Rammeforsøget med konfirmationsforberedelse blev lanceret i år 2015, hvorefter kommunerne kunne ansøge om deltagelse på vegne af skolerne med henblik på at opnå en 4-årig godkendelse til deltagelse i rammeforsøget fra skoleåret 2015/2016 eller 2016/2017. Med forsøget gives der mulighed for, at skolerne kan fravige folkeskolelovens § 14 b om undervisningstidens samlede varighed. Skolerne har dermed haft mulighed for at **forkorte skoledagens længde, for så vidt angår understøttende undervisning**, med henblik på at eleverne kan deltage i konfirmationsforberedelse i op til to timer ugentligt i løbet af 7. eller 8. klassetrin. I alt 73 kommuner har ansøgt om deltagelse, og **67 kommuner har opnået godkendelse**.

Rammeforsøget er **primært blevet implementeret af skolerne selv**. Langt de fleste skoler har, i samarbejde med kirken, organiseret konfirmationsforberedelsen som enkelte ugentlige lektioner fordelt over skoleåret.

Elever på forsøgsskoler, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse, har som regel enten **fri eller undervisning med andre elever**, der ikke deltager i konfirmationsforberedelse i tidsrummet for konfirmationsundervisningen.

De frivillige ressourcer fra forsøget benytter skolerne primært på at lave **to-lærer ordning og holdtimer**.

De kvalitative casestudier viser, at for de elever, der går til konfirmationsforberedelse, opleves implementeringen af rammeforsøget som positiv, da deres skoledag dermed

undgår at blive forlænget med konfirmationsforberedelse. Men også skoler uden for rammeforsøget har tilrettelagt konfirmationsforberedelsen på en måde, så eleverne ikke skal til konfirmationsforberedelse fx fra kl. 16-18. Afgørende for om elever, lærere og præster oplever en god tilrettelæggelse, er, at skolen og kirken samarbejder om at finde den bedste løsning for elever og præster (at det ikke ligger uden for skoletid) og for lærerne (at de ikke skal afgive timerne fra kl. 8-10).

Omvendt forholder det sig for de elever, der ikke skal til konfirmationsforberedelse. Det er en udfordring at lave meningsfulde tilbud til dem, da det for lærerne er svært at tilrettelægge understøttende undervisning for en lille del af en klasse. De fleste lærere tilkendegiver at netop den tid, de ellers ville have til at styrke hele klassens trivsel, forsvinder, når de skal afgive timer til konfirmationsforberedelse. Så enten får eleverne fri – og mister dermed to timers understøttende undervisning – eller også laves der lektiecafé, hvor udfordringen er, at det ikke nødvendigvis er de elever, der ikke går til konfirmationsforberedelse, som har mest brug for lektiecafé.

Oplevede resultater

Der ses generelt en tendens til, at elever, der deltager i rammeforsøget, er mere **friske og veludhvilede** til både den almindelige undervisning og konfirmationsforberedelsen, **deltager mere aktivt i undervisningen og bedre kan koncentrere sig i undervisningen**. Dermed opleves eleverne også **mere undervisningsparate** og som **mere interesserede i at lære nye ting** af både skolerne selv og præsterne i forhold til elever, der ikke deltager i rammeforsøget.

I forhold til selve udbyttet af indholdet i konfirmationsforberedelsen, ses der ikke tendens til en forskel mellem elever på forsøgsskoler og skoler, der ikke deltager i forsøget. Der er således **ikke forskel på elevernes indblik i kristendommen, overvejelser om store spørgsmål i livet (fx kærlighed, død og tro) eller indblik i egen tid, samfund og kulturer afhængigt af rammeforsøget**.

Samarbejdet mellem skole og kirke synes umiddelbart også at have gavn af deltagelse i rammeforsøget. Både **skoler og præster, der har elever i rammeforsøget, er overordnet set mere tilfredse med samarbejdet med den anden part og oplever færre udfordringer i planlægningen** af konfirmationsforberedelsen, end skoler og præster, der ikke har elever i rammeforsøget.

De kvalitative casestudier illustrerer dog, at det er meget svært at isolere resultaterne af rammeforsøget. Mange ting spiller ind fx hvornår på dagen konfirmationsforberedelsen lå og hvordan det eksisterende samarbejde mellem skole og kirke var.

Effekter

Resultaterne af registeranalysen er, at der **ikke er signifikante effekter af deltagelse i rammeforsøget på nogen af trivselsmålene eller på faglig udvikling i dansk**. Der findes dog en meget lille (0,095 standardafvigelse) men **signifikant negativ effekt ift. matematik**. Ud af de fem mål for trivsel og to mål for faglighed er det altså et af målene, som viser en lille men signifikant negativ effekt af rammeforsøget, mens de øvrige seks mål ikke viser nogen effekt. Det er ydermere uklart i hvilket omfang, den negative effekt skal tilskrives rammeforsøget, eller om det til en vis grad kan skyldes andre faktorer, som påvirker skoler i og uden for rammeforsøget på forskellige måder. Som

vist, er der geografiske og etniske forskelle mellem skolerne i og uden for rammeforsøget men i hvilket omfang, dette har betydning for konklusionerne for de registerbaserede analyser, er uklart.

De oplevede effekter er til gengæld mere positive. Særligt præsterne oplever positive effekter på elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling. Generelt er der dog også en positiv oplevelse af effekterne af rammeforsøget blandt elever, skoler og forældre både når der ses på grupperne samlet set, og når elever, skoler eller forældre, som har været en del af rammeforsøget sammenlignes med nogle, som ikke har været en del af rammeforsøget. I hvilket omfang de oplevede effekter er udtryk for reelt oplevede effekter, og i så fald hvilket grundlag dette baseres på, eller om det i højere grad er udtryk for en positiv indstilling over rammeforsøget, er dog uklart.

6. BILAG

Bilagsmaterialet indeholder metodiske afrapporteringer fra den kvantitative analyse og den kvalitative analyse herunder interviewguides samt variabelister og dokumentation for statistiske analyse. Formålet med denne dokumentation er at skabe stor gennemsigthed i analysearbejdet.

6.1 KVANTITATIV DATAINDSAMLING OG ANALYSE

6.1.1 SURVEYS

Der er gennemført fem surveys med målgrupper, som alle har en interesse i konfirmationsundervisningen:

- Kommuner
- Skoler
- Præster
- Forældre
- Elever

Herunder er gengivet tabellen fra kapitel 3.2, som giver et overblik over de fem surveys, målgruppe, svarprocent og vurdering af deres vidensniveau. Herefter findes en beskrivelse af rekruttering/målgruppeudvælgelse, fremgangsmåde og indsamlingsperiode for hver af de fem surveys.

Målgruppe	Datagrundlag	Fordeling ift. ramme-forsøg	Vurdering af vidensniveau
Kommuner (Kontaktperson på 67 godkendte ansøgninger om deltagelse i ramme-forsøg)	Undersøgelse blandt 67 kommuner. Besvarelser fra 46 kommuner . Svarprocent: 69% .	Alle 46 kommuner har ansøgt om deltagelse i ramme-forsøget.	Relativ høj viden om implementering fx rammer. Lav viden om oplevede effekter.
Skoler (Leder eller lærer med ansvar for koordinering af konfirmationsforberedelse)	Undersøgelse blandt 764 skoler. Besvarelser fra 300 skoler. Svarprocent: 39% .	Invitation til alle skoler, der deltager i ramme-forsøget samt 200 skoler, der ikke deltager. Besvarelser fra 225 skoler, der er med i ramme-forsøget (heraf 174 skoler, der har benyttet sig af dispensationen), og 75 skoler, der ikke er med i ramme-forsøget.	Høj viden om implementering især om samarbejde og koordinering. Høj viden om oplevede effekter ift. faglighed og trivsel.
Præster	Populationsundersøgelse blandt 2068 præster. Besvarelser fra 674 præster. Svarprocent: 33% .	Blandt besvarelserne har 184 præster konfirmeret elever, der var en del af ramme-forsøget. 310 præster konfirmerede elever, der ikke var en del af forsøget. 180 præster ved ikke, om deres elever var en del af ramme-forsøget.	Høj viden om implementering især om samarbejde og koordinering. Lav viden om oplevede effekter ift. faglighed og trivsel men højere viden om motivation og interesse.

Forældre <i>(Forældre til børn, der er blevet konfirmeret inden for de sidste to år)</i>	Landsrepræsentativ undersøgelse blandt forældre foretaget på Epinions danmarkspanel. Besvarelser fra 406 forældre . *	64 forældre til elever, der har deltaget i rammeforsøget. 210 forældre til elever, der ikke har deltaget i rammeforsøget (eller ikke har kendskab til det). 132 forældre husker ikke, om deres barn deltog i rammeforsøget.	Relativ lav viden om implementering. Relativ lav viden om effekter ift. faglighed og trivsel men større viden om oplevelse af overskuelige skoledage og balance mellem skole og fritidsliv.
Elever <i>(Elever, der netop har deltaget i konfirmeringsforberedelse i foråret 2018)</i>	Undersøgelse blandt elever på 27 skoler (heraf 13, der deltog i forsøget, og 14, der ikke gør). Besvarelser fra 20 skoler, hvilket svarer til 860 elever . Svarprocent på skoleniveau: 74% .	Besvarelser fra 10 skoler, der deltog i forsøget, og 10 skoler, der ikke gør. Det svarer til 347 elever, der har deltaget i rammeforsøget og 513 elever, der ikke har deltaget i rammeforsøget.	Relativ høj viden om implementering. Høj viden om oplevede effekter.

Kommuner

Surveys med repræsentanter fra de deltagende kommuner er gennemført som webbase-rede eller telefoniske interviews i perioden 6. september til 24. september. Kontaktpersonerne blev først kontaktet pr. telefon for at gennemføre interviews med de, som det var muligt umiddelbart at komme i kontakt med og for at finde relevante kontaktoplysninger i tilfælde af, at kontaktpersonen ikke længere var ansat i forvaltningen. Herefter blev de, som endnu ikke havde svaret, kontaktet pr. e-mail for at besvare undersøgelsen online. Endelig blev gennemført en telefonisk opfølgning med de kommuner, som stadig ikke havde svaret.

Udgangspunktet var kontaktpersonerne på kommunernes ansøgninger men i tilfælde, hvor det ikke var muligt at få fat i vedkommende, er interviews i stedet gennemført med en anden person i forvaltningen, som enten havde kendskab til ansøgningen og/eller til hvordan, konfirmeringsforberedelsen konkret foregik på skolerne. I den telefoniske kontakt er der således spurgt til hvem, den korrekte person i forvaltningen er, hvis det ikke har været muligt at få kontakt til kontaktpersonen fra ansøgningen. Og i e-mail invitationerne har der været oplyst om undersøgelsens formål samt at undersøgelsen meget gerne må videresendes til rette vedkommende, hvis modtageren af mailen ved, at en anden person i forvaltningen vil være bedre til at svare på undersøgelsen.

På den måde er det søgt at lave interviews med den person i forvaltningen, som har det største kendskab til kommunens deltagelse i rammeforsøget, og hvis ikke dette var muligt en person i forvaltningen, som har kendskab til hvordan, konfirmeringsforberedelsen organiseres på kommunens skoler.

Har en kommune fået godkendt flere end en ansøgning (hvis der fx er søgt særskilt for hver skole i kommunen), er der kun gennemført et interview med en repræsentant for kommunen.

Skoler

Alle skoler, som har fået godkendt deres medvirken i rammeforsøget, er inviteret til at deltage i undersøgelsen. Herudover er tilfældigt udtrukket 200 skoler, som ikke har medvirket i rammeforsøget til at deltage som kontrolgruppe. Skolerne blev inviteret til at besvare et spørgeskema online d. 26. september. 4. oktober startede den telefoniske opfølgingsrunde hvor skoler, som endnu ikke havde svaret, blev kontaktet med mulighed for enten at svare over telefonen eller online. Sidste interview blev gennemført 12. oktober. I e-mail invitationen blev oplyst om undersøgelsens formål samt informeret om, at undersøgelsen kunne besvares af en person fra ledelsen eller en lærer, som har overblik over elevernes konfirmationsundervisning. Ligeså er de telefoniske interviews gennemført med den person, som skolen vurderer, vil være bedst til at svare på spørgsmålene.

Præster

Kontaktoplysninger på præsterne er indhentet via Kirkeministeriet. Det har ikke været muligt på forhånd at udvælge hvilke præster, som har elever til konfirmationsundervisning, og invitationen er altså sendt ud til alle præster med en forklaring om undersøgelsens formål samt at målgruppen kun var præster, som havde elever fra folkeskoler til konfirmationsundervisning. Spørgeskemaet indeholdte i starten et screeningsspørgsmål, som sorterede præster fra, som ikke var relevante for undersøgelsen. Alle besvarelser blev afgivet elektronisk. Der blev udsendt en invitation til at deltage i undersøgelsen 1. oktober og en påmindelse blev 8. oktober udsendt til alle præster, som ikke havde svaret på dette tidspunkt.

Forældre

Alle interviews med forældre er foretaget via Epinions DanmarksPanel i perioden 27. september til 15. oktober. Undersøgelsen har været sendt ud til tilfældigt udvalgte personer med børn og har indeholdt et screeningsspørgsmål i starten for at sikre svar fra den relevante målgruppe. De inviterede respondenter har ikke været udvalgt på andre parametre. Den brede tilgang til invitationen betyder, at det kan forventes, at forældrene som har deltaget, er repræsentative for forældre, hvis børn har gået til konfirmationsundervisning inden for de seneste to år.

Elever

Eleverne er kontaktet via deres skoler. Der er rekrutteret 13 skoler, som har deltaget i rammeforsøget og 14 skoler, som ikke har deltaget i rammeforsøget til at deltage i en survey. Alle elever på de 27 skoler, som har gået på den årgang, som er blevet konfirmeret sidste år, blev inviteret til at deltage. Det er altså både elever, som har modtaget konfirmationsundervisning og elever, som ikke har modtaget konfirmationsundervisning men har gået i en klasse, hvor andre elever er blevet konfirmeret. Skolerne er tilfældigt udvalgt ud fra typen af kommune de ligger i, samt om de har deltaget i rammeforsøget eller ej.

Skolerne blev kontaktet telefonisk med henblik på at medvirke i undersøgelsen. Her har de fået forklaret undersøgelsens formål samt hvad, de skulle gøre. Skoler, der sagde ja, fik tilsendt information om undersøgelsens mål og den praktiske gennemførelse af undersøgelsen. Eleverne på hver skole har besvaret undersøgelsen via et skolespecifikt link. Det har altså ikke været muligt at føre svar tilbage til den enkelte elev men kun til den enkelte skole. Eleverne har svaret på undersøgelsen på klassen ved tilstedeværelsen af en lærer, men vi har opfordret til, at eleverne har siddet på en sådan måde, at de ikke har kunnet se hinandens svar. Læreren har haft mulighed for at hjælpe med tekniske eller forståelsesmæssige problemer. Skolerne har selv haft mulighed for at planlægge, hvornår det bedst passede for eleverne at besvare undersøgelsen. Der er modtaget svar mellem 24. september og 12. oktober.

6.1.2 REGISTERDATA OG EFFEKTANALYSER

Mål for faglighed

Elevernes faglige udvikling/progression måles ved at anvende De Nationale Test i dansk læsning og matematik færdighedsregning i 6. og 8. klasse. Forklaring af før- og eftermåling findes i nedenstående tabel.

Indeks	Mål	Operationalisering
Dansk	<p>Elevernes præstationer i De Nationale Tests (DNT) i dansk anvendes som før- og eftermålinger for elevernes faglige udvikling i dansk. DNT i dansk gennemføres første gang i 6. klasse, mens anden runde gennemføres i 8. klasse.</p> <ul style="list-style-type: none"> DNT i 6. klasse = førmåling for elever, der bekræftes i 7. og 8. klasse. DNT i 8. klasse = eftermåling for elever, der senest bekræftes i 8. klasse. 	Før- og eftermålingen i dansk er baseret på profilområde 3 (Tekstforståelse).
Matematik	<p>Elevernes præstationer i De Nationale Tests (DNT) i matematik anvendes som før- og eftermålinger for elevernes faglige udvikling i matematik. DNT i matematik gennemføres første gang i 6. klasse, mens anden runde gennemføres i 8. klasse. DNT i 8. klasse er kun gennemført i skoleåret 2017/2018.</p> <ul style="list-style-type: none"> DNT i 6. klasse = førmåling for elever, der bekræftes i 7. og 8. klasse. DNT i 8. klasse = eftermåling for elever, der senest bekræftes i 8. klasse, dog kun for de årgange, 	Før- og eftermålingen i matematik er baseret på et gennemsnit af de tre profilområder.

	der blev konfirmeret i 7. klasse i 2017, eller i 2018 i 8. klasse.	
--	--	--

På trods af at der kan være et lille overlap mellem hvornår, eleven konfirmeres, og hvornår eleven deltager i DNT i 8. klasse, anvendes denne test i dansk og matematik som eftermåling. Da vi ved brug af De Nationale Tests (DNT) har et solidt datagrundlag (ca. 300.000 elever), anvendes Folkeskolens Afgangsprøve (FP) ikke til de resterende elever, der ikke har en før- og eftermåling i DNT. Problemet ved at anvende DNT som førmåling og folkeskolens afgangsprøve som alternativ eftermåling for progressionsberegninger for den samme elev, er, at de to tests er skabt på forskelligt grundlag og dermed måles på forskellige skalaer. En omfattende omskalering er derfor nødvendig for at opnå sammenlignelige mål, og det er derfor vurderet, at de stærkeste analyser gennemføres på før- og eftermålinger, som er baseret på De Nationale Tests. En robusthedstest, hvor præstationer ved folkeskolens afgangsprøve benyttes som eftermåling i matematik, viser samme resultat som analyserne, der er rapporteret.

Svagheden i at bruge DNT som eftermåling samme år, som eleven er konfirmeret (dvs. for elever, som er konfirmeret i 8. klasse), er, at målingen er gennemført i foråret, hvor eleven ikke er helt færdig med konfirmationsforberedelsen endnu og dermed ikke har afsluttet sin deltagelse i rammeforsøget. DNT gennemføres dog så sent, at eleverne oftest har gennemført meget store dele af konfirmationsforberedelsen, når de tager DNT.

Mål for trivsel

Elevernes trivsel er målt via den årlige trivselsmåling. Der ses på i alt fem mål for trivsel: faglig trivsel, social trivsel, støtte og inspiration, ro og orden samt generel skoletrivsel. De fem mål er operationaliseret som vist herunder og følger samme operationalisering, som STIL bruger.

Indeks	Spørgsmål i trivselsmålingen (4.-9. klasse)
Faglig trivsel	<ul style="list-style-type: none"> • Hvad synes dine lærere om dine fremskridt i skolen? • Lykkes det for dig at lære dét, du gerne vil, i skolen? • Hvor tit kan du finde en løsning på problemer, bare du prøver hårdt nok? • Hvor tit kan du klare det, du sætter dig for? • Kan du koncentrere dig i timerne? • Jeg klarer mig godt fagligt i skolen • Jeg gør gode faglige fremskridt i skolen • Hvis jeg bliver forstyrret i undervisningen, kan jeg hurtigt koncentrere mig igen.
Social trivsel	<ul style="list-style-type: none"> • Er du glad for din skole? • Er du glad for din klasse? • Føler du dig ensom? • Jeg føler, at jeg hører til på min skole • Jeg kan godt lide pauserne i skolen. • De fleste af eleverne i min klasse er venlige og hjælpsomme. • Andre elever accepterer mig, som jeg er. • Er du bange for at blive til grin i skolen?

	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor ofte føler du dig tryk i skolen? • Er du blevet mobbet i dette skoleår?
Støtte og inspiration	<ul style="list-style-type: none"> • Hjælper dine lærere dig med at lære på måder, som virker godt? • Undervisningen giver mig lyst til at lære mere. • Lærerne er gode til at støtte mig og hjælpe mig i skolen, når jeg har brug for det. • Er du og dine klassekammerater med til at bestemme, hvad I skal arbejde med i klassen? • Lærerne sørger for, at elevernes ideer bliver brugt i undervisningen. • Er undervisningen kedelig? • Er undervisningen spændende?
Ro og orden	<ul style="list-style-type: none"> • Hvis der er larm i klassen, kan lærerne hurtigt få skabt ro. • Møder dine lærere præcist til undervisningen? • Er det let at høre, hvad læreren siger i timerne? • Er det let at høre, hvad de andre elever siger i timerne?
Generel skoletrivsel	<ul style="list-style-type: none"> • Et indeks med alle ovenstående spørgsmål

Resultater af matching analysen

Eleverne i rammeforsøget er matchet med elever, som ikke har været i rammeforsøget på parametrene: køn, alder, etnicitet, medlemskab af folkekirken og forældrenes: etnisk baggrund, uddannelse, indkomst, tilknytning til arbejdsmarkedet samt civilstatus. En analyse af forskellen mellem indsats- og kontrolgruppen på disse parametre viser, at de to grupper ikke er signifikant forskellige fra hinanden på nogen af faktorerne. Dog skal der tages to forbehold for matchingen.

For det første er det en meget stor del af eleverne i folkeskolen, som har deltaget i rammeforsøget. De 67 kommuner, som deltager, repræsenterer cirka halvdelen af eleverne på landsplan, hvilket betyder, at det er meget svært at matche alle elever i indsatsgruppen med en tilsvarende elev, som ikke har været med i indsatsen. Der er simpelthen ikke nok elever, som ikke har været omfattet af rammeforsøget, til, at der kan findes et godt match til alle elever, der har været i rammeforsøget. For at få et stærkt effektmål er det derfor valgt ikke at inddrage alle elever, som har været i rammeforsøget i analysen. Var dette tilfældet ville indsatsen og den matchede kontrolgruppe blive for forskellige. I analysen er derfor inkluderet 40-60% af eleverne, som har været i rammeforsøget. Dette har givet stærke nok match til, at indsatsgruppen og den matchede kontrolgruppe ikke er signifikant forskellige fra hinanden, når vi kigger på de tidligere nævnte variable, der inkluderes i matchingen.

Et andet forbehold følger af de store geografiske forskelle på hvilke kommuner, som er med i forsøget og hvilke, som ikke er med i forsøget. Udenfor forsøget står i høj grad

kommuner i hovedstaden, mens en stor del af kommunerne i den øvrige del af landet er med ofte med alle deres skoler. Det betyder, at eleverne i rammeforsøget er matchet med elever fra andre dele af landet, oftest hovedstaden. Dette skyldes, at der oftest ikke er elever, der kan matches med inden for kommunerne, da kommunerne oftest deltager med alle deres skoler.

En sammenligning af de matchede indsats- og kontrolgrupper for trivsel, dansk og matematik er vist i tabellerne herunder. Som det ses er grupperne i alle tre tilfælde ens på de parametre, der er matchet på.

Sammenligning af matchet indsats- og kontrolgruppe, trivsel

Variable	Gennemsnit indsats-gruppe	Gennemsnit kontrol-gruppe	Signifikansniveau
Medlem af folkekirken	0,86985	0,86883	0,824
Elevens etnicitet	1,0685	1,0678	0,829
Elevens køn	1,4918	1,4913	0,946
Eleven alder i 2018	14,586	14,586	1
Fars disponible indkomst (5 percentiler)	3,1432	3,149	0,757
Mors disponible indkomst (5 percentiler)	3,2052	3,2086	0,852
Højeste uddannelsesniveau blandt forældrene	3,6438	3,6378	0,772
Højeste beskæftigelsesstatus blandt forældre	1,0665	1,0625	0,235
Højeste civilstatus blandt forældrene	1,3184	1,3176	0,907
Mors etnicitet	1,0905	1,0847	0,135
Fars etnicitet	1,0855	1,0836	0,627

Sammenligning af matchet indsats- og kontrolgruppe, dansk

Variable	Gennemsnit indsats-gruppe	Gennemsnit kontrol-gruppe	Signifikansniveau
Medlem af folkekirken	0,85926	0,85926	1
Elevens etnicitet	1,0732	1,0723	0,785
Elevens køn	1,4894	1,4935	0,519
Eleven alder i 2018	14,127	14,132	0,302
Fars disponible indkomst (5 percentiler)	3,186	3,1787	0,683
Mors disponible indkomst (5 percentiler)	3,2463	3,2459	0,98

Højeste uddannelsesniveau blandt forældrene	3,7154	3,6979	0,37
Højeste beskæftigelsesstatus blandt forældre	1,0594	1,0559	0,245
Højeste civilstatus blandt forældrene	1,3094	1,3103	0,889
Mors etnicitet	1,0928	1,0952	0,529
Fars etnicitet	1,0919	1,0907	0,757

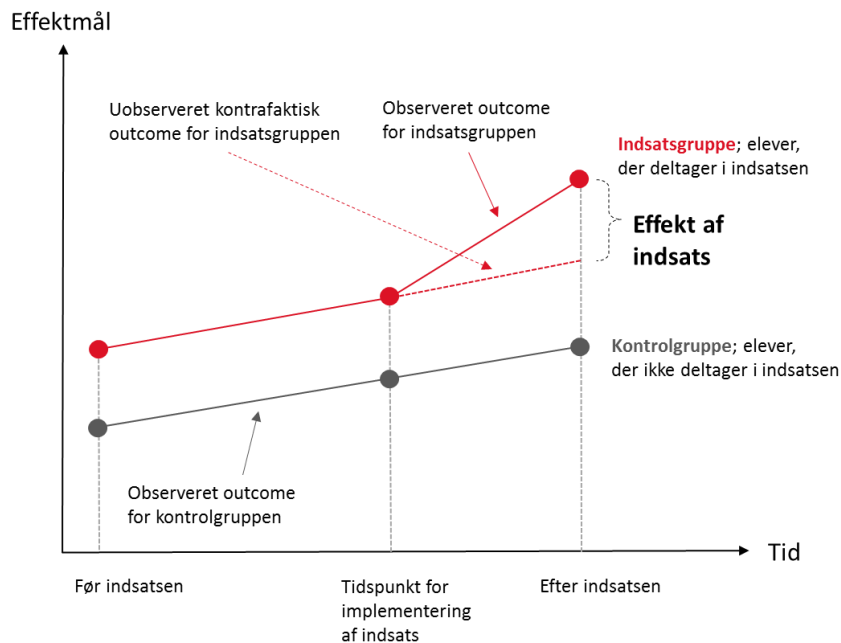
Sammenligning af matchet indsats- og kontrolgruppe, matematik

Variable	Gennemsnit indsats-gruppe	Gennemsnit kontrol-gruppe	Signifikansniveau
Medlem af folkekirken	0,84896	0,84884	0,976
Elevens etnicitet	1,073	1,0727	9,0916
Elevens køn	1,4931	1,4932	0,974
eleven alder i 2018	14,543	14,543	0,994
Fars disponible indkomst (5 percentiler)	3,218	3,2103	0,62
Mors disponible indkomst (5 percentiler)	3,2747	3,2706	0,785
Højeste uddannelsesniveau blandt forældrene	3,7226	3,7093	0,432
Højeste beskæftigelsesstatus blandt forældre	1,0586	1,057	0,553
Højeste civilstatus blandt forældrene	1,3206	1,3204	0,963
Mors etnicitet	1,1011	1,1019	0,803
Fars etnicitet	1,0948	1,0941	0,847

Difference-in-Difference

Ved Difference-in-Difference (DiD) udnytter man, at man har oplysninger om individer, som enten har deltaget eller ikke deltaget i indsatsen over tid. I vores tilfælde er det de ovenfor nævnte grupper med elever på skoler, som har deltaget i rammeforsøget, og elever på skoler, som ikke har deltaget i rammeforsøget. Denne model gør det muligt at måle effekten af rammeforsøget ved at sammenligne progressionen for elever, der har deltaget i rammeforsøget, med progressionen for elever, der ikke har deltaget i rammeforsøget om konfirmationsforberedelse. Denne logik er illustreret nedenfor.

Den faglige eller trivselsmæssige udvikling for kontrolgruppen udtrykker, hvordan udviklingen blandt elever, der deltager i rammeforsøget, *ville have været*, hvis de ikke havde deltaget. Dette er derved det kontrafaktiske outcome for indsatsgruppen.

I figuren er der skitseret en positiv udvikling både for indsatsgruppen og kontrolgruppen. Den positive udvikling for sidstnævnte afspejler hvordan øvrige faktorer, som fx klassekammerater og undervisning, også har en betydning for eleverne og dermed en effekt på deres faglige og trivselsmæssige udvikling. Udviklingen for eleverne i indsatsgruppen er dog mere markant end for kontrolgruppen. I undersøgelsen kommer dette til udtryk ved, at eleverne, der deltager i ét af rammeforsøgene, har en bedre trivsel og/eller et højere fagligt niveau sammenlignet med eleverne i kontrolgruppen. Denne udvikling vil ifølge ovenstående design kunne tilskrives deltagelsen i rammeforsøget. På figuren ses det også, at det er forskellen i udvikling over tid, som er undersøgelsens effektmål. Forskellene mellem indsats- og kontrolgruppen i forhold til elevernes geografi, har derfor kun betydning, hvis dette påvirker elevernes faglige eller trivselsmæssige udvikling forskelligt over tid.

Regressionsanalyser

Nedenfor vises regressions outcome fra effektmålingerne.

Variabelforklaring

- Match_grp = indikator for om man er i indsatgruppen (1) eller i kontrolgruppen (0)
- For_etter = indikator for om det er en eftermåling (1) eller førmåling (0)
- Interaktion = match_grp og for_etter gangen sammen til et interaktionsled. Dette udtrykker forskellen i udviklingen fra før- til eftermålingen mellem indsatsgruppen og kontrolgruppen

Faglig trivsel

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 43.272			
Match_grp	0,0006702	0,0085590	0,938
For_efter	-0,0747597	0,0008559	0,000
Interaktion	-0,001271	0,0121042	0,916
Konstant	3,652177	0,0060521	0,000

Social trivsel

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 43.272			
Match_grp	0,0058976	0,0090802	0,516
For_efter	-0,0409318	0,0090802	0,000
Interaktion	-0,0066648	0,0128413	0,604
Konstant	4,118968	0,0064207	0,000

Støtte og inspiration

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 43.272			
Match_grp	0,0187782	0,0092878	0,043
For_efter	-0,1351319	0,0092878	0,000
Interaktion	-0,0114228	0,013135	0,385
Konstant	3,233487	0,0065675	0,000

Ro og orden

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 43.272			
Match_grp	0,0100989	0,0087831	0,250
For_efter	0,0250046	0,0087831	0,004
Interaktion	-0,0033509	0,0124211	0,787
Konstant	3,734101	0,0062106	0,000

Generel trivsel

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 43.272			
Match_grp	0,0070731	0,0069579	0,309

For_etter	-0,0642894	0,0069579	0,000
Interaktion	-0,00583	0,0098399	0,554
Konstant	3,883811	0,00492	0,000

Faglig udvikling/progression dansk

Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 60.500			
Match_grp	0,0558132	0,0215732	0,010
For_etter	0,008934	0,0215732	0,679
Interaktion	0,0001436	0,0305091	0,996
Konstant	5,041504	0,0152545	0,000

Faglig udvikling/progression matematik

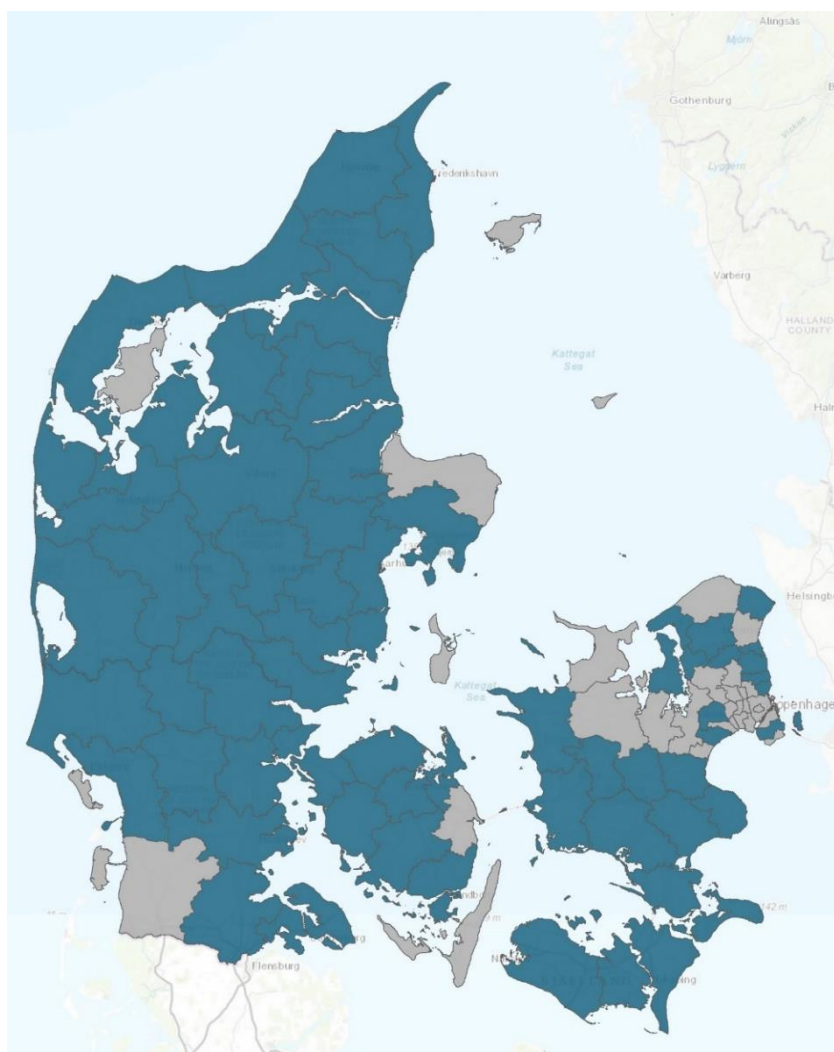
Variabel	Koefficient	Standardafvigelse	P-værdi
N = 48.060			
Match_grp	0,2576851	0,0257286	0,000
For_etter	-0,0084935	0,0257286	0,741
Interaktion	-0,0953822	0,0363857	0,009
Konstant	4,990917	0,0181929	0,000

Karakteristik af de medvirkende skoler

De medvirkende skoler i rammeforsøget adskiller sig fra de øvrige skoler i forhold til deres geografiske placering og andelen af etniske elever på skolerne. De to ting hænger formodentlig sammen, og andelen af etniske elever har formodentlig også en betydning for, om skolen i første omgang har søgt om at medvirke i rammeforsøget. Herunder vises forskellene på skolerne i rammeforsøget sammenlignet med skolerne, som ikke deltag.

Region	Forsøgsskoler	Ikke-forsøgsskoler
Region Hovedstaden	12%	43%
Region Midtjylland	36%	9%
Region Nordjylland	14%	10%
Region Sjælland	14%	20%
Region Syddanmark	23%	19%

Geografisk fordeling af kommuner i og uden for rammeforsøget

- Deltagende kommuner
- Ikke-deltagende kommuner

Skolestørrelse (elever i 7. og 8. klasse)	Forsøgsskoler	Ikke-forsøgsskoler
Under 50 elever	8%	7%
50-99 elever	30%	35%
100-149 elever	34%	35%
150-199 elever	18%	14%
200 elever eller derover	10%	9%

Andel etniske elever	Forsøgsskoler	Ikke-forsøgsskoler
Under 80% danske elever	9%	27%
80%-94% danske elever	35%	33%
95% danske elever eller derover	56%	40%

Gennemsnit	Forsøgsskoler	Ikke-forsøgsskoler
Karakter	6,88	6,9
Trivsel	3,71	3,70

6.2 KVALITATIV DATAINDSAMLING OG ANALYSE

Det skal indledningsvist bemærkes, at der har været visse udfordringer i gennemførelsen af casebesøg inden for den tidsfrist, som vi kunne give skolerne. Dels var det i perioden op mod efterårsferien, hvor mange skoler i ugen inden gennemfører temauger og/eller skolernes motionsdag og derfor var ophængte i forvejen. Dels var der en helt generel udfordring i, at mange steder starter konfirmationsforberedelse først efter efterårsferien.

Nedenfor er indsat en oversigt over, hvad der er gennemført på casestudierne i kommuner inden for og uden for rammeforsøget.

Skoler i rammeforsøget		
Kommune	Skole og kirke	Gennemført
Kommune A	Skole A1	Observation af undervisning Interview med lærere og leder
	Kirke A1	Observation af konfirmationsforberedelse Interview med præst Interview med elever
Kommune B	Skole B2	Observation af undervisning Interview med lærere og leder Interview med elever og forældre
	Kirke B2	Interview præster

Skoler udenfor rammeforsøget		
Kommune	Skole og kirke	Gennemført
Kommune C	Skole C3	Observation af undervisning Interview med lærere og leder
	Kirke C3	Observation af konfirmationsforberedelse

		Interview med præst Interview med elever
Kommune D	Skole D4x	Observation af undervisning Interview med lærere og leder Interview med elever og forældre
	Kirke D4	Interview med præst

Observations- og interviewguides er vedlagt separat.

6.2.1 KVALIFICERINGSWORKSHOP

Der er gennemført en kvalificeringsworkshop, hvortil alle kommuner i rammeforsøget var inviterede. Der deltog 13 kommuner.

På workshoppen blev de vigtigste resultater fra evalueringen præsenteret og deltagerne, der med en enkelt undtagelse kom fra jyske kommuner, reflekterede på baggrund af oplæggene over:

- Rammeforsøgets påvirkning af elevernes læring og trivsel
- Betydningen af de lokale kontekster
- Samarbejdet mellem præster og kommune
- Logistikken
- Erfaringerne med understøttende undervisning til de elever, der ikke modgår til konfirmationsforberedelse
- Forslag til strukturering af skoledagen samt alternative måder at tilrettelægge konfirmationsforberedelsen og skoledagen på.

6.2.2 OBSERVATIONS OG INTERVIEWGUIDES (SKOLER INDENFOR RAMMEFORSØG)

6.2.2.1 Introduktion til casebesøg

Formålet med det kvalitative casestudie er at undersøge dels skolernes erfaringer med implementeringen af indsatsernes samt dels ledernes, lærernes, præsternes, pædagogerne, elevernes og forældrenes oplevelse af de opnåede resultater.

Fokus for casestudiet er at bidrage til at belyse *hvorfor*, *hvornår* og *for hvem* rammeforsøget har en effekt samt beskrive gode eksempler og opmærksomhedspunkter, som kan

anvendes i den efterfølgende formidling knyttet til implementeringen af konfirmationsforberedelse som en del af den understøttende undervisning. Skolernes erfaringer vil blive opsamlet og beskrevet, så andre skoler og kommuner kan lære af dem.

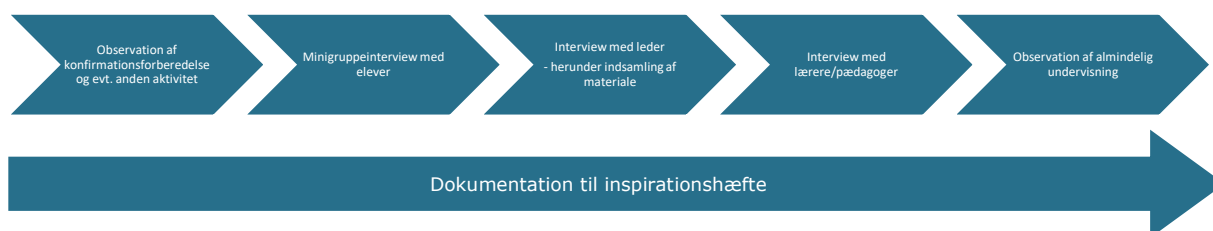
Der vil indgå i alt seks caseskoler i casestudiet af rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. For at skabe kontrol og undersøge, hvorvidt de oplevede resultater og erfaringer med konfirmationsforberedelsen også gør sig gældende for skoler uden for rammeforsøget, vil to af skolerne være såkaldte kontrolskoler og altså ikke have deltaget i rammeforsøget.

For at opnå en god forståelse af indsatsen på de udvalgte caseskoler benyttes en række forskellige metoder, der tilsammen giver et fyldigt og mere validt billede af oplevelser af og erfaringer med konfirmationsforberedelsen som en del af den understøttende undervisning eller som en aktivitet, der ligger uden for den normale skoledag. Casestudiet vil bygge på følgende metoder:

- Observationer: Konfirmationsundervisningen samt undervisningsaktiviteter på skolen observeres, og der tages fyldige feltnoter
- Interviews:
  - Der foretages dybdeinterview med ledere samt med lærere/pædagoger på de udvalgte skoler
  - Der foretages miniinterview med små grupper af elever
- Materialeindsamling og indsamling af data til inspirationshæfterne
  - Der vil i forbindelse med interviewene blive indsamlet eventuelle nedskrevne dokumenter, lærings- og handleplaner, særligt udviklet undervisningsmateriale mm., som knytter sig til rammeforsøget.
  - Der vil under casebesøgene også skulle indsamles videoklip, lydclip, billeder og citater, som kan anvendes til inspirationshæfterne.

Herunder beskrives processen for et casebesøg ganske kort.

6.2.2.2 Proces for casebesøg

Først på dagen gennemføres observationer. Det gør der med udgangspunkt i en klasse. Der gennemføres både observationer under konfirmationsforberedelse og under eventuelt andre aktiviteter som elever, der ikke er med til at konfirmationsforberedelse, deltager i. I forlængelse af observationerne gennemføres minigruppeinterviews med eleverne.

Efter observationer og elevinterviews gennemføres interviewet med skolelederen. Herefter gennemføres interviews med lærere/pædagoger, der er involveret i eller påvirket af planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelsen i klassen – herunder også den eventuelle aktivitet, som gennemføres for de elever, som ikke går til konfirmationsforberedelse. Om muligt gennemføres der fokusgruppeinterviews, hvor lærere og pædagogers perspektiver bringes sammen.

Til sidst gennemføres observationer i den almindelige undervisning, hvor alle klassens elever er tilstede.

Aktivitet	Tidsanvendelse
Observation af konfirmationsforberedelse og evt. anden aktivitet	1-2 timer
Interview med præst	½ time
Minigruppeinterview med elever	½ - 1 time
Interview med leder	1-2 timer
Interview med lærere/pædagoger	1-2 timer
Observation af almindelig undervisning	2 timer
Fokusgruppeinterview med forældre	1 time

Skabelon til program for dagen	
Aktivitet	Tidsrum
Observation af konfirmationsforberedelse og evt. anden aktivitet	
Interview med præst	
Minigruppeinterview med elever	
Interview med leder	
Interview med lærere/pædagoger	
Observation af almindelig undervisning	
Fokusgruppeinterview med forældre	

*I løbet af dagen er det vigtigt, at konsulenten og praktikanten får dokumenteret besøget med videoklip, lydclip, billeder og citater, som kan anvendes i inspirationshæfterne. **Husk derfor at få indhentet de nødvendige samtykker og godkendelser!***

Herunder findes observationsguides og interviewguides, som skal anvendes ved gennemførelse af de seks casebesøg.

6.2.2.3 Observationsguides

Formålet med observationerne er at opleve, hvordan eleverne agerer i konfirmationsforberedelsen og i andre undervisningsaktiviteter på skolen herunder observere hvordan, eleverne lærer, udtrykker sig fagligt og trives i klassen. Observationerne skal give et bredt indblik i elevernes verden – herunder f.eks. hvorledes eleverne udtrykker deres følelser, problemer og oplevelser igennem kropssprog og spontane kommentarer.

Dertil skal observationerne være med til at afdække konteksten for rammeforsøget på de enkelte skoler – herunder f.eks. hvilken betydning tidspunktet på dagen for konfirmationsundervisningen har for eleverne, hvilken betydning det har, hvordan de frigivne ressourcer fra den understøttende undervisning anvendes eller hvilken betydning det har, hvad elever, der ikke deltager i konfirmationsforberedelsen, laver imens.

Inden hver observation skal det introduceres af os og hhv. præsten, læreren/pædagogen eller lederen, hvem vi er, hvorfor vi er her, og hvad formålet med vores observation er, og hvad observationen vil blive brugt til – herunder også fotos og videooptagelse.

OBS: Selvom de tre interviewguides minder om hinanden, så er der væsentlig variation på nogle dele af observationernes fokus – særligt knyttet til observation i den almindelige undervisning.

Observationsguide knyttet til konfirmationsforberedelse

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> • OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. • Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. • Tag fotos og optag evt. video undervejs – <u>husk tilladelse!</u> • Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Noter så mange observationer, som muligt. • Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Beskriv hvad du ser, hører og oplever. Og noter gerne hele tiden undervejs. 		
Fokus	Beskrivelser	Noter
Kontekst	Observatør, tid og sted <ul style="list-style-type: none"> • Noter: Hvem der observerer • Noter: Hvor og hvornår I observerer (fx 7. klasse, X skole, X sognegård, fra klokken 08.00-10.00) 	
Kontekst	Mennesker <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv menneskene (elever og præsten – evt. pædagogen og/eller læreren), hvorfor de er til stede, og hvad deres roller er. • Beskriv deres udseende: beklædning, alder, sprog, dialekt, stemmeføring, kropssprog. 	
Kontekst Hvordan hænger rammerne sammen med elevernes opførsel og tidspunktet på dagen? Hvad siger det om, hvordan det fungerer for eleverne?	Rammer <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv arkitekturen, belysningen, indretningen, opbygningen. • Beskriv hvordan undervisningen fysisk er organiseret (bordopstilling mv.) • Beskriv om det er et offentligt eller privat sted, og om det er indendørs eller udendørs. • Sanseindtryk: Lyde, farver, temperatur, dufte. • Stemningsindtryk: Tag evt. udgangspunkt i hvilke associationer stedet og situationen giver dig 	
Input og aktiviteter Hvordan håndterer eleverne undervisningssituationen? Indikator for om	Aktiviteter <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv aktiviteterne i rummet: Hvad menneskene gør, hvordan de gør det, hvordan de bevæger sig rundt, hvad de siger, og hvordan de gør det. • Beskriv aktivitetsskift – fx antal skift, undervisnings/samarbejdsformer • Beskriv interaktion mellem menneskene. Hvem interagerer med hvem? 	

<p>eleverne er koncentrerede og om og hvordan præster/lærere håndterer koncentrerede og ukoncentrerede elever.</p> <p>Undervisningsparathed</p> <p>Koncentration og motivation for konfirmationsforberedelse</p> <p>Alsidighed</p> <p>Personlig stillingtagen og medansvar</p> <p>Indsigt i kristendommen og religion</p>	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv også anderledes eller irrationel adfærd og vær opmærksom på kropssprog. Beskriv: Elevernes energiniveau (virker de friske?), elevernes parathed til konfirmationsforberedelsen Beskriv: Elevernes koncentrationsevne, elevernes lyst til at deltage, elevernes engagement i konfirmationsforberedelsen Beskriv: Elevernes udtryk af tolerance over for andre og hinanden Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i kristendom og religion 	
Kontekst	<p>Artefakter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv og dokumenter artefakter: Eks. tavler, computere, smartphones, mm. Hvem bruger dem og hvordan interageres der med dem? 	
Afrunding		
	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv overraskelser og stærke indtryk. Vær opmærksom på og kritisk overfor, hvordan fordomme, forestillinger og din egen rolle som observatør påvirker dine observationer og de tilstedeværende. Noter hvad der kunne være på spil. 	

Observationsguide knyttet til aktiviteter for elever, som ikke deltager i konfirmationsforberedelse

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. Tag fotos og optag evt. video undervejs – <u>husk tilladelse!</u> Tag noter og skriv så nøgternt og detaljeret som muligt. Noter så mange observationer, som muligt. Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Beskriv hvad du ser, hører og oplever. Og noter gerne hele tiden undervejs. 		
Fokus	Beskrivelser	Noter
Kontekst	<p>Observatør, tid og sted</p> <ul style="list-style-type: none"> Noter: Hvem der observerer Noter: Hvor og hvornår I observerer (fx 7. klasse, 	

	X skole, X klasseværelse, fra klokken 08.00-10.00)	
Kontekst	<p>Mennesker</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv menneskene (elever, lærere, pædagoger), hvorfor de er til stede, og hvad deres roller er. Beskriv deres udseende: beklædning, alder, sprog, dialekt, stemmeføring, kropssprog. 	
Kontekst	<p>Rammer</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv arkitekturen, belysningen, indretningen, opbygningen. Beskriv hvordan undervisningen fysisk er organiseret (bordopstilling mv.) Beskriv om det er et offentligt eller privat sted, og om det er indendørs eller udendørs. Sanseindtryk: Lyde, farver, temperatur, dufte. Stemningsindtryk: Tag evt. udgangspunkt i hvilke associationer stedet og situationen giver dig 	
<p>Input og aktiviteter</p> <p>Undervisningsparathed</p> <p>Koncentration og motivation</p> <p>Alsidighed</p> <p>Personlig stillingtagen og medansvar</p>	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv aktiviteterne i rummet: Hvad menneskene gør, hvordan de gør det, hvordan de bevæger sig rundt, hvad de siger, og hvordan de gør det. Beskriv aktivitetsskift – fx antal skift, undervisnings/samarbejdsformer Beskriv interaktion mellem menneskene. Hvem interagerer med hvem? Beskriv også anderledes eller irrationel adfærd og vær opmærksom på kropssprog. Beskriv: Elevernes energiniveau (virker de friske?), elevernes parathed til at deltage Beskriv: Elevernes koncentrationsevne, elevernes lyst til at deltage, elevernes engagement i aktiviteterne Beskriv: Elevernes udtryk af tolerance over for andre og hinanden Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier 	
Kontekst	<p>Artefakter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv og dokumenter artefakter: Eks. tavler, computere, smartphones, mm. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Hvem bruger dem og hvordan interageres der med dem? 	
Afrunding		
	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv overraskelser og stærke indtryk. Vær opmærksom på og kritisk overfor, hvordan fordomme, forestillinger og din egen rolle som observatør påvirker dine observationer og de tilstedeværende. Noter hvad der kunne være på spil. 	

Observationsguide knyttet til almindelig undervisning

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. Tag fotos og optag evt. video undervejs – <u>husk tilladelse!</u> Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Noter så mange observationer, som muligt. Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Beskriv hvad du ser, hører og oplever. Og noter gerne hele tiden undervejs. 		
Fokus	Beskrivelser	Noter
Kontekst	Observatør, tid og sted <ul style="list-style-type: none"> Noter: Hvem der observerer Noter: Hvor og hvornår I observerer (fx 7. klasse, X skole, X klasseværelse, dansktime, fra klokken 12.30.-14.00) 	
Kontekst	Mennesker <ul style="list-style-type: none"> Beskriv menneskene (elever, lærere, pædagoger), hvorfor de er til stede, og hvad deres roller er. Beskriv deres udseende: beklædning, alder, sprog, dialekt, stemmeføring, kropssprog. 	
Kontekst	Rammer <ul style="list-style-type: none"> Beskriv arkitekturen, belysningen, indretningen, opbygningen. Beskriv hvordan undervisningen fysisk er organiseret (bordopstilling mv.) Beskriv om det er et offentligt eller privat sted, og om det er indendørs eller udendørs. Sanseindtryk: Lyde, farver, temperatur, dufte. Stemningsindtryk: Tag evt. udgangspunkt i hvilke associationer stedet og situationen giver dig og brug gerne metaforer. 	
	Aktiviteter	

<p>Input og aktiviteter</p> <p>Undervisningsparathed</p> <p>Koncentration og motivation</p> <p>Trivsel Sociale fællesskaber Konfliktniveau</p> <p>Alsidighed</p> <p>Personlig stillingtagen og medansvar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv aktiviteterne i rummet: Hvad menneskene gør, hvordan de gør det, hvordan de bevæger sig rundt, hvad de siger, og hvordan de gør det. Beskriv aktivitetsskift – fx antal skift, undervisnings/samarbejdsformer Beskriv interaktion mellem menneskene. Hvem interagerer med hvem? Beskriv også anderledes eller irrationel adfærd og vær opmærksom på kropssprog. Beskriv: Elevernes energiniveau (virker de friske?), elevernes parathed til at deltage i undervisningen Beskriv: Elevernes koncentrationsevne, elevernes lyst til at deltage, elevernes engagement i undervisningen Beskriv: Udtryk for, om eleverne er forberedte til undervisningen, om de har lavet lektier Beskriv: Graden af ro i klassen, stemningen i klassen, tonen i klassen Beskriv: Elevernes udtrykte lyst til at være sammen med klassekammerater, elevernes udtryk for venskaber i klassen Beskriv: Graden af konflikt i klassen Beskriv: Elevernes udtryk af tolerance over for andre og hinanden Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier 	
<p>Kontekst</p>	<p>Artefakter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv og dokumenter artefakter: Eks. tavler, computere, smartphones, mm. Hvem bruger dem og hvordan interageres der med dem? 	
<p>Afrunding</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv overraskelser og stærke indtryk. Vær opmærksom på og kritisk overfor, hvordan fordomme, forestillinger og din egen rolle som observatør påvirker dine observationer og de tilstedeværende. Noter hvad der kunne være på spil. 	

6.2.2.4 Interviewguides

Interviewene vil metodisk spille tæt sammen med observationerne. De skal dels sætte ord på de strukturer, det miljø og den stemning som er i klasserne, og dels skal de komme i dybden med hvilke erfaringer, skolerne har gjort sig med at anvende/ikke anvende understøttende undervisning til konfirmationsforberedelse, herunder hvilke udfordringer og fordele ledere, lærere/pædagogerne, præster, elever og forældre har oplevet i rammeforsøget.

Interviewguide til ledere

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> • OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. • Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. • Tag fotos og optag video og lyd undervejs – <u>husk tilladelse!</u> • Tag noter og skriv så nøgternt og detaljeret som muligt. • Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. 		
Interviewguide		
Introduktion (2)		
<p>Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Formålet med vores interview er at sætte fokus på de formelle rammer for gennemførelsen af rammeforsøget. Her vil vi bl.a. gerne tale om, hvordan du har været med til at gennemføre rammeforsøget og om nogle særlige forhold har vist væsentlige i den forbindelse – herunder eksempelvis modstand fra lærere eller forældre. Og så er vi nysgerrige på at høre, hvad din vurdering er af jeres opnåelse af succesmål og hvilke udfordringer eller fremmere, du/I har oplevet undervejs. Til sidst vil vi bede dig vurdere, hvorvidt skolens resultater kan overføres til andre skoler men i ligeså høj grad hvilke faktorer, der i den forbindelse – både i forhold til at gennemføre forsøget og opnå resultaterne.</p> <p>Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Først vil resultaterne blive brugt til en workshop med fokus på læring (d. XX.YY., klokken ZZ, StedXX). Her er du meget velkommen til at deltage. Efter workshoppene vil vi så skrive en rapport til STUK, og vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU. Derfor kunne vi godt være interesseret i, om vi må optage lyd undervejs. Og så måske lave et lille videoklip til sidst? Du får selvfølgelig det hele til godkendelse, før vi bruger det.</p> <p>Har du nogle spørgsmål, inden vi går i gang?</p> <p>Så lad os gå i gang.</p>		
Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> • Vil du ikke starte med at sætte nogle ord på, hvorfor I ansøgte om at være med i rammeforsøg med konfirmationsforberedelse? • Hvad forventede I at få ud af jeres deltagelse i rammeforsøget (output/lokale succesmål)? • Hvilke tanker gjorde I jer om sammenhængen mellem forsøgets aktiviteter, output og jeres lokale succesmål (trin på vejen, der fører til forandring)? • Hvilke tanker har I gjort er om, hvornår de er realistiske at opnå? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i> <i>Hav en skabelon til forandringsteori med i A3, hvor input, output, trin på vejen, succesmål, forudsætninger og kontekst kan indtegnes</i>
Input (5) Organisering og tilrettelæggelse	<ul style="list-style-type: none"> • Hvem har (haft) ansvaret for gennemførelsen af forsøget (skolen/skoleledelsen/forvaltningen)? • Hvordan har I gennemført rammeforsøget? Hvem har gjort hvad? • Hvilke tanker har I gjort jer om placeringen af konfirmationsforberedelsen på dagen? • Hvordan har du oplevet samarbejdet med præsten/præsterne? 	<i>Medbring A3-papir, så det er muligt at illustrere organiseringen af forsøget.</i>
Lokale succesmål (10)	<ul style="list-style-type: none"> • I hvor høj grad har I opnået jeres lokale succesmål for jeres deltagelse i rammeforsøget? Hvorfor tror du, at det er sådan? • I hvor høj grad forventer du, at I opnår jeres mål? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i>

	<ul style="list-style-type: none"> Hvad betyder/har forsøget betydet for elevernes trivsel? Kan du/I komme med et eksempel på det? Hvad betyder/har forsøget betydet for elevernes faglighed? Kan du/I komme med et eksempel på det? Kan du/I komme med eksempler på andre virkninger, som rammeforsøget har haft hos jer? Er der virkninger, der har overrasket jer/dig? 	
Kontekst/rammebetingelser (15)	<ul style="list-style-type: none"> Hvad er gået godt i jeres gennemførelse af forsøget? Hvad er ikke gået som forventet? Hvilke <i>interne</i> udfordringer og fremmere har der været for gennemførelsen af forsøget? Hvilke <i>eksterne</i> udfordringer og fremmere har der været for gennemførelsen af forsøget? Er der nogle udfordringer eller fremmere, hvis betydning for gennemførelsen af forsøget, der har overrasket dig/jer (positivt eller negativt)? Hvilke? 	<i>Vend her evt. tilbage til forandringsteorien og illustrationen af organiseringen for at få sat ord på, hvor og hvordan konteksten har påvirket implementeringen af forsøget.</i>
Rammebetingelser (10)	<ul style="list-style-type: none"> I hvilket omfang og hvordan har du været med til at understøtte gennemførelsen af forsøget? Hvordan har I organisatorisk understøttet jeres deltagelse i forsøget (f.eks. skemalægning, IT-systemer, fysiske rammer mv.) 	<i>Vend her evt. tilbage til forandringsteorien og illustrationen her også.</i>
Overførbare/generaliserbarhed af skolens proces og resultater (10)	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke faktorer skal i din vurdering være opfyldt for at kunne implementere rammeforsøget som I har gjort, og opnå de resultater, som I har? Hvad kan andre med fordel gøre, hvis de gerne vil integrere konfirmationsforberedelsen i skoletiden? Hvis du/I skulle komme med et bud på, hvordan konfirmationsforberedelsen kunne organiseres og tilrettelægges endnu bedre, hvad skulle det så være? 	Optag evt. på video
Afslutning		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet?	
	Sidder du og brænder inde med noget efter interviewet?	
	Tak for din tid!	

Interviewguide til lærere og pædagoger

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Tag fotos og optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Tag noter og skriv så nøjagtigt og detaljeret som muligt.
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende.

Interviewguide

Introduktion (2)

Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Formålet med vores interview er at sætte fokus på jeres oplevelse af, hvordan I har oplevet gennemførelsen af rammeforsøget – herunder tilrettelæggelsen af undervisningen, brugen af de frivillige ressourcer og aktiviteterne for elever, som ikke deltager i konfirmationsforberedelse – og hvordan rammeforsøget med konfirmationsforberedelse øger eller mindsker elevernes læring og trivsel. Endelig vil vi gerne tale om, hvordan I vurderer den virkning, som rammeforsøget har, og om der er nogle særlige ting, der påvirker den måde, som rammeforsøget virker og har virket på.

Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Vi kommer til at skrive en rapport til STUK, og så vil vi lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat – til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU. Derfor kunne vi godt være interesserede i, om vi må optage lyd undervejs. Og så måske lave et lille videoklip til sidst? Du/I får selvfølgelig det hele til godkendelse, før vi bruger det.

Har du/I nogle spørgsmål, inden vi går i gang?

Så lad os gå i gang.

Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> Vil du/I ikke starte med at sætte nogle ord på, hvad jeres forventninger har været til, hvad I ville få ud af deltagelsen i rammeforsøget? Vil du/I sætte nogen ord på jeres lokale succesmål? Hvilke tanker har I gjort jer om, hvornår de er realistiske at opnå? Hvilke tanker gør I jer om sammenhængen mellem forsøgets aktiviteter, output og jeres lokale succesmål (trin på vejen, der fører til forandring)? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i> <i>Hav en skabelon til forandringsteori med i A3, hvor input, output, trin på vejen, succesmål, forudsætninger og kontekst kan indtegnes</i>
Input (10) Organisering og tilrettelæggelse Alternative undervisningsformer	<ul style="list-style-type: none"> Hvem har (haft) ansvaret for gennemførelsen af forsøget (skolen/skoleledelsen/forvaltningen)? Hvordan har I gennemført rammeforsøget? Hvem har gjort hvad? Hvordan har I oplevet samarbejdet med præsterne/kirken? Hvilke andre undervisningsformer bruger i/har I brugt – i forbindelse med forsøget – som I ellers ikke ville have gjort? 	<i>Medbring A3-papir, så det er muligt at illustrere organiseringen af forsøget.</i>
Kontekst/rammebetingelser (10)	<ul style="list-style-type: none"> Hvad er gået godt i jeres gennemførelse af forsøget? Hvad er ikke gået som forventet? Hvilke <i>interne</i> udfordringer og fremmere har der været for gennemførelsen af forsøget? Hvilke <i>eksterne</i> udfordringer og fremmere har der været for gennemførelsen af forsøget? Er der nogle udfordringer eller fremmere, hvis betydning for gennemførelsen af forsøget, der har overrasket dig/jer (positivt eller negativt)? Hvilke? 	<i>Vend her evt. tilbage til forandringsteorien og illustrationen af organiseringen for at få sat ord på, hvor og hvordan konteksten har påvirket implementeringen af forsøget.</i>
Rammebetingelser (10)	<ul style="list-style-type: none"> I hvilket omfang og hvordan har I oplevet, at ledelsen på skolen har understøttet gennemførelsen af forsøget? Hvordan har oplevet den organisatoriske understøttelse af jeres deltagelse i forsøget (f.eks. skemalægning, IT-systemer, fysiske rammer mv.)? 	<i>Vend her evt. tilbage til forandringsteorien og illustrationen her også.</i>
Trin på vejen (10) Øget undervisningsparathed Øget koncentration og motivation for læring	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan vil I vurdere undervisningsparathed for de elever, som deltager i forsøget? (Probe: Er de mere friske og parate til undervisningen?) Adskiller det sig fra andre elever? Hvordan oplever i koncentrationen for de elever, som deltager i rammeforsøget? I hvor høj grad oplever I, at eleverne er forberedte til timerne? Kan I komme med eksempler, der viser det? Hvordan oplever I elevernes engagement og lyst til at deltage i undervisningen? 	
Effekter (5) Triangulering af observationer	<ul style="list-style-type: none"> Spørgsmål til observationer: Hvor almindelig var den undervisning, som vi observerede i dag? Fx i forhold til <ul style="list-style-type: none"> Tilrettelæggelse af undervisningen Arbejdsformer Ro i klassen Hvor friske eleverne var Elevernes koncentration Elevernes engagement/deltagelse Konfliktniveauet Hvad betyder/har forsøget betydet for elevernes trivsel? Kan du/I komme med et eksempel på det? Hvad betyder/har forsøget betydet for elevernes faglighed? Kan du/I komme med et eksempel på det? Kan du/I komme med eksempler på andre virkninger, som rammeforsøget har haft hos jer? Er der virkninger, der har overrasket jer/dig? 	
Overførbarhed/generaliserbarhed af	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke faktorer skal i din vurdering være opfyldt for at kunne implementere rammeforsøget som I har 	Optag evt. på video efter første svar

skolens proces og resultater (10)	<p>gjort, og opnå de resultater, som I har? Hvad bør andre skoler gøre?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvis du/I skulle komme med et bud på, hvordan konfirmationsforberedelsen kunne organiseres og tilrettelægges endnu bedre, hvad skulle det så være? 	
Afrunding		
(3)	<p>Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet?</p> <p>Sidder I og brænder inde med noget efter interviewet?</p> <p>Tak jeres tid!</p>	

Interviewguide til præster

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. Tag fotos og optag video og lyd undervejs – <u>husk tilladelse!</u> Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. 		
Interviewguide		
Introduktion (2)		
<p>Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Formålet med vores interview er at sætte fokus jeres oplevelse af, hvordan rammeforsøget med konfirmationsforberedelse øger eller mindsker elevernes læring og trivsel. Derudover vil vi også gerne tale om, hvordan du har oplevet gennemførelse af rammeforsøget – herunder planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelsen i samarbejde med skolen. Endelig vil vi gerne tale om, hvordan I vurderer den virkning, som rammeforsøget har, og om der er nogle særlige ting, der påvirker den måde, som rammeforsøget virker og har virket på.</p> <p>Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Vi kommer til at skrive en rapport til STUK, og så vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU. Derfor kunne vi godt være interesserede i, om vi må optage lyd undervejs. Og så måske lave et lille videoklip til sidst? Du/I får selvfølgelig det hele til godkendelse, før vi bruger det.</p> <p>Har du/I nogle spørgsmål, inden vi går i gang?</p> <p>Så lad os gå i gang.</p>		
Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> Vil du ikke starte med at sætte nogle ord på, hvad jeres forventninger har været til, hvad I ville få ud af deltagelsen i rammeforsøget? Vil du sætte nogen ord på jeres lokale succesmål? Hvilke tanker har I gjort jer om, hvornår de er realistiske at opnå? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvirit</i>
Input (3) Organisering og tilrettelæggelse	<ul style="list-style-type: none"> Hvem har (haft) ansvaret for gennemførelsen af forsøget (skolen/skoleledelsen/forvaltningen)? Hvordan har I gennemført rammeforsøget? Hvem har gjort hvad? Hvem er du i kontakt med? Hvordan har du oplevet/oplever du samarbejdet med skolen? 	<i>Medbring A3-papir, så det er muligt at illustrere organiseringen af forsøget.</i>
Trin på vejen (10) Muligheder og begrænsninger Øget undervisningsparathed Øget koncentration og motivation for læring	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke muligheder oplever du, at det giver dig, når konfirmationsforberedelsen ligger i skoletiden? Hvilke og hvordan? Er der noget, der begrænser dine muligheder i konfirmationsforberedelsen, når den skal ligge i skoletiden? Hvad og hvordan? Hvor friske er eleverne, når de er til konfirmationsforberedelse? Hvordan oplever du elevernes koncentration, når de er til konfirmationsforberedelse? Hvordan oplever du konfliktniveauet mellem eleverne, når de er til konfirmationsforberedelse? 	

Kontekst/rammebetingelser (10)	<ul style="list-style-type: none"> Hvad er gået godt i jeres gennemførelse af forsøget? Hvad er ikke gået som forventet? Er der nogle udfordringer eller fremmere, du er blevet opmærksom på under forsøget? Hvilke? Er der nogle udfordringer eller fremmere i forsøget, der har overrasket dig (positivt eller negativt)? Hvilke? 	
Lokale succesmål (10) Alsidighed Personlig stillingtagen og medansvar Større motivation for konfirmationsforberedelse Øget indsigt i kristendommen	<ul style="list-style-type: none"> I hvor høj grad har I opnået jeres lokale succesmål for jeres deltagelse i rammeforsøget? I hvor høj grad forventer du, at I opnår jeres mål? <i>Evt.:</i> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan oplever du elevernes toleranceniveau over for hinanden og andre? Kan det kædes sammen med rammeforsøget? Hvordan oplever du elevernes indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier? Kan det kædes sammen med rammeforsøget? Hvordan oplever du elevernes motivation for at deltage i konfirmationsforberedelse? Kan det kædes sammen med rammeforsøget? Er der flere eller færre elever, der vælger at deltage i konfirmationsforberedelsen? Kan det kædes sammen med rammeforsøget? Vil du sige, at eleverne lærer mere om kristendom og religion, end de ellers ville, hvis de ikke var en del af forsøget? Hvorfor? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvirit</i>
Overførbare/generaliserbare af skolens proces og resultater (5)	<ul style="list-style-type: none"> Hvilke faktorer skal i din vurdering være opfyldt for at kunne implementere rammeforsøget som I har gjort, og opnå de resultater, som I har? Hvis du/I skulle komme med et bud på, hvordan konfirmationsforberedelsen kunne organiseres og tilrettelægges endnu bedre, hvad skulle det så være? 	Optag evt. video
Afrunding		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet? Sidder du og brænder inde med noget efter interviewet? Tak for din tid!	

Interviewguide til forældre

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Tag fotos og optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt.
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende.

Interviewguide

Introduktion (5)

Mit navn er XX og det her er YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Formålet med vores interview er at sætte fokus på, hvordan I har oplevet gennemførelse af rammeforsøget – herunder elevernes oplevelse af deres skoledage, deres undervisningsparathed og motivation, og deres balance mellem skole, fritidsinteresser og lektielæsning. Derudover vil vi gerne tale om, hvordan I vurderer den virkning, som rammeforsøget har, og om der er nogle særlige ting, der påvirker den måde, som rammeforsøget virker og har virket på.

Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Vi kommer til at skrive en rapport til STUK, og så vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU. Derfor kunne vi godt være interesserede i, om vi må optage lyd undervejs. Og så måske lave et lille videoklip til sidst? Du/I får selvfølgelig det hele til godkendelse, før vi bruger det.

Kort introduktion: Hvem er forældrene? Deres navne + hvem de er forældre til.

Har du/I nogle spørgsmål, inden vi går i gang?

Så lad os gå i gang.		
Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> Vil du/I ikke starte med at sætte nogle ord på, hvordan du/I oplever organiseringen og tilrettelæggelsen af konfirmationsforberedelsen på skolen? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i>
Trin på vejen (20) Skoledagens sammenhæng mellem timer og overskuelighed Øget undervisningsparathed Øget koncentration og motivation for læring	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan ser dine/jeres børns "ugeskema" ud? Skole, konfirmationsforberedelse, fritidsinteresser, "alenetid", lektielæsning, andet? Lad os prøve at lave en øvelse, hvor vi sætter os i elevernes/børnenes sted. <ul style="list-style-type: none"> Hvis I skulle svare på elevernes/børnenes vegne, hvad ville I så svare på spørgsmålet: Har I mulighed for at deltage i fritidsinteresser – har I tid til det? Hvorfor? Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Er I friske og parate til timerne? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Er I forberedte til timerne – har I fx lavet lektier? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Kan I koncentrere jer i timerne? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? Hvordan oplever I elevernes/børnenes engagement og lyst til at deltage i timerne og lære noget i skolen? 	<i>A3 papir eller en tavle til at indtegne elevernes skoledage og uger – evt. med forudtegnet skema</i>
Lokale succesmål (20) Større udbytte af undervisningen Øget faglig udvikling + trivsel Større motivation for konfirmationsforberedelse Øget indsigt i kristendommen	Hvis du/I skulle sætte nogle ord på, hvad skolen har fået ud af at være med i forsøget med konfirmationsforberedelse i skoletiden, hvad ville I så sige? Probes: <ul style="list-style-type: none"> Tror du/I, at eleverne lærer mere? Hvorfor? Tror du/I, at eleverne er blevet "bedre til at lære"? Hvorfor? Tror du/I, at eleverne har fået det bedre/trives mere ved at skolen er med i rammeforsøget? Hvorfor? Hvordan oplever I elevernes motivation for/lyst til at deltage i konfirmationsforberedelse? Hvorfor tror I, at det er sådan? Kan det kædes sammen med rammeforsøget? Vil du/I sige, at eleverne lærer mere om kristendom og religion, end de ellers ville, hvis de ikke var en del af forsøget? Hvorfor? + Kan du/I komme med eksempler på andre virkninger, som rammeforsøget har haft? Er der virkninger, der har overrasket dig/jer?	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i>
Forbedringspotentiale (3)	Hvis du/I skulle komme med et bud på, hvordan konfirmationsforberedelsen kunne organiseres og tilrettelægges endnu bedre, hvad skulle det så være?	
Afrunding		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet? Sidder du/I og brænder inde med noget efter interviewet? Tak for din/jeres tid!	

Interviewguide til elever

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Lad eleverne have ord – og afbryd så lidt som muligt. Lyt så meget som muligt.
- Gentag, hvad du hører eleverne siger. Brug deres ord.
- Spørg undervejs: Har jeg forstået det rigtigt, når jeg hører dig/jer sige?
- Noter undervejs – og læs op til sidst, hvad du har skrevet ned.

Interviewguide

Introduktion (5-10 minutter)

Præsentation

- Hvem er vi – og hvorfor sidder vi her i dag (Pluss)
- Hvem er eleverne? Deres navne.

Formålet med interviewet

Som I måske ved, så er jeres skole med i et forsøg, der handler om, at konfirmationsforberedelsen er en del af jeres skoletid. Det er Undervisningsministeriet, som har sat forsøget i gang. Kender I Undervisningsministeriet – eller måske Undervisningsministeren? Hvis ikke, så er det fx Undervisningsministeriet og undervisningsministeren, der er med til at beslutte, hvornår I kan gå til konfirmationsforberedelse, og hvor mange timer, I skal gå i skole.

Undervisningsministeriet vil gerne vide, hvordan forsøget virker. Fx om forsøget får elever til at få det bedre i skolen eller lære mere. Derfor har de bedt os om at lave en undersøgelse, hvor vi skal tale med jer, jeres lærere/pædagoger (, evt. præst) og jeres skoleleder. Det som vi gerne vil tale med jer om, det er:

- Hvordan det er at gå til konfirmationsforberedelse i skoletiden/ikke gå til konfirmationsforberedelse
- Hvordan jeres skoledage og skoleuger ser ud
- Hvordan det er at gå i skole
- Hvordan det går i jeres klasse

Hvordan synes I, at det lyder? Har I stadig lyst til at være med? Hvis ikke, så er det også helt fint.

Kontrakten

Godt. Inden vi går i gang, så synes jeg lige, at vi skal lave en aftale om, hvad der kommer til at ske i interviewet.

- Det bliver sådan, at vi kommer til at stille jer nogle spørgsmål, og så vil vi gerne have, at I bare siger, hvad der falder jer ind. I må også meget gerne tale med hinanden om det. Der er ingen rigtige eller forkerte svar, når vi går i gang. Vi er bare helt vildt nysgerrige på at høre, hvad I tænker og oplever. I er eksperterne her.
- Mens vi er i gang med interviewet, så vil vi også gerne have, at vi kan tale om, hvordan vi alle sammen synes, at interviewet går. Vi laver undervejs en "time out", hvor vi så fx kan tale om, om vi stiller for svære spørgsmål, om vi siger for meget eller for lidt, eller om I gerne vil have, at vi prøver at gøre noget anderledes.
- Hvis I undervejs i interviewet ikke har lyst til at være med mere, så skal I bare sige til. Så er det helt fint.
- Vi kommer til at skrive noter undervejs, så vi bedre kan huske, hvad I har sagt, og så vi kan spørge ind til nogle af de ting, som I siger. Lidt ligesom, hvis I skriver noter i undervisningen.
- Vi vil gerne optage interviewet undervejs. Vi bruger kun lyden, når vi er færdige med interviewet, så vi kan gå tilbage og lytte til det, som vi har talt om. Det er så vi ikke glemmer noget af det vigtige, som I har sagt. Og så sletter vi optagelsen, når vi har skrevet vores rapport til Undervisningsministeriet. Vi kommer ikke til at dele det med andre eller nævne jeres navne nogle steder. I er anonyme.
- Når vi er ved at være færdige med interviewet, så taler vi om, hvad vi har hørt jer sige, og hvordan det var at være med i interviewet for jer.

Hvad tænker I om det? Kan vi lave en aftale om, at det er sådan, vi laver interviewet, eller er der noget, I gerne vil have, at vi laver om på?

Er I klar til at gå i gang? Så lad os prøve.

Fokus

Spørgsmål

Rekvisitter

<p>Rammesætning (5 minutter)</p> <p>Motivation for konfirmationsforberedelse</p>	<p>Hvad laver I, når I går til konfirmationsforberedelse/ikke går til konfirmationsforberedelse? Hvad lavede I i dag?</p> <p>Hvordan var den forberedelsestid/anden time, som I lige har deltaget i?</p> <p>Hvordan er det sådan generelt at gå til konfirmationsforberedelse/ikke gå til konfirmationsforberedelse? Er det noget, I har lyst til?</p>	
<p>Trin på vejen (15 minutter)</p> <p>Skoledagens sammenhæng mellem timer og overskuelighed</p> <p>Mulighed for deltagelse i fritidsinteresser</p> <p>Mulighed for lektielæsning</p>	<p>Vil I ikke fortælle lidt om, hvordan en skoledag ser ud for jer, når der er konfirmationsforberedelse (<i>tegn en dag</i>)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser jeres skema ud? • Hvilke timer har I? <p>Kan I godt huske, hvad I har lavet i første time, når I har haft den sidste time og går/cykler/kører hjem fra skole?</p> <p>OK. Vi vil gerne lave et skema over jeres uge med skole, fritidsinteresser, lektier, konfirmationsforberedelse, tid med venner/familie og tid, hvor I ikke er sammen med nogen. Hvordan skal det skema se ud?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvornår skal der stå "i skole"? • Hvilke fritidsinteresser har I? Hvornår? • Hvornår laver I lektier? Laver I dem alene eller sammen med nogen? Hvor laver I dem? • Hvornår skal der stå konfirmationsforberedelse? • Synes I, at I har mulighed og tid nok til at dyrke jeres fritidsinteresser? Hvornår har I mulighed/ikke mulighed for det og god/mindre god tid? • Når I altid at lave jeres lektier? Hvornår når I det, og hvornår når I det ikke? • Har I tid nok til at nå at lave alle jeres lektier? Er der dage, hvor I har god/mindre god tid? • Hvis vi nu kigger på fx mandag (en dag med mange skoletimer). Hvis I nu selv skulle sige det, hvor koncentrerede er I om morgenen, ved middagstid og om eftermiddagen (peg evt. på dagens tidspunkter)? 	<p><i>A3 papir eller en tavle til at indtegne elevernes skoledage og uger – evt. med forudtegnet skema</i></p>
<p>Lokale succesmål (15)</p>	<p>Vi kunne godt tænke os, at vi sammen blev enige om at finde på to personer og tale om deres skoledage/uger, og hvordan de har det.</p> <p>Vi kunne fx kalde dem Camilla og Maria. Camilla og Maria og det, vi siger om dem, skal være så realistiske, at vi bagefter kan sige: Det kunne faktisk også minde om det, som vi selv oplever.</p> <p>Camilla går til konfirmationsforberedelse, det gør Maria ikke. Men de går begge i jeres klasse. Godt. Nu skal vi tale om, hvordan Camilla og Maria oplever at gå i jeres klasse (evt. og at gå til konfirmationsforberedelse).</p> <p>Giver det mening? Lad os prøve.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Hvordan er det, at der er konfirmationsforberedelse i skoletiden? • Hvordan tror I, at hhv. Camilla og Maria ville opleve jeres undervisningstimer? Hvad ville de sige om roen, stemningen og den måde, I taler til og med hinanden på (tonen) i klassen? • Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Har du lyst til at gå i skole? Hvorfor tror I det? Handler det om konfirmationsforberedelse? 	<p><i>Interviewer tegner Camilla og Maria – bare i skitse, så der er "nogen" at tale om.</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Har du lyst til at gå til konfirmationsforberedelse? <p>Kan I genkende noget af det, som Camilla og Maria ville svare?</p>	
Afrunding		
(5)	<p>Hvordan var det at være med i interviewet? Hvad har det fået jer til at tænke på undervejs? Er I kommet til at tænke på noget, I ikke har tænkt over før?</p> <p>Tusind tak fordi I ville være med. Som vi sagde i starten, så kommer vi til at bruge det til at lave vores undersøgelse for undervisningsministeriet. Det har været super spændende at høre, hvad I tænkte.</p> <p>Hvis der er noget, som I kommer til at tænke på bagefter, eller hvis der er noget, som I fortryder, at I har sagt, så kan I få fat på os ved selv at skrive/ringe eller få en til at skrive/til os på: XX og YY.</p> <p>Ellers er vi også på skolen resten af dagen.</p> <p>Hav en god dag.</p>	

6.2.3 OBSERVATIONS OG INTERVIEWGUIDES (SKOLER UDENFOR RAMMEFORSØG)

6.2.3.1 Introduktion til casebesøg

Formålet med det kvalitative casestudie på skoler uden for rammeforsøget er at undersøge dels skolernes erfaringer med konfirmationsforberedelse – herunder ledernes, lærernes, præsternes, pædagogernes, elevernes og forældrenes. Casebesøgene skal bruges til at undersøge, om vi kan observere forskelle på skoler i rammeforsøget og skoler udenfor rammeforsøget.

Casestudiet er således at bidrage til at belyse *hvorfor, hvornår og for hvem* rammeforsøget har en effekt samt på at beskrive gode eksempler og opmærksomhedspunkter, som kan anvendes i den efterfølgende formidling.

Der vil indgå i alt seks caseskoler i casestudiet af rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. For at skabe kontrol og undersøge hvorvidt de oplevede resultater og erfaringer med konfirmationsforberedelsen også gør sig gældende for skoler uden for rammeforsøget, vil to af skolerne være såkaldte kontrolskoler og altså ikke have deltaget i rammeforsøget.

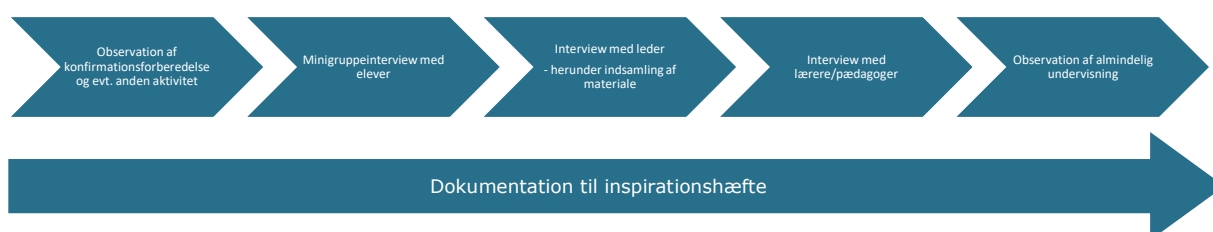
For at opnå en god forståelse af indsatsen på de udvalgte caseskoler benyttes en række forskellige metoder, der tilsammen giver et fyldigt og mere validt billede af oplevelser af og erfaringer med konfirmationsforberedelsen som en del af den understøttende undervisning eller som en aktivitet, der ligger uden for den normale skoledag. Casestudiet vil bygge på følgende metoder:

- Observationer: Konfirmationsundervisningen samt undervisningsaktiviteter på skolen observeres, og der tages fyldige feltnoter

- Interviews:
  - Der foretages dybdeinterview med ledere samt med lærere/pædagoger på de udvalgte skoler
  - Der foretages miniinterview med små grupper af elever
- Materialeindsamling og indsamling af data til inspirationshæfterne
  - Der vil under casebesøgene også skulle indsamles videoklip, lydclip, billeder og citater, som kan anvendes til inspirationshæfterne.

Herunder beskrives processen for et casebesøg ganske kort.

6.2.4 PROCES FOR CASEBESØG

Først på dagen gennemføres observationer. Det gør der med udgangspunkt i en klasse. Der gennemføres både observationer under konfirmationsforberedelse og under eventuelt andre aktiviteter som elever, der ikke er med til at konfirmationsforberedelse, deltager i. I forlængelse af observationerne gennemføres minigruppeinterviews med eleverne.

Efter observationer og elevinterviews, gennemføres interview med skolelederen. Herefter gennemføres interviews med lærere/pædagoger, der er involveret i eller påvirket af planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelsen i klassen – herunder også den eventuelle aktivitet, som gennemføres for de elever, som ikke går til konfirmationsforberedelse. Om muligt gennemføres fokusgruppeinterviews, hvor lærere og pædagogers perspektiver bringes sammen.

Til sidst gennemføres observationer i den almindelige undervisning, hvor alle klassens elever er tilstede.

Aktivitet	Tidsanvendelse
Observation af konfirmationsforberedelse og evt. anden aktivitet	1-2 timer
Interview med præst	½ time
Minigruppeinterview med elever	½ - 1 time
Interview med leder	1-2 timer
Interview med lærere/pædagoger	1-2 timer
Observation af almindelig undervisning	2 timer
Fokusgruppeinterview med forældre	1 time

Skabelon til program for dagen	
Aktivitet	Tidsrum
Observation af konfirmationsforberedelse og evt. anden aktivitet	
Interview med præst	
Minigruppeinterview med elever	
Interview med leder	
Interview med lærere/pædagoger	

Observation af almindelig undervisning	
Fokusgruppeinterview med forældre	

I løbet af dagen er det vigtigt, at konsulenten og praktikanten får dokumenteret besøget med videoklip, lydclip, billeder og citater, som kan anvendes i inspirationshæfterne. Husk derfor at få indhentet de nødvendige samtykker og godkendelser!

Herunder findes observationsguides og interviewguides, som skal anvendes ved gennemførelse af de seks casebesøg.

6.2.4.1 Observationsguides

Formålet med observationerne er at opleve, hvordan eleverne agerer i konfirmationsforberedelsen og i andre undervisningsaktiviteter på skolen, herunder observere hvordan eleverne lærer, udtrykker sig fagligt og trives i klassen. Observationerne skal give et bredt indblik i elevernes verden – herunder f.eks. hvorledes eleverne udtrykker deres følelser, problemer og oplevelser igennem kropssprog og spontane kommentarer.

Inden hver observation skal det introduceres af os og hhv. præsten, læreren/pædagogen eller lederen hvem vi er, hvorfor vi er her, hvad formålet med vores observation er, og hvad observationen vil blive brugt til – herunder også fotos og videooptagelse.

OBS: Selvom de tre interviewguides minder om hinanden, så er væsentlig variation på nogle dele af observationernes fokus – særligt knyttet til observation i den almindelige undervisning.

Observationsguide knyttet til konfirmationsforberedelse

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> • OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. • Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. • Tag fotos og optag evt. video undervejs – <u>husk tilladelse!</u> • Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Noter så mange observationer, som muligt. • Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Beskriv hvad du ser, hører og oplever. Og noter gerne hele tiden undervejs. 		
Fokus	Beskrivelser	Noter
Kontekst	Observatør, tid og sted <ul style="list-style-type: none"> • Noter: Hvem der observerer • Noter: Hvor og hvornår I observerer (fx 7. klasse, X skole, X sognegård, fra klokken 08.00-10.00) 	
Kontekst	Mennesker <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv menneskene (elever og præsten – evt. pædagogen og/eller læreren), hvorfor de er til stede, og hvad deres roller er. • Beskriv deres udseende: beklædning, alder, sprog, dialekt, stemmeføring, kropssprog. 	
	Rammer	

<p>Kontekst</p>	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv arkitekturen, belysningen, indretningen, opbygningen. Beskriv hvordan undervisningen fysisk er organiseret (bordopstilling mv.) Beskriv om det er et offentligt eller privat sted, og om det er indendørs eller udendørs. Sanseindtryk: Lyde, farver, temperatur, dufte. Stemmingsindtryk: Tag evt. udgangspunkt i hvilke associationer stedet og situationen giver dig og brug gerne metaforer. 	
<p>Input og aktiviteter</p> <p>Undervisningsparathed</p> <p>Koncentration og motivation for konfirmationsforberedelse</p> <p>Alsidighed</p> <p>Personlig stillingtagen og medansvar</p> <p>Indsigt i kristendommen og religion</p>	<p>Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv aktiviteterne i rummet: hvad menneskene gør, hvordan de gør det, hvordan de bevæger sig rundt, hvad de siger, og hvordan de gør det. Beskriv aktivitetsskift – fx antal skift, undervisnings/samarbejdsformer Beskriv interaktion mellem menneskene. Hvem interagerer med hvem? Beskriv også anderledes eller irrationel adfærd og vær opmærksom på kropssprog. Beskriv: Elevernes energiniveau (virker de friske?), elevernes parathed til konfirmationsforberedelsen, Beskriv: Elevernes koncentrationsevne, elevernes lyst til at deltage, elevernes engagement i konfirmationsforberedelsen Beskriv: Elevernes udtryk af tolerance over for andre og hinanden Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i kristendom og religion 	
<p>Kontekst</p>	<p>Artefakter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv og dokumenter artefakter: Eks. tavler, computere, smartphones, mm. Hvem bruger dem og hvordan interageres der med dem? 	
<p>Afrunding</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv overraskelser og stærke indtryk. Vær opmærksom på og kritisk overfor, hvordan 	

	fordomme, forestillinger og din egen rolle som observatør påvirker dine observationer og de tilstedeværende. Noter hvad der kunne være på spil.	
--	---	--

Observationsguide knyttet til almindelig undervisning

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> • OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. • Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. • Tag fotos og optag evt. video undervejs – <u>husk tilladelse!</u> • Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Noter så mange observationer, som muligt. • Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Beskriv hvad du ser, hører og oplever. Og noter gerne hele tiden undervejs. 		
Fokus	Beskrivelser	Noter
Kontekst	Observatør, tid og sted <ul style="list-style-type: none"> • Noter: Hvem der observerer • Noter: Hvor og hvornår I observerer (fx 7. klasse, X skole, X klasseværelse, dansktime, fra klokken 12.30.-14.00) 	
Kontekst	Mennesker <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv menneskene (elever, lærere, pædagoger), hvorfor de er til stede, og hvad deres roller er. • Beskriv deres udseende: beklædning, alder, sprog, dialekt, stemmeføring, kropssprog. 	
Kontekst	Rammer <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv arkitekturen, belysningen, indretningen, opbygningen. • Beskriv hvordan undervisningen fysisk er organiseret (bordopstilling mv.) • Beskriv om det er et offentligt eller privat sted, og om det er indendørs eller udendørs. • Sansindtryk: Lyde, farver, temperatur, dufte. • Stemningsindtryk: Tag evt. udgangspunkt i hvilke associationer stedet og situationen giver dig og brug gerne metaforer. 	
Input og aktiviteter	Aktiviteter <ul style="list-style-type: none"> • Beskriv aktiviteterne i rummet: Hvad menneskene gør, hvordan de gør det, hvordan de bevæger sig rundt, hvad de siger, og hvordan de gør det. • Beskriv aktivitetsskift – fx antal skift, undervisnings/samarbejdsformer 	

<p>Undervisningsparathed</p> <p>Koncentration og motivation</p> <p>Trivsel Sociale fællesskaber Konfliktniveau</p> <p>Alsidighed</p> <p>Personlig stillingtagen og medansvar</p>	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv interaktion mellem menneskene. Hvem interagerer med hvem? Beskriv også anderledes eller irrationel adfærd og vær opmærksom på kropssprog. Beskriv: Elevernes energiniveau (virker de friske?), elevernes parathed til at deltage i undervisningen Beskriv: Elevernes koncentrationsevne, elevernes lyst til at deltage, elevernes engagement i undervisningen Beskriv: Udtryk for, om eleverne er forberedte til undervisningen, om de har lavet lektier Beskriv: Graden af ro i klassen, stemningen i klassen, tonen i klassen Beskriv: Elevernes udtrykte lyst til at være sammen med klassekammerater, elevernes udtryk for venskaber i klassen Beskriv: Graden af konflikt i klassen Beskriv: Elevernes udtryk af tolerance over for andre og hinanden Beskriv: Elevernes udtryk for indsigt i samfund, kultur og demokratiske værdier 	
<p>Kontekst</p>	<p>Artefakter</p> <ul style="list-style-type: none"> Beskriv og dokumenter artefakter: Eks. tavler, computere, smartphones, mm. Hvem bruger dem og hvordan interageres der med dem? 	
Afrunding		
	<ul style="list-style-type: none"> Beskriv overraskelser og stærke indtryk. Vær opmærksom på og kritisk overfor, hvordan fordomme, forestillinger og din egen rolle som observatør påvirker dine observationer og de tilstedeværende. Noter hvad der kunne være på spil. 	

6.2.4.2 Interviewguides

Interviewene vil metodisk spille tæt sammen med observationerne. De skal dels sætte ord på de strukturer, det miljø og den stemning, som er i klasserne, og dels skal de komme i dybden med hvilke erfaringer, skolerne har gjort sig med konfirmationsforberedelse herunder hvilke udfordringer og fordele ledere, lærere/pædagogerne, præster, elever og forældre oplever hermed.

Interviewguide til ledere

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Tag fotos og optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Tag noter og skriv så nøgternt og detaljeret som muligt.
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende.

Interviewguide

Introduktion (2)

Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. I har som bekendt ikke været med i rammeforsøget, hvor konfirmationsforberedelse indgår i/erstatte den understøttende undervisning. I er altså "kontrolskole".

Derfor er formålet med vores interview at sætte fokus på, hvilke erfaringer I har med planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelse – herunder fx jeres samarbejde med kirken. Det vil vi så – med forbehold for, hvor kompliceret det kan være – sammenligne med de skoler, som har deltaget i rammeforsøget. Vi er altså meget ydmyge over for at kunne konkludere en hel masse på baggrund af vores interviews – vi er ligeså interesserede i at blive opmærksomme på perspektiver og forhold, der betyder noget jeres (skolernes) tilrettelæggelse, organisering og gennemførelse af konfirmationsforberedelse.

Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Først vil resultaterne blive brugt til en workshop med fokus på læring (d. XX.YY., klokken ZZ, StedXX), hvor alle kommuner, der har deltaget i forsøget, er inviteret. Efter workshoppen vil vi så skrive en rapport til STUK, og vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU.

Har du nogle spørgsmål, inden vi går i gang?

Så lad os gå i gang.

Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5)	<p>Ansøgte I om at være en del af rammeforsøget med konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvorfor/hvorfor ikke? <p>Hvis ja, hvad havde I så planlagt at gøre?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Har I alligevel gjort noget af det, som I planlagde i forbindelse med rammeforsøget? • Hvad – og hvorfor? 	
<p>Input (20) Organisering og tilrettelæggelse</p> <p>Rammebetingelser</p>	<p>Hvordan tilrettelægger og organiserer I konfirmationsforberedelse på jeres skole?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvem gør hvad hvornår? • Hvilke tanker har I gjort jer om placeringen af konfirmationsforberedelsen på dagen? <p>Vil du sætte nogle ord på, hvorfor I har valgt at tilrettelægge og organisere det på den måde?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er der nogle særlige hensyn, som I har taget, i den måde at tilrettelægge og organisere konfirmationsforberedelsen på (til fx eleverne, forældrene, præsterne, lærere/pædagoger, planlægning på skolen mv.)? • Hvorfor, og hvordan kan man se det i jeres tilrettelæggelse og organisering? <p>Hvordan oplever du samarbejdet med præsten/præsterne? Kan du komme med et eksempel på samarbejdet (godt/dårligt)?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan tror du, at præsten/præsterne oplever samarbejdet med skolen? <p>I hvilket omfang og hvordan er du med til at understøtte tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelsen?</p>	<p><i>Medbring A3-papir, så det er muligt at illustrere tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelse</i></p>

	<p>I hvilket omfang og hvordan understøtter I organisatorisk, at eleverne går til konfirmationsforberedelse (f.eks. skema-lægning, IT-systemer, fysiske rammer mv.)?</p> <p>Har I nogle planer om at ændre den måde, som I tilrettelægger og organisere konfirmationsforberedelse? Hvad har I planer om – og hvorfor?</p>	
Kontekst/rammebetingelser (10)	<p>Kan du sætte nogle ord på interne udfordringer og fremmere, der har betydning for jeres tilrettelæggelse og organisering af konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan udfordrer/fremmer de? Kan du komme med et eksempel? <p>Kan du sætte nogle ord på eksterne udfordringer og fremmere, der har betydning for jeres tilrettelæggelse og organisering af konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan udfordrer/fremmer de? Kan du komme med et eksempel? 	
Trin på vejen (20)	<p>Vil du sætte nogle ord på, hvordan det påvirker livet på skolen og i klasserne (eleverne, lærerne/pædagogerne, administrationen, årgangen, andet), når eleverne skal til at gå til konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvad tror du, at eleverne ville svare på spørgsmålet? Hvad tror du, at lærerne/pædagogerne ville svare på spørgsmålet? Hvad tror du, at forældrene ville svare? <p><i>I ansøgningerne om at deltage i rammeforsøget, skriver en del af skolerne, at de forventer, at forsøget vil give eleverne mere overskuelige og sammenhængende skoledage og skoleuger.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan tror du, at eleverne, der går til konfirmationsforberedelse, på jeres skole oplever deres skoledage og skoleuger? Hvorfor? <p><i>En anden ting, som skolerne forventer, at forsøget kan bidrage til, er en øget balance i elevernes liv mellem skole, fritidsinteresser og lektielæsning.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan tror du, at eleverne, der går til konfirmationsforberedelse på jeres skole, oplever balancen mellem skole, fritidsinteresser, konfirmationsforberedelse og lektielæsning? Har de tid til det hele? Hvorfor? 	
Perspektivering (3)	Hvis du/I kunne lave noget om i tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelse, hvad skulle det så være? Hvorfor?	
Afrunding		
(3)	<p>Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet?</p> <p>Sidder du og brænder inde med noget efter interviewet?</p> <p>Tak for din tid!</p>	

Interviewguide til lærere og pædagoger

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Tag fotos og optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt.
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende.

Interviewguide

Introduktion (3)

Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. I har som bekendt ikke været med i rammeforsøget, hvor konfirmationsforberedelse indgår i/erstatte den understøttende undervisning. I er altså "kontrolskole".

Derfor er formålet med vores interview at sætte fokus på, hvilke erfaringer I har med planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelse – herunder fx jeres samarbejde med kirken, elevernes faglighed og elevernes trivsel. Det vil vi så – med forbehold for, hvor kompliceret det kan være – sammenligne med de skoler, som har deltaget i rammeforsøget. Vi er altså meget ydmyge over for at kunne konkludere en hel masse på baggrund af vores interviews – vi er ligeså interesserede i at blive opmærksomme på perspektiver og forhold, der betyder noget jeres (skolernes) tilrettelæggelse, organisering, gennemførelse og virkning af konfirmationsforberedelse.

Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Først vil resultaterne blive brugt til en workshop med fokus på læring (d. XX.YY., klokken ZZ, StedXX), hvor alle kommuner, der har deltaget i forsøget, er inviteret. Efter workshoppen vil vi så skrive en rapport til STUK, og vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU.

Har du nogle spørgsmål, inden vi går i gang?

Så lad os gå i gang.

Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	Vil du/I sætte nogle ord på, hvordan det påvirker livet på skolen og i klasserne (eleverne, lærerne/pædagogerne, administrationen, årgangen, andet), når eleverne skal til at gå til konfirmationsforberedelse?	
Input (15) Organisering og tilrettelæggelse Alternative undervisningsformer	Hvordan tilrettelægger og organiserer I konfirmationsforberedelse på jeres skole? <ul style="list-style-type: none"> • Hvem gør hvad hvornår? Kan du/I sætte nogle ord på, hvorfor I har valgt at tilrettelægge og organisere det på den måde? <ul style="list-style-type: none"> • Er der nogle særlige hensyn, som I har taget, i den måde at tilrettelægge og organisere konfirmationsforberedelsen på (til fx eleverne, forældrene, præsterne, lærere/pædagoger, planlægning på skolen mv.)? • Hvorfor og hvordan kan man se det i jeres tilrettelæggelse og organisering? Hvordan oplever du/I samarbejdet med præsten/præsterne? Kan du/I komme med et eksempel på samarbejdet (godt/dårligt)? <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan tror du/I, at præsten/præsterne oplever samarbejdet med skolen? 	
Triangulering af observationer	Spørgsmål til observationer: Hvor almindelig var den undervisning, som vi observerede i dag? Fx i forhold til <ul style="list-style-type: none"> ○ Tilrettelæggelse af undervisningen ○ Arbejdsformer ○ Ro i klassen ○ Hvor friske eleverne var ○ Elevernes koncentration ○ Elevernes engagement/deltagelse ○ Konfliktniveauet 	
Trin på vejen (30)	<i>I ansøgningerne om at deltage i rammeforsøget, skriver en del af skolerne, at de forventer, at forsøget vil give eleverne mere overskuelige og sammenhængende skoledage og skoleuger.</i> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan tror du/I, at eleverne, der går til konfirmationsforberedelse, på jeres skole oplever deres skoledage og skoleuger? Hvorfor? 	

	<p><i>En anden ting, som skolerne forventer, at forsøget kan bidrage til er en øget undervisningsparathed, koncentration, motivation for læring og ro i klassen – fx på grund af kortere skoledage.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan vil du/I beskrive elevernes hhv. undervisningsparathed (friske og parate til undervisning), koncentration og motivation for læring i timerne? • Er der normalt ro i klassen? • Hvorfor tror du/I, at det er sådan? <p><i>En tredje ting, som skolerne forventer, at forsøget kan bidrage til, er en øget balance i elevernes liv mellem skole, fritidsinteresser og lektielæsning.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan tror du/I, at eleverne, der går til konfirmationsforberedelse, på jeres skole oplever balancen mellem skole, fritidsinteresser, konfirmationsforberedelse og lektielæsning? Har de tid til det hele? Hvorfor? • Er de forberedte til undervisningen? Hvorfor tror I, at det er sådan? <p><i>En fjerde ting, som skolerne forventer, at forsøget kan bidrage positivt til, er elevernes trivsel i skolen, sociale fællesskaber i klassen, færre konflikter mellem eleverne.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan oplever du/I klassens elevers trivsel i skolen, det sociale fællesskab i klassen og konfliktniveauet mellem eleverne? Hvorfor? • Er der i jeres/din fortolkning noget af det, som kan knyttes an til konfirmationsforberedelsen (fx fordi der er nogen, der går til konfirmationsforberedelse og andre ikke)? 	
Perspektivering (5)	Hvis du/I kunne lave noget om i tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelse, hvad skulle det så være? Hvorfor?	
Afrunding		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet? Sidder I og brænder inde med noget efter interviewet? Tak jeres tid!	

Interviewguide til præster

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Tag fotos og optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Tag noter og skriv så nøgternt og detaljeret som muligt.
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende.

Interviewguide

Introduktion (2)

Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. I har som bekendt ikke været med i rammeforsøget i jeres sogn/kommune, hvor konfirmationsforberedelse indgår i/erstatte den understøttende undervisning. I er altså "kontrolkommune".

Derfor er formålet med vores interview at sætte fokus på, hvilke erfaringer I har med planlægningen og gennemførelsen af konfirmationsforberedelse – herunder fx dit samarbejde med skolen, elevernes indsigt i samfund, kultur, demokratiske værdier, kristendom og religion samt motivation for konfirmationsforberedelse. Det vil vi så – med forbehold for, hvor kompliceret det kan være – sammenligne med de skoler, som har deltaget i rammeforsøget. Vi er altså meget ydmyge over for at kunne konkludere en hel masse på baggrund af vores interviews – vi er ligeså interesserede i at blive opmærksomme på perspektiver og forhold, der betyder noget jeres (skolernes) tilrettelæggelse, organisering, gennemførelse og virkning af konfirmationsforberedelse.

Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Først vil resultaterne blive brugt til en workshop med fokus på læring (d. XX.YY., klokken ZZ, StedXX), hvor alle kommuner, der har deltaget i forsøget, er inviteret. Efter workshoppen vil vi så skrive en rapport til STUK, og vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU.

Har du nogle spørgsmål, inden vi går i gang?

Så lad os gå i gang.

Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
<p>Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hvordan oplever du, at det påvirker elevernes liv at gå til konfirmationsforberedelse? 	
<p>Input (13) Organisering og tilrettelæggelse</p> <p>Rambebetingelser</p>	<p>Hvordan tilrettelægger og organiserer I konfirmationsforberedelse i jeres kommune – og særligt i forhold til skole XX?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvem gør hvad hvornår? Hvilke skoler og klasser kommer eleverne fra? Er det blandede hold? Hvilke tanker har I gjort jer om placeringen af konfirmationsforberedelsen på dagen? <p>Kan du sætte nogle ord på, hvorfor I har valgt at tilrettelægge og organisere det på den måde?</p> <ul style="list-style-type: none"> Er der nogle særlige hensyn, som I har taget, i den måde at tilrettelægge og organisere konfirmationsforberedelsen på (til fx eleverne, forældrene, kirken, lærere/pædagoger, planlægning på skolen mv.)? Hvorfor, og hvordan kan man se det i jeres tilrettelæggelse og organisering? <p>Hvordan oplever du samarbejdet med skolen og forældrene? Kan du komme med et eksempel på samarbejdet (godt/dårligt)?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan tror du, at skolen oplever samarbejdet med dig/kirken? Hvordan tror du, at forældrene oplever samarbejdet med dig/kirken? <p>I hvilket omfang og hvordan er du med til at understøtte tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelsen?</p>	<p><i>Medbring A3-papir, så det er muligt at illustrere tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelse</i></p>
<p>Virkning</p>	<p>Hvor friske er eleverne, når de er til konfirmationsforberedelse?</p> <p>Hvordan oplever du elevernes koncentration, når de er til konfirmationsforberedelse?</p> <p>Hvordan oplever du konfliktniveauet mellem eleverne, når de er til konfirmationsforberedelse?</p> <p>Hvordan oplever du elevernes lyst til at deltage i konfirmationsforberedelse?</p>	
<p>Kontekst/rammebetingelser (7)</p>	<p>Kan du sætte nogle ord på interne udfordringer og fremmere, der har betydning for jeres tilrettelæggelse og organisering af konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan udfordrer/fremmer de? Kan du komme med et eksempel? <p>Kan du sætte nogle ord på eksterne udfordringer og fremmere, der har betydning for jeres tilrettelæggelse og organisering af konfirmationsforberedelse?</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvordan udfordrer/fremmer de? Kan du komme med et eksempel? 	

Perspektivering (3)	<ul style="list-style-type: none"> Hvis du/I kunne lave noget om i tilrettelæggelsen og organiseringen af konfirmationsforberedelse, hvad skulle det så være? Hvorfor? 	
Afrunding		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet?	
	Sidder du og brænder inde med noget efter interviewet?	
	Tak for din tid!	

Interviewguide til forældre

Principper		
<ul style="list-style-type: none"> OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten. Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet. Tag fotos og optag video og lyd undervejs – <u>husk tilladelse!</u> Tag noter og skriv så nøjternt og detaljeret som muligt. Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. 		
Interviewguide		
Introduktion (2)		
<p>Mit navn er XX og det her YY. Vi kommer fra Pluss, der er et konsulentfirma, som lige nu hjælper Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i Undervisningsministeriet med at evaluere rammeforsøg med konfirmationsforberedelse. Jeres kommune har ikke været med i rammeforsøget, hvor konfirmationsforberedelse indgår i/er-statter den understøttende undervisning. I bor altså i en "kontrolkommune".</p> <p>Derfor er formålet med vores interview at sætte fokus på, hvilke erfaringer I har med, at jeres børn går til konfirmationsforberedelse – herunder fx jeres samarbejde med skolen og præsten samt jeres børns trivsel. Det vil vi så – med forbehold for, hvor kompliceret det kan være – sammenligne med de skoler, som har deltaget i rammeforsøget. Vi er altså meget ydmyge over for at kunne konkludere en hel masse på baggrund af vores interviews – vi er ligeså interesserede i at blive opmærksomme på perspektiver og forhold, der betyder noget tilrettelæggelsen, organiseringen, gennemførelsen og virkningen af konfirmationsforberedelse.</p> <p>Interviewet vil blive brugt sammen med resultaterne af spørgeskemaer til elever, lærere/pædagoger, præster og forældre. Først vil resultaterne blive brugt til en workshop med fokus på læring (d. XX.YY., klokken ZZ, StedXX), hvor alle kommuner, der har deltaget i forsøget, er inviteret. Efter workshoppen vil vi så skrive en rapport til STUK, og vi vil lave et inspirationshæfte – i e-Bogsformat - til andre skoler, som gerne vil gennemføre rammeforsøg, der minder om det her. Det skal ligge på EMU.</p> <p>Har du nogle spørgsmål, inden vi går i gang?</p> <p>Så lad os gå i gang.</p>		
Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Forudsætninger (5) Antagelser om rammeforsøget	<ul style="list-style-type: none"> Vil du/I ikke starte med at sætte nogle ord på, hvordan du/I oplever organiseringen og tilrettelæggelsen af konfirmationsforberedelsen? 	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvisit</i>
Trin på vejen (20) Skoledagens sammenhæng mellem timer og overskuelighed Øget undervisningsparathed Øget koncentration og motivation for læring	<p>Lad os lave en øvelse, hvor vi prøver at sætte os i elevernes/børnenes sted.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hvis I skulle svare på elevernes/børnenes vegne, hvad ville I så svare på spørgsmålet: Har I mulighed for at deltage i fritidsinteresser – har I tid til det? Hvorfor? Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Er I friske og parate til timerne? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Er I forberedte til undervisningen – har I fx lavet lektier? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? 	<i>A3 papir eller en tavle til at indtegne elevernes skoledage og uger – evt. med forudtegnat skema</i>

	<ul style="list-style-type: none"> Hvad tror du/I, at eleverne/børnene ville svare, hvis vi spurgte dem: Kan I koncentrere jer i timerne? Hvad ville dit/jeres gæt være? Hvorfor? Hvordan oplever I elevernes/børnenes engagement og lyst til at deltage i undervisningen og lære noget i skolen? 	
Lokale succesmål (15) Større motivation for konfirmationsforberedelse Øget indsigt i kristendommen	Hvordan oplever I elevernes/børnenes trivsel i klassen? Hvordan har de det i klassen? Hvorfor tror I, at de har det sådan? Hvordan oplever I elevernes motivation for/lyst til at deltage i konfirmationsforberedelse? Hvorfor tror I, at det er sådan? Hvordan oplever du/I børnenes indsigt i kristendom og religion? Hvor tror du/I, at den indsigt kommer fra?	<i>Hav de lokale succesmål med som rekvirit</i>
Forbedringspotentiale (3)	Hvis du/I skulle komme med et bud på, hvordan konfirmationsforberedelsen kunne organiseres og tilrettelægges endnu bedre, hvad skulle det så være?	
Afrunding		
(2)	Hvad er det vigtigste spørgsmål, vi ikke har stillet? Sidder du/I og brænder inde med noget efter interviewet? Tak for din/jeres tid!	

Interviewguide til elever

Principper

- OBS: Tag påklædning på og brug et sprogbrug, der passer ind i konteksten.
- Noter tidspunkt, sted og type af aktivitet.
- Optag video og lyd undervejs – husk tilladelse!
- Vær åben og undersøgende frem for konkluderende. Lad eleverne have ord – og afbryd så lidt som muligt. Lyt så meget som muligt.
- Gentag, hvad du hører eleverne siger. Brug deres ord.
- Spørg undervejs: Har jeg forstået det rigtigt, når jeg hører dig/er sige?
- Noter undervejs – og læs op til sidst, hvad du har skrevet ned.

Interviewguide

Introduktion (5 minutter)

Præsentation

- Hvem er vi – og hvorfor sidder vi her i dag (Pluss)
- Hvem er eleverne? Deres navne.

Formålet med interviewet

Undervisningsministeriet har sat forsøg i gang i 67 af landets 98 kommuner, hvor eleverne får lov til at gå til konfirmationsforberedelse i skoletiden (Kender I navnet på jeres kommune, og ved I, hvad kommunen laver?). Kender I Undervisningsministeriet – eller måske Undervisningsministeren? Hvis ikke, så er det fx Undervisningsministeriet og undervisningsministeren, der er med til at beslutte, hvornår I kan gå til konfirmationsforberedelse, og hvor mange timer, I skal gå i skole.

Undervisningsministeriet vil gerne vide, hvordan forsøget virker. Fx om forsøget får elever til at få det bedre i skolen eller lære mere. Men I har jo ikke været med i forsøget. Så når vi gerne vil tale med jer, så er det fordi, at vi gerne vil se, om I synes det er anderledes at gå til konfirmationsforberedelse og i skole, end de elever, der går til konfirmationsforberedelse i skoletiden. Det som vi gerne vil tale med jer om, det er:

- Hvordan det er at gå til konfirmationsforberedelse /ikke gå til konfirmationsforberedelse
- Hvordan jeres skoledage og skoleuger ser ud
- Hvordan det er at gå i skole
- Hvordan det går i jeres klasse

Hvordan synes I, at det lyder? Har I stadig lyst til at være med? Hvis ikke, så er det også helt fint.

Kontrakten

Godt. Inden vi går i gang, så synes jeg lige, at vi skal lave en aftale om, hvad der kommer til at ske i interviewet.

- Det bliver sådan, at vi kommer til at stille jer nogle spørgsmål, og så vil vi gerne have, at I bare siger, hvad der falder jer ind. I må også meget gerne tale med hinanden om det. Der er ingen rigtige eller forkerte svar, når vi går i gang. Vi er bare helt vildt nysgerrige på at høre, hvad I tænker og oplever. I er eksperterne her.
- Mens vi er i gang med interviewet, så vil vi også gerne have, at vi kan tale om, hvordan vi alle sammen synes, at interviewet går. Vi laver undervejs en "time out", hvor vi så fx kan tale om, om vi stiller for svære spørgsmål, om vi siger for meget eller for lidt, eller om I gerne vil have, at vi prøver at gøre noget anderledes.
- Hvis I undervejs i interviewet ikke har lyst til at være med mere, så skal I bare sige til. Så er det helt fint.
- Vi kommer til at skrive noter undervejs, så vi bedre kan huske, hvad I har sagt, og så vi kan spørge ind til nogle af de ting, som I siger. Lidt ligesom, hvis I skriver noter i undervisningen.
- Vi vil gerne optage interviewet undervejs. Vi bruger kun lyden, når vi er færdige med interviewet, så vi kan gå tilbage og lytte til det, som vi har talt om. Det er så vi ikke glemmer noget af det vigtige, som I har sagt. Og så sletter vi optagelsen, når vi har skrevet vores rapport til Undervisningsministeriet. Vi kommer ikke til at dele det med andre eller nævne jeres navne nogle steder. I er anonyme.
- Når vi er ved at være færdige med interviewet, så taler vi om, hvad vi har hørt jer sige, og hvordan det var at være med i interviewet for jer.

Hvad tænker I om det? Kan vi lave en aftale om, at det er sådan, vi laver interviewet, eller er der noget, I gerne vil have, at vi laver om på? Er I klar til at gå i gang? Så lad os prøve.

Fokus	Spørgsmål	Rekvisitter
Rammesætning (5 minutter) Motivation for konfirmationsforberedelse	Hvad laver I, når I går til konfirmationsforberedelse/ikke går til konfirmationsforberedelse? Hvad lavede I i dag? Hvordan er det sådan generelt at gå til konfirmationsforberedelse/ikke gå til konfirmationsforberedelse? Er det noget, I har lyst til, eller ville I måske hellere lave noget andet? Hvorfor?	
Trin på vejen (15 minutter) Skoledagens sammenhæng mellem timer og overskuelighed Mulighed for deltagelse i fritidsinteresser Mulighed for lektielæsning	Vil I ikke fortælle lidt om, hvordan en skoledag ser ud for jer, når der er konfirmationsforberedelse (<i>tegn en dag</i>)? <ul style="list-style-type: none"> • Hvordan ser jeres skema ud? • Hvilke timer har I? Kan I godt huske, hvad I har lavet i første time, når I har haft den sidste time og går/cykler/kører hjem fra skole? OK. Vi vil gerne lave et skema over jeres uge med skole, fritidsinteresser, konfirmationsforberedelse, lektier, tid med venner/familie og tid, hvor I ikke er sammen med nogen. Hvordan skal det skema se ud? <ul style="list-style-type: none"> • Hvornår skal der stå "i skole"? • Hvilke fritidsinteresser har I? Hvornår? • Hvornår laver I lektier? Laver I dem alene eller sammen med nogen? Hvor laver I dem? • Hvornår skal der stå konfirmationsforberedelse? • Synes I, at I har mulighed og tid nok til at dyrke jeres fritidsinteresser? Hvornår har I mulighed/ikke mulighed for det og god/mindre god tid? • Når I altid at lave jeres lektier? Hvornår når I det, og hvornår når I det ikke? • Har I tid nok til at nå at lave alle jeres lektier? Er der dage, hvor I har god/mindre god tid? 	<i>A3 papir eller en tavle til at indtegne elevernes skoledage og uger – evt. med forudtegnet skema</i>
Lokale successmål (15) Trivsel	Vi kunne godt tænke os, at vi sammen blev enige om at finde på to personer og tale om deres skoledage/uger, og hvordan de har det.	<i>Interviewer tegner Camilla og Maria – bare i skitse, så der er "nogen" at tale om.</i>

<p>Konfliktniveau i klassen</p> <p>Sociale fællesskaber</p>	<p>Vi kunne fx kalde dem Camilla og Maria. Camilla og Maria og det, vi siger om dem, skal være så realistiske, at vi bagefter kan sige: Det kunne faktisk også minde om det, som vi selv oplever.</p> <p>Camilla går til konfirmationsforberedelse, det gør Maria ikke. Men de går begge i jeres klasse. Godt. Nu skal vi tale om, hvordan Camilla og Maria oplever at gå i jeres klasse (evt. og at gå til konfirmationsforberedelse).</p> <p>Giver det mening? Lad os prøve.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Hvordan er det, at der er konfirmationsforberedelse i skoletiden? • Hvordan tror I, at hhv. Camilla og Maria ville opleve jeres undervisningstimer? Hvad ville de sige om roen, stemningen og den måde, I taler til og med hinanden på (tonen) i klassen? • Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Har du lyst til at gå i skole? Hvorfor tror I det? Handler det om konfirmationsforberedelse? • Hvad tror I, at hhv. Camilla og Maria ville svare, hvis vi spurgte dem: Har du lyst til at gå til konfirmationsforberedelse? <p>Kan I genkende noget af det, som Camilla og Maria ville svare?</p>	
Afrunding		
<p>(5)</p>	<p>Hvordan var det at være med i interviewet? Hvad har det fået jer til at tænke på undervejs? Er I kommet til at tænke på noget, I ikke har tænkt over før?</p> <p>Tusind tak fordi I ville være med. Som vi sagde i starten, så kommer vi til at bruge det til at lave vores undersøgelse for undervisningsministeriet. Det har været super spændende at høre, hvad I tænkte.</p> <p>Hvis der er noget, som I kommer til at tænke på bagefter, eller hvis der er noget, som I fortryder, at I har sagt, så kan I få fat på os ved selv at skrive/ringe eller få en til at skrive/til os på: XX og YY.</p> <p>Ellers er vi også på skolen resten af dagen.</p> <p>Hav en god dag.</p>	